

העולם הזה

האח הגדול

ע'ינו פקודה!

מספר 1050
כ"ו חשוון תשי"ח
20.11.1957
המחיר 500 כ"ר
שנה 21

צאה ישרה למפעלם של אלו, שלמני דור ניסו רק לעשות תיקונים במצוות התורה — הוי אומר ויפומה — ואחרי זה נשתרשה בליבם שנאה בהמית לכל המושנים התורניים, ובמקומם השרישו בליבם מושנים שטחיים וריקניים כגון: חופש המצפון, שור יון, אתונה.

אורחי הארץ נחלקים לשניים. רתיים ורפשיים. בין שני חלקים אלה רובצת תהום ענקית, אשר לא מאפרים ונאומים יאחו אותה. הדתי מסתכל על החופשי כעל גוי. וזוהי מציאות אכזרית שאין להימלט ממנה. אחת הסיבות שתלמיד הישיבות כיום פרים ורבים יותר מאשר לפני שנים, היא כי הדורים רבים נוכחו שבתי-הספר אינו מחשף את הנער ואינו נותן בו כוח לעמוד נגד זרם הרחוב. תלמיד הישיבה המתניס לצבא הוא בעיני שאר התלמידים, כאחד היוצא לשמר וראשי הישיבות מתביישים בו. מלפנים שאפו להניע לתכלית, והמטרה היתה להיות מהנדס, דוקטור וכו'. כיום השאיפה הכללית היא להיות שחקן כדורגל או כוכב קולנוע. אמהות מברכות את בניהן: "הלואי ותהיה לימס הון!" די בזה להוכיח את הרמה המוסרית הירודה של חוגים אלה. אלה הורכים לכנופיות השמיניות. הסיבות הללו מצטרפות למסכנת, כי אין דרביניינים לגשר בין הדתי והחופשי, ועל זה נאמר: "הכלול מתוך העדה הרעה הואת". בחור ישיבה, ירושלים

עבודה פוריה

בתשובה למאמר על החוק להחיל האמת (העולם הזה 1049) ברצוני לומר כי אדם שיש בכך שאיפה לחקירה לשמה, אהבה

כוכבת "פרטי חביב" רחל טטרקו

צדק עד כדי קנאות, לכל זמן שאדם נשאר אדם עובד קנאים לאמת, לצדק ולחירות. תוצרו על-ידי עבודתם הפוריה ערכים שיכסומו של דבר יסידו לתקון המדינה. יצחק בביה, ירושלים

מי התלחף?

קראתי בענין את הרשימה אודות הפרס הישראלי החדש, "אחר מלך רבים" (העולם הזה 1049). כותב הרשימה היה כנראה כה נלהב ממעשה ידיו, עד שמרוב התלהבות שכח למסור את שמו. וכך אנו קוראים רשימה בנוף ראשון, מבלי לדעת כלל מי כתב אותה. האם מחבר הרשימה פוחד מן השא, או מדעת הקהל?

יוהר לויט, חיפה
השמטת השם נבעה יונק מהתלהבותו של עורך הדפוס למלאה כותב הסרט (ראה תמונה). שמו של מחבר הרשימה, כפי שהיה מובן אף אחרי השמטת השם, הוא נורי חביב, מפיק הסרט עצמו.

כתבתם כי גיבורת פרסו של נורי חביב, רחל טטרקו, אינה מצטלמת בגילוי-לב וכי למרות שהיא מופיעה בסרט בכמה חלוצות חשופות היא בחייה הפרטיים היא לובשת תלבושת תימנית וחזאיות לא כל כך צורות. עד כמה שהיה לי הכבוד להכיר את רחל טטרקו, היא איננה שונאת גדולה של י צנת נופה, מה שמובן למדי נוכח העובדה שאין לה כלל מה להתבייש בו.

המשטרה התנצלה

בגיליון 1047 של עונכם הופיעה כתבה שכללה כמה עובדות בלתי נכונות, שהתייחסו לרחל ואריו פיג. בהגיע הנברת פיג בלגיה ובכל תקופת שהותה שם, לא נערך אצלה חיפוש או חקירה. הנברת פיג גם לא נעצרה מיד בידיה המסומות בלדו אלא כמה שבועות לאחר מכן. בהיותם במעצר לא התראו הי נברת ומר פיג עם קרובי משפחה. שום הבילות לא הובאו לעצורים. הם גם אינם מעורבים כלל בפרשה זו ושוחזרו תוך התי נצלנות מצד המשטרה.

עו"ד יעקוב מלך, תל-אביב
כתב העולם הזה מתנצל על שהשתטח: הזוג פיג אינם מעורבים כלל בפרשה ושוחזרו דרו תוך התנצלות מצד המשטרה.

מ.ש.א. עד ש.ת.

אני רוצה להודות לכם על רשימותיכם המאלפות, ביחס למנגנוני החושי לסינייהם בישראל. בהסירכם את המסווה מעל פני השא, והאיש העומד בראשו (העולם הזה 1049), הוכחתם בפעם נוספת כי עיתונכם הינו העתון הלוחם היחיד הקיים בישראל.

עודד שרון, תל-אביב
שוב היכה העולם הזה את עתוני הבוקר והערב למיניהם בסקופ עתונאי מן מדרגה ראשונה. חיים מרשק, תל-אביב

האם אתם מקיימים גם ש. מילכק? אם כך, יש לקרוא לו ש.ה. — שרות העולם הזה, העוסק בחקירת כל שאר השי"נים.

יעקב אהרנוב, חיפה
אתם יכולים להוסיף לרשימה שלכם גם את המסרה שלי. נקראתי למשרדי פקיד ה' שומא ונתבעתי להכפיל את תשלום מס ההכנסה שלי. פקיד השומא לא הסתמר על כל אינפורמציה, ורק טען שהוא יודע שהכנסתי תי גדולות בהרבה מכפי שהצהרתי. כאשר דחיתי את השומא החדשה, הוגשה נגדי תביעה משפטית.

בירי פקיד נציבות מס ההכנסה שבא לבית-המשפט היה תיקי, ובו ראיתי נליון נייר שעליו היה רשום "אינפורמציה", ובו מירוס הוצאות שהוצאתי כביכול, על סמך "אינפורמציה" זו ניסחתי התביעה לחקור אותי על הוצאותי. רק אחרי שמצאתי אלי, כי שבזמן שהייתי בחופשה כביכול הייתי למעשה בבית-החולים, נסוגה התביעה ונקבעה שומא חדשה, בהתאם לפישרה שנעשתה בי ינינו. אולם נשאלת השאלה: האם אני חייב

העורך הראשי:
אורי אכנרי

ראש המערכת:
שלום כהן

עורך משנה:
רוב איתן

עורך כתוב:
סילבי קשת

כתב בכיר:
אלי תבור

חברי המערכת:

מנשה ברידון, שיע נלזר, גילי גלילי, דוד הורוביץ, רותי ורד, אברהם חרמון, אסתר טאובר, אלכס מסיס, אביבה סטן, עמוס קינן, שלמה קרן.

העתון הנקרא ביותר במדינה

העולם הזה

רחוב גליקסון 8, תל-אביב, 1970/26785, ת.ד. 136, טען למברקים: "עולמפרס", המוציא לאור: העולם הזה בע"מ. דפוס משה שהם בע"מ, ת"א, טל. 62239. ההפצה: דוד טופל ובניו, תל-אביב. המערכת: אינה אחראית לתוכן המודעות.

ז'י. ז'י.

ביום השלישי שעבר, בשעות הערב הגלי אחרות, שעות מעטות אחרי שאלי הגלי יונת הראשונים של העולם הזה הופיעו ברחובות תל-אביב, דהרה מכונת ירושלים. היא הביאה גליון של העתון לזאב שרף, הממונה על הכנסות המדינה.

שרף ידע כי העולם הזה ערך חקירה מקיפה בענין הש.א., כי בין השאר פנה כתב העולם הזה גם אליו, כדי לשמוע את תשובותיו לשענות השונות. אולם כשנטל לידיו את הגליון וראה את תמונת ראש הש.א., אחד האנשים הסודיים ביותר במדינה, התנוססת על השער, הופתע גם הוא. "יש להם סקופ גדול!" אמר.

עד לאותו רגע עוד התכוון שרף לשמור על זהות האיש בסוד. ישיבת ועדת-הכספים של הכנסת נקבעה ליום המחרת, ביום ד'. שרף, אדם פיקה, בעל כוח-שינוע רב, חשב שאם לא ישכנע את חברי הוועדה שגם להם אסור לגלות את הסוד, הרי במקרה הרע ביותר יגלה להם את השם כתנאי שלא יגלוהו לאיש, גם לא לעתונות. עתה הבין גם שרף כי שוב אין טעם לשמור את התחול בשק.

מה שקרה לאחר מכן, כשהתאספה הוועדה, מההה סיפור משעשע, הוא מפורט במקום אחר בגליון זה.

★ ★ ★

אולם המערכה הגדולה על הש.א. רק החלה. גיליון העולם הזה הפכו הפעם לשיחתי היום לא רק ברחוב ובחברה, אלא גם בישיבות של הנהלות-בנקים, פגישות של אנשי-עסק ושיחות של בעלי-מפעלים. כל אלה ידעו על-קיומו של הש.א., אולם זו הפעם הראשונה קיבלו תמונה ברורה על היקף המוסד השטחיות.

עשרות הפרסום שנתגלו בחקירת העולם הזה שפבר אורי חדש למריר על הפרשה. העובדה שראש הש.א. הוא עסקן מפלגתי פעיל, שישנם אצלו מלשינות בקוועים, שי התקציב המוצהר אינו מתאים למציאות, שי אין כמעט קשר בין המטרות המוצהרות של הש.א. לבין פעולותיו האמיתיות, כל אלה נתנו דחיפה חדשה לחשבוני-נפש ציבורי. בשבילנו, במערכת, היה זה שיא של חודש מתח מאד, בו התנהלה החקירה המסועפת בסודיות מוחלטת. אצבע אחת של החקירה הגיעה לקרבנות הש.א., כדי לשחזר לפי עדויותיהם את דרכי-הפעולה של המוסד. אצבע שניה, חשובה יותר, ביררה את זהות האיש, את מעשיו, את דרכי פעולתה את תנועותיו היומיות, ברגע שנתגלה הי גילוי הגדול — חייה הכפולים של ראש מועצת קרית-אוננו — נתגלה שטח שלם חדש, שהצריך אצבע שלישית.

היתה זאת חקירה דרמטית לעתים. ציר לזמו של אישה-מסתורין, מבלי שירגיש בכך, בשעת פעולתו, היה מפעל קטן בפני עצמו. בשלבים האחרונים של החקירה כבר לא היה ברור מי עוקב אחרי מי, כשמכונת טייפ-וואגן אפורה של הש.א. נדבקה לעקבותיו של מנהל החקירה.

בסך הכל היתה זאת הדגמה יחידה במינה של כוחו הציבורי של עתון בלתי-תלוי. קשה למצוא דוגמה טובה יותר של גילוי הגורר אחריה כמעט באופן אוטומטי את הנצחון הציבורי של ענינו.

★ ★ ★

לרוע המזל, אותה פרשה שהדגישה מחדש

ז'י. ז'י.

האח הגדול

עבירה כדי לעשות בעצמו קאריירה במפגה. שאיש מהם אינו שקרן, המוסר ידיעות כוזבות כדי לסלק חשבון פרטי עם השכן, אחרי סכסוך בגלל פחיתות, או ריב גשם. כולם טהורים. כולם נקיים. כולם עושים את אשר הם עושים אך ורק מתוך גאמנות צרופה לחזון המשיחי. האם זה משנה משהו בתמונה הכללית? לא.

האדם המלשין על שכנו מתוך איריאליזם עקום וחולני מסוכן לציבור יותר מן המלשין למען בצע-כסף. כי הוא מבטא מחלה ציבורית עמוקה, מחלה שאיש אינו יודע עדיין ברגע זה לאיזה שלב מתקדם כבר הגיעה.

ראש הש.א. עצמו הודה בפה מלא ש'הש.א. מסר חלק מסוים מפרי חקירותיו למשרה הכלכלית. משמע שלדעתו לא חל עליו החוק המחייב את נציבות מסי-הכנסה לשמור בסוד כמס כל פרט הנמסר לה לצורך חישוב המס, כולל רחתיים של מלחים-ברבית-קצוצה, של שוודים ושל פרו-צות. יתכן שראש הש.א. עבר כאן עבירה מפורשת על החוק. אולם לא זה העיקר. העיקר הוא שמי שמסר פרטים למשרה הכלכלית, מן הסתם מוסר גם פרטים למיסדות בטחונים אחרים. העובדה שמר יעקוב כהן עצמו מופיע עד היום בתקן משרד-הבטחון, מובילה גם היא בכיוון זה. במלים אחרות: הפרטים הנא-ספים, כביכול, למען הש.א., לצורך המלחמה במשתמטי מסי-הכנסה גרידא, משמשים למעשה גם את כל שאר מנגנוני-החושך במדינה, ביניהם אותם המנגנונים הפועלים, כפי שהוכח מעל לכל ספק, למען מטרות מפלגתיות פרטיות לגמרי.

★ ★ ★

אולם נרחיק לכת עוד צעד אחד. נחזור אל "פקח הבית", אל אותו מת-גדב אידיאליסטי בשיכון. הוא מוסר ידיעות לש.א. למען יעילות מסי-הכנסה. האם לא ימסור ידיעות גם למי שפונה אליו, בשם המדינה והמפלגה, למען מטרה אחרת? ל-משל, למען בטחון-המדינה, שהוא בודאי חשוב יותר מכספי-המסים? ולצורך המלחמה בקומוניסטים, ובפאשיסטים, ובכזענים, וב-אופוזיציה החבלנית, ובבטאוניארס, ובכל שאר דחלילי-החזקה?

האיש הוא אידיאליסט. הוא מרגל-חובב. הוא התנשא מעל שכניו. התשובה ברורה. משמע שקיים בארץ מנגנון עצום של הלשנה המונית, המשמש למטרות שונות ומשונות, והמזין תיקיה בעלת מאות אלפי שמות. ועוד צעד אחד קדימה: מה שמותר לשי"ר-אל"ף, למה יהיה אסור על כל שאר השי"נים? אם שי"ן אחד הקים מנגנון אדיר כזה, לצורך מטרה כה פרוזאית כמו גביית מסים, מניין לנו ששי"ן אחד לא הקים מנגנון מקביל, ואולי גדול עוד יותר, לצרכיו שלו?

★ ★ ★

ההבדל בין משטר רודני לבין משטר דימוקראטי אינו כהבדל בין יום ולילה, בין שחור ולבן. ישנם עשרות גווי-ביניים, עיתות של בין-העריבים. כל מי שעבר פעם את מסך-הברזל ממערב ל-מזרח, תמה על חוסר ההבדל הגלוי לעין. ההבדלים הם דקים מאד, עדינים שבעדינים. לדעתי, הגבול עובר בין בולשת העופקת בגילוי עבריינים לבין מנגנון-הלשנה ארצי הפועל נגד כל האזרחים ללא אבחנה. בין הבלש המקצועי, לבין ה"מתגדב", "פקח-הבית", "נאמן".

אם כן, כדאי לצלצל בפעמון האזהרה.

חייחם הפרטיים ביותר ולהעבירן לתיקיה הסודית הגדולה של הש.א. זהו הדבר המחרד ביותר שנודע לציבור מאז קום המדינה.

★ ★ ★

מה זה מזכיר לך, הקורא? אילו אסוציאציות מעוררת תמונה זו? לא, אין זה פטנט ישראלי. הוא הומצא קודם לכן בכמה ארצות. האיש העוקב אחרי מעשיהם ודיבוריהם של כל דיירי ביתו; האיש אשר סוכן המ-טרה החשאית פונה אליו כדי לקבל דו"ח על הנעשה; האיש החושב את עצמו לאידי-אליסט מסור, והנחשב בעיני שכניו למלשין

כל התהליך. כי כאן קבור כלב מעניין מאד-מאד. ובכן: מר ישראל אורחי גר בשיכון הוותיקים של קרית-ברל. סוכן הש.א. בא לשיכון כדי לברר כמה שמלות קנה השנה לאשתו, כמה בקבוקי קוגינאק הביא למסיבת הבר-מצחה של בנו ואיזה מתנות הביא עמו מחוץ-לארץ. אל מי פונה הסוכן?

הוא מחפש אדם שישרת אותו בלי תשלום. למען האידיאל. הוא מחפש אדם שלא יזרוק אותו החוצה, ולא ירוץ מיד למר אורחי כדי לספר לו על ההצעה השפלה. הוא פונה לאדם שאינו חשוד עליו כחבר מפלגה הנמצאת באופוזיציה, או שתימצא מחר ב-

לכל שי"ן יש מזל"ן

שפל — מי לא מכיר אותו? הוא היה קיים בגרמניה ובאיטליה, באל-בניה ובברית-המועצות. הוא נקרא "נאמן הבית", או "פקח הגוש", או "ראש תא המפלגה". יש לו תריסר שמות. אולם מה-ר תו אחת בכל מקום. זהו האח הקטן, הצד השני של המטבע הנזשא עליו את פני האח הגדול. זהו האיש הגורם לאטר-מיזציה של החברה, להרס היחסים האנושיים ההוגנים, לשבירת ה-אמונה-הדדית שהוא הלב החי של כל אורגניזם חברתי.

הנה, אם כן, זכינו לתופעה זו גם בישראל. כמו תמיד, האמתלה להולדתה טובה ויפה — המלחמה במפרי-יחוק. ההגנה על טובת-הציבור. אולם מאחורי מלים יפות אלה מסתתרת תופעה שהיא תמיד מכוערת, תמיד מסוכנת. תמיד מבחילה: אירגון של רשת הלשנה ממלכתית, שלפני חוטיה מגי-עים לכל שכונה ושיכון, לצורך השפלת ראשו וכיסוף קומתו של האזרח.

★ ★ ★

ניח לרגע קט, למען הגינות הויכוח ובהירותו, שכל אלפי המתגדבים האלה הם אנשים הוגנים במובן המקובל. נגית שאיש מהם אינו סתם, המבקש רק טובת הנאה לעצמו. שאיש מהם אינו פרובוקאטור, המפתה את שכניו לדבר-

אופוזיציה. אם כן, למי הוא פונה? אין צורך בדמיון רב כדי לדעת את התשובה: הוא פונה אל חבר מפלגת פועלי ארץ-ישראל. ולא לסתם חבר, מן הסוג התמים ובעל הרצון הטוב, אלא חבר הידוע לו מראש כאדם המוכן לשרת בשמח חשוק זה, אדם הקשור במנגנון, או מבקש לעצמו קאריירה. אחרי הפעם הראשונה הופך האיש למל-שין קבוע. לא נגד איש אחד מסוים, אלא נגד כל אנשי השיכון. תחילה הוא עונה על שאלות, אחר-כך הוא מנדב את האי-פורמציה בעצמו, גם מבלי להישאל. שהרי הוא אידיאליסט.

אחרי הצעד הראשון, אין דרך חזרה. הוא שייך למחתרת הגדולה, הממלכתית, ואין הוא יכול לצאת מתחת ידיה, מבלי לריב עמה — דבר מסוכן מאד. מלבד רוצחי הד"ר קסטנר, לא ידוע בהיסטוריה אף מק-רה אחד של סוכנים ומרגלים ש"ניתקו את הקשר" עם שולחיהם מבלי לחשוש מתגמול.

במלים פשוטות: לפי דברי ה-אחראי לש.א., קיים ברגע זה מנגנון של "אלפי" מתגדבים ככל רחבי הארץ, שתפקידם לרגל ב-אופן רצוף וקבוע את השכנים בשימוניהם, לאסוף ידיעות על

האח הגדול — עינו פקוחה! כך הכריזה כרות-האזנה של משטר-האימים בספרו המחריד של ג'ורג' אורחל, אלף תשע סאות שמונים וארבע.

המשטר שתואר בירי אורחל לא היה דמיוני. הוא היה רק התגלמות עקבית וסופית של הנטיות ה-קיימות לא רק במשטרים קומו-ניסטיים ופאשיסטיים, אלא בצורה גולמית יותר גם בשאר המשטרים של העולם המודרני.

מדינת-הסיוט של 1984 נמצאה במצב-מלחמה מתמיד, דבר שאיפשר לה לקיים משטר-חירום נצחי ולשעבד את האזרח בשם בטחון-המדינה. סיסמאותיה — "מלחמה היא שלום!", "חרות היא עבדות!", "בערות היא כוח!"

בראש המדינה עמד האח הגדול. איש לא ידע מיהו. איש גם לא ידע אם בכלל קיים אדם כזה, או שאינו אלא פרי יצירתה של מכונת-התעמולה הרשמית. החזון המשיחי של האח הגדול היה האידיאל הרשמי המ-חייב, ובשמו הקימו השליטים האמיתיים — הפקידים המיוחסים — משטר שהבטיח להם חיי גן-עדן על חשבון הוולת.

אולם הבכיס האמיתי של משטר-הסיוט כולו היה מנגנון הבילוש הסוטאלי. כמשטר זה, הפרטיות היתה פשע. מלכיוזה דרצדריה איפשרה לשרות-הבטחון שלו ל-הסתכל לתוך חדרו של כל אזרח, לעקוב אחרי כל תנועותיו, להאזין לכל דבריו. לא היה מנוס מפני מבט עינו של האח הגדול.

מסקנתו של אורחל ברורה: הבילוש הטו-טאלי גורר אחריו את השיעבוד הסוטאלי.

★ ★ ★

בשבוע שעבר הוציא העולם הזה מנגנון-חושך שלם מן המחתרת. הוא גילה את זהות ראש הש.א., את שיתות עבודתו ואת מטרותיו הגלויות והנסתרות. צעד מהפכני זה גילה פרטים כה רבים ועורר בעיות כה רבות, עד שהיו דרושים כמה ימים כדי לעכל גם את המסקנות הרא-שונות. חוששני כי פרט אחד, אולי החמור ביותר, לא זכה לתשומת-הלב הראויה. הש.א. עצמו חילק את אנשיו לשלושה סוגים. בראש עומדים סוכני הש.א. עצמם, המנצחים על הפעולה ומקבלים שכר מלא בתוספת הוצאות. מתחתם נמצאים המור-דעים, שהם המלשינים בשכר — מלצרים, פקידים בנקים, מתחכים, אנשי-עסקים, אחיות, סרסורים לדבר עבירה ושאר אנשי העולם התחתון. מספרם מגיע, רשמית, למאות.

אולם דווקא הסוג השלישי הוא המעניין ביותר. הוא כולל את ה"מתגדבים", שאינם מקבלים כל שכר תמורת שירותם. הם עושים את מלאכתם לשם שמיים. מספרם מגיע ל"אלפים" — היינו כל מספר משלושת אלפים ועד למיליון ושי-מונה מאות אלף אורחי ישראל. מיהו ציבור זה?

בשיחתו עם כתב העולם הזה תיאר האיש האחראי לש.א. את המצב כך: כש-רוצה הש.א. לדעת פרטים על משהו, פונה הסוכן לאחד השכנים בשיכון, הנראה לו כמתאים ביותר. אם נענה האיש לבקשת הסוכן, נבדקים הפרטים שנמסרו על-ידו בקסדנות רבה. במקרה ונמצאו כנכונים, הופך האיש למתגדב קבוע. סוכן הש.א. פונה אליו בכל פעם שהוא רוצה לשמוע פרטים על חייו הפרטיים של משהו מבין אנשי השיכון.

★ ★ ★

מראית-עין נראה הכל חלק ופשוט. אולם מוטב שנעצור רגע ונחזור להתחלה. הבה נשחזר לעצמנו לרגע את

העם

המלחמה הנצחית

המלחמה על החופש היא מלחמה יומיומית. אין היא נחה אף לרגע. אין בה הפוגות ושבתות-נשק. הישגיה אינם עובדים אוטומטיים מעם לעם, מדור לדור. כל עם, כל דור, כל פרט, חייבים לחזות מחדש על חרותם.

השבוע סערה מלחמה זו לאורכה ולרוחבה של ישראל. היא הסתננה לכותרות העיתונים בצורות שונות ובהסחאות משונות. היא מצאה את ביטוייה במאבק העיתונאי לגילוי מנגנון-הסתר של הש.א. היא התנהלה באולמי בית-המשפט עת נתגלו, פרט אחר פרט, הנסיבות הציבוריות המזעזעות שגרמו לרצח קסטנר. ואולי יותר מכל

הרב נסים

מתים יחללו יח

היא התגלמה בדמותו של עולה חדש, שחר חר וחסון, מכפר יגל.

האיש שראש שתק. אפרים צ'פני לא נולד להיות גיבור לאומי. הוא היה אחד מרבים שבאו לארץ מארצות האיסלאם, ש' קיבלו חלקת אדמה ותקציב להקמת משק במושב, ושחתמו על ערימת ניירות מודרסטים, אותם לא טרחו לקרוא ולהבין.

אולם לאפרים צ'פני היו מושגים מסור לפים מאד על מה מותר ומה אסור במדינה. במקום להרכין ראש ולשתוק, כנאה לו עולה חדש וחסידיש, התבלט כאדם בעל קול ודעה, שגרם לא פעם צרות לפקידים, המנהלים את ענייני העולים כאליים יחידים באולימפוס מטופס.

מסוכנת לא פחות היתה אשליה אחרת של האיכר צ'פני. הוא סבר כי מותר לו למכור את תוצרתו, פרי זיעתו, למי שהוא רוצה, בתנאים שהוא רוצה, כל עוד הוא משלם את חובותיו לסוכנות. הוא שכח (או לא ידע) כי בניירות שחתם היה כלול סעיף שצוהו עליו לספק את תוצרתו למשחק רשמי, שייקבע לו על-ידי המדריך, הנאמן לשלטון.

סעיף זה הביא השבוע את צ'פני לבית המשפט. הסוכנות, שרצתה להיפטר מבעל העצמאות המדבקת, תבעה לגרשו ממשקו בגלל הפרת חוזה. צ'פני, נסתתר, לא מכר את יקרותיו לחברת חנוכה, המקיימת מנגנון אדיר של פקידים על-חשבון היצרן, אלא לסתם סוחר, ספק תוצרת חקלאית, ששילם יפה ובמומין.

דוחמי חרות ישראל. כמעט באותו מועד הגיע לדין ציבורי חוק חדש, הכופה רשמית על כל איכר לספק את תוצרתו ל' משחק המאושר על-ידי המדינה. קומץ ה'

משחקים יחד יהיו רשות ציבורית, שתוכל לתת הוראות מחייבות לאיכר מה יגדל, באיזו צורה, למי ימסור את התוצרת, ובאיזה מחיר.

פה ושם קמו צעקות נגד החוק, בשם חרות האדם. אולם היה זה סמלי למצב כולו שבראש הצועקים עמדו הציונים-הכלליים, שהם עצמם דרשו חוק דומה בענף הפרדסנות, שם הוא פועל לטובת הלחיתנים שלהם. מאחורי המאבק המפלגתי מסביב לחוק לא עמדה השאיפה לחופש, אלא הקרב בין הלחיתנים השונים, מימין ושמאל, על חלוקת השלל, מבלי להתחשב כלל ועיקר בדגירה-הרקק. למקומי המדינה היה נדמה כי יוכו ב' חינום לכל הישגי החרות המערבית, שנכבשו במאבק אטי ואכזרי של 700 שנה. אולם אזרחי המדינה, שאדריכליה גדלו במשטר העריצות של הצאר ברוסיה ובפולין ושל הקיסר בגרמניה, לא יזכו ממלחמות ה' זולת. הם יצטרכו להיאבק על חופש ה' אורח כפי שלחמו בני כל העמים האחרים — מאבק שלא יהיה חריפתי ודרמטי, אלא יתנהל בחייו של כל פרט, באפלי החלטות של אומץ-לב אורח.

רת

חרם דרבנו נסים

שום חוק בישראל אינו מחייב אדם חי ללכת ולהתפלל. אולם ברגע שאזרח ישראלי מת, הוא עובר לסמכותם הבלעדית של אנשי הדת. אפילו בקיבוץ השומר-הצעיר משתלט הרב על כל טכסי הקבורה. בעוד שספר תהילים (קט"ו) טען כי מתים לא יחללו יח, נוצר בארץ מצב הפוך.

לכן בערה חמתו הצדקה של יצחק נסים, כאשר הובאו לידיעתו פרטי עצרת האזכרה שעמדה להיערך לחיים וייצמן. הם חיללו את כל המסורות הקדושות. את אל מלא רחמים עמדו בעלי הטכס להשמיע בלחיי פסנתר ותזמורת איש לא עמד לומר קדיש. ועצם האזכרה נקבעה לא ליום מותו של וייצמן, אלא ביום השנה להצגת בל' פור — יום שנקבע על-ידי מאיר וייסגל, ידיד-חייו של הנשיא המנוח, כיום הזכרון הרשמי.

נסים דחה בתוקף את ההזמנה לבוא ליצרת. ברצותו שדבר הסיורב יודע ברבים וירתיע את כל שומרי המסורת מלהשתתף, לא סמך נסים על נסים: מכתבו הגיע לשני עיתוני-הערב, פורסם שעות מעטות לפני התחלת העצרת.

שור בחנות חרסינה. היה זה הקש ששבר את הגב הסבלני של כמה מראשי מפא"י. הם שתקו כאשר איים נסים להטיל חרם על חלב חנוכה אם לא ייפסק גידול החזירים במשקים. למרות שחשדו כי בפעולה מעוניינים כמה ממתחרי חנוכה. הם שתקו גם כשהטיל נסים חרם על גידול מפעל-חנוכה, אף שסברו כי כמה חברי-כנסת דתיים, הי עוסקים בעסקי גידול, יפיקו תועלת חומרית מייבוא גידול.

הפעם פקעה סבלנותם. מחצר ביג"י באו אימים קודרים בפיטורי הרב הראשי. הרב הגיב בחריפות, טען שלא מונה על-ידי המדינה אלא על-ידי הציבור, שהוא מהדה סמכות עליונה ועצמאית, בדומה לבית-המשפט העליון.

אולם בסיס הרב היה רעוע. מאוחר נוכחו מצביאי הדת לדעת כי היתה זאת טעות מצדם, כשהכתירו את ניר-המכתבים של הרבנים הראשיים ככותרת הרשמית של "מדינת ישראל", והפכו את הרבנים לשכירי המדינה. אם חשבו בשעתו להשליט בצורה זו את הרבנים על המדינה ולתת להם סמכות רשמית, הרי עתה נשקפה להם סכנה כי המדינה תשתלט על הרבנים, תתבע מהם משמעת, כמו מכל סקיד שכיר אחר במנגנון המדינה.

כשהתקרב המאבק לשיאו, גבר בצמרת המפלגתית הדתית הרוגו על נסים, שנהג לדעתה, כשור בחנות חרסינה. יהיה דרוש כל הכשרון החלקלק של זרח וזרח-פניג וחבריו כדי להחזיר את אחרית המערה. בה הם רגילים לנצח את נצחונותיהם המזהירים ביותר בשטח הכפיה הדתית.

• בקשר לדרך בחירת הרב על-ידי קומץ אנשים שלא היו אחראים בפני איש, ראה העולם הזה (972). נגד נסים הצביעו רוב החברים הספרדיים של אותה מועצה, והוא הוכנס לתפקיד על-ידי הקולות האשכנזיים של הפועל המזרחי.

דרכו אל השלטון של האיש המחזיק בידו את מנגנון הבילוש וההלשנה ההמונית

מר ע.א.

בשעה 9.30 בבוקר היום הרביעי נפתחה ישיבת ועדת-הכספים של הכנסת, בקומה השנייה של בנין הכנסת. שבוע לפני כן דרשו חברי-הוועדה מנאכ שרף לגלות להם את שמו של ראש הש.א. שלא לפירסום. שרף הבטיח להתייעץ עם השר שלו, להשיב תשובה. חברי הוועדה ישבו בדרכים. איש מהם לא הציג לראאה את גליונות העולם הזה, שעל שעריו התנוססה תמונתו של האיש המבוקש. אולם כולם קראו את העתון, שהגיע למקומות המכירה בירושלים בשעות הקטנות של הבוקר. איש אחד לא קרא את העתון. היה זה ישראל גורי, יושב-ראש הוועדה. הוא פתח את הישיבה ופנה אל חברי הוועדה בקריאה נרגשת לוותר על דרישתם. "מס ההכנסה יקר לכולנו", קרא, "אולי הפירסום יכול להזיק... עלינו לחשוב פעמיים...". חברי-הוועדה ספיר, בארד וחזוני כבשו את מבטיהם ברצפה, כשפניהם קפואים. לשוא ניסה שרף להתפרץ לתוך דברי היושב-ראש. הוא כינעק בקול רם, אולם גורי לא נתן לו לפתוח את פיו. "מר שרף", אמר, "חכה עד שתקבל את רשות הייבור", והמשיך בדבריו. כשסיים גורי, לא נתן שרף לאיש לפתוח בדברים. "אני רוצה שחברי הוועדה יקבלו את דברי במלוא האחריות. עוד לפני הכל כבר היתה בידי הסכמת שר-האוצר למסירת השם לוועדה". הוא שכח להוסיף כי אשכול לא הסכים לפירסום, אלא רק להודעה טודית. גורי מדד אותו בעיניו, מבלי להבין במה המדובר. "אולם העתון היה ברחובות תל-אביב כבר אתמול בערב!" הפליט יוסף ספיר הצ"כי, בחיוך לגלגני. היושב-ראש העביר את מבטו משרף לספיר וחזרה, מבלי להבין דבר. "אני אומר לך שאשכול הסכים לפני כן!" אמר שרף. "לפני מה?" קרא גורי, כמעט ביואש. רק אז הופיעו גליונות העולם הזה על השולחן. נסתבר כי כמעט כל חברי הוועדה החזיקו את הגליון, המשך הישיבה היה קצר. שרף אישר את השם שפורסם בהעולם הזה, הסכים לדבר ספיר שאפשר לפרסם את השם גם בשנתון הממשלה. מיכאל חזוני הדתי הציע, בלעג, שמכיון שהשנתון הופיע רק לפני חודש, כדאי אולי להוציא לשם כך לאור תוספת מיוחדת. כל הענין ארך פחות מרבע שעה. ★ ★ ★

זכן ברחוב נחלת-בנימין

אדם פירסום שמו של ראש הש.א. עקב גילויי העולם הזה, היה רק צעד ראשון בגילוי האמת. שמו האפור והשכיח של ראש הש.א. אינו אומר כלום לגבי מהותו של המנגנון הכפוף לו. אולם דרכו של יעקב כהן לשלטון, האמצעים בהם השתמש כדי להגיע למעמדו, דמותו ואופיו כפי שהם באים לביטוי בשרשרת של מעשים, כל אלה יש בהם חשיבות מכרעת לגבי הבנת שיטות פעולתו של הש.א. ודמותו הציבורית והמוסרית של מוסד זה. כי כראשי מנגנון כן יושביו. רק אנשים מעטים במדינה מכירים את דמותו האמיתית של יעקב כהן. כמעט כל אותם היודעים אותה, מסתייגים ממנו בצורה קיצונית. ממבט ראשון עושה יעקב כהן רושם של אדם צנוע וחייבני, או כפי שהגדירו אחד

יעקב כהן, ראש הש.א. שזהותו נתגלתה לצבור לפני שבוע באמצעות העולם הזה, בשיחה עם אחד ממכריו. מאחורי דמותו החייבנית של יעקב כהן מסתתרת אישיות לא זוהרת ביותר.

העתונאים שניתן להם ראיין-מטעם ושלא הכירו קודם: "אדם סימפטי ומשכיל, מסור מאוד לתפקידו..." מה האמת שבהתרשמות זו ומה מסתתר מאחוריה, מעיד יותר מכל סיפור חייו ופעלו של האיש.

כהן נולד בעיירה גרמנית קטנה לפני 39 שנה, עלה לארץ באמצעות עליית-הנוער, שנה אחת אחרי עליית היטלר לשלטון ב-1933. תקופה מסוימת היה יעקב כהן בקיבוץ, שם סודר על-ידי עליית הנוער. אולם האווירה שם לא מצאה חן בעיניו. בפרוס מלחמת-העולם עבר לתל-אביב, החל עובד כשוליה בבית-המסחר לספרים של ליאו בלומשטיין. הוא נראה כפקיד חרוץ ומסור לתפקידו, עלה בשלבי הקאריירה של חנות-הספרים, עד שהגיע לדרגת מנהל החנות של בלומשטיין בפנינת הרחובות נחלת-בנימין ואחד-העם.

כאשר פרצה מלחמת-העצמאות נמצא עבור כהן, שהיה קודם לכן חבר בהגנה, התפקיד המתאים בשורות צה"ל. הוא חצה רק את רחוב נחלת-בנימין, שירת בדרגת סרן במערכת ירחון צה"ל מערכות, השוכנת בדיוק ממול לחנותו של בלומשטיין, שם שהה הצעיר למעלה משנה, עד סערו הקרבות בחזית. שם גם נתגלה אופיו לראשונה.

★ ★ ★

האשמות כוזבות

ליעקב כהן, כך מציינים מכריו, היתה מאז ומעולם שאיפה עזה לשלטון. לא היתה זו שאיפה גלויה. היא לא באה לידי ביטוי בכושר של מנהיג מבטן ומלידה. אולם בכל

מקום בו נמצא, רצה כהן להיות הראשון במעלה. כמו טיפוסים רבים בהיסטוריה שנמשכו למנגנוני החושך ומצאו שם ביטוי לתאבת השלטון שלהם, חתר כהן בשקט ובסתור למטרתו.

במערכת היה כהן אחראי על המנהלה, העורך בפועל היה גרשון ריבלין, שהוא גם כיום עורך כתבי-העת. באחד הימים גילה כהן איסורים בהנהלת הירחון, ייחס אותם לריבלין. כשנבדקו הליקויים שנחשלו עליי כהן, לא נמצא כל חומר האשמה נגד ריבלין. במקום להשתלט על העסק, נאלץ כהן לעזוב את המערכת. הוא עבר לשירות משרד הבטחון.

כהן היה אחד הפעילים במנגנון החושך, אך עבודתו הצטמצמה בשטח משרדי. בתפקיד זה כיהן עד שיום אחד החליט מי שהחליט על הפרדתו של המדור העוסק בחקירות לכליות מהמנגנון הכללי, ועל הקמת יחידה נפרדת, שתהיה מסונפת לנציג בות מטה הכנסה באוצר. העברתו של כהן לראשות הש.א. שיקפה את מלחמת הכוחות בצמרת בין השולטים על מנגנון החושך לבין זאב שרף.

היה זה זאב שרף, או מזכיר הממשלה והממונה על הכנסות המדינה, שהכיר את כהן בפעילותו הקודמת, בחר בו לראשות הש.א. אולי מפני שראה בו אישיות אפורה, ממושטת ובלתי-עצמאית. שרף לא יכול היה להעריך אז את חתרנותו של האיש. הסתתרה מאחורי החיצוניות האפורה.

עד היום נשאר כהן עובד משרד הבטחון, ועד היום קיים קשר רשמי הדוק בין הש.א. לבין שאר מנגנוני החושך, הנמצאים כולם תחת פיקוח אחד ומרוכז. עובדה זו מסבירה גם את הסתירה בין דבריו של שרף על תקציבו של הש.א. המופיע בתקציב הממשלה (העולם הזה 1049), לבין הוצאותיו הממשיות של גוף זה, הניזון גם כיום, ללא ספק, מתקציבים סודיים שאינם כלולים בתקציב נציבות מטה הכנסה, ושאינם עליהם ביקורת ממשית.

★ ★ ★

סמוך למינויו של כהן כראש הש.א.
הוא עבר עם אשתו ובנו הבכור לגור

בכפר-אונן. שם הקימה חברת רסקו עברו וילה נאה במרכז הכפר. כעסקן מפלגתי פעיל במפא"י נכנס כהן לעול הענינים המפלגתיים במקום. שלושה חודשים אחרי הגיעו למקום. בעת שלא היתה לו למעשה אפילו זכות בחירה, הוא נבחר כחבר ועד כפר-אונן, הפך בחוקף תפקיד זה לחבר המועצה האזורית, שכללה בתוכה גם את יישובי הסביבה.

היה זה רק טבעי שיעקב כהן, העסקן המפא"י, ישאף לשלטון מפלגתו במקום. אולם למזל הרע היה כבר השלטון בידי אנשי מפא"י. יושב-ראש המועצה האזורית אז היה איש כפר אור, מפא"יניק בידים אנשי מפא"י. עובדה פחותה זו לא הפריעה לכהן במלחמתו לשלטון. היה זה יעקב כהן שקבע בכפר-אונן מי הוא מפא"יניק — ומי לא.

זמן מסחרי הוא דמות מובהקת של עסקן מפא"י מאנשי המושבים. היה זה הוא שיום בתחילת מלחמת העולם השנייה את הקמתו של כפר-אונן ועזר לשיגשוגו. הוא היה פעיל במועצת פועלי פתח-תקוה, במרכז החקלאי של ההסתדרות, בהגנה ובסוכנות. משך שנים רבות היה זמן מסחרי האיש הקובע והחזק באזור. לא היה פלא בכך שהוא הפך לקורבנו הראשון של יעקב כהן.

קשה לדעת איך הצליח כהן בתקופה כה קצרה לתהות כה מהר על קנקנם של חבריו למפלגה במקום. הוא התחבר עם עסקן מפא"י אחר, בשם אריה וישניאק, לשעבר חבר מועצת פועלי תל-אביב, שהיו לו טענות נגד מסחרי ונגד יושב-ראש ועד כפר-אונן שסיעהו זימן, איש מפא"י, בשל ניתוק המים בביתו. יחד החלו השניים במלחמה לכיבוש השלטון.

★ ★ ★

פירצה קראה לגנב

כבר ישיבה הראשונה של המועצה האזורית הממונה נמנע כהן מלהופיע. הוא נבחר לגובר המועצה, אולם לא נטל את תפקידו אפילו ליום אחד, השאירו בידיו מסחרי. תחת זאת התרכז בכיבוש מערכת כפר-אונן, שהיתה אז משלטו החזק של מסחרי, אשר בהנהגתו הוקמה המעברה. הפירצה שהושגה במתכונן למסחרי קראה לגנב.

כהן הישיאק החלו להופיע לעתים קרובות במעברה, ותוך כדי כך נפוצו במקום שמועות כי זמן מסחרי אינו אלא מועל, שטובתו הפרטית לגנב עיניו ולא טובת התושבים. לא עבר זמן רב עד שהשמועות הפכו להאשמות ממשיות, שהוטחו בפניהם של מסחרי וזימן. כאיש מפלגה מסור, דאג כהן שההאשמות לא יסתננו החוצה ולא יגיעו לידי הממשלה. הוא העביר לידי בית-הדין הפנימי של מפא"י.

מיד אחרי-כן החל כהן לכנס את המועצה, טען שבמרכז מפא"י מתבררות האשמות חמורות נגד מסחרי, הציע להביע לו אי-אמון. הוא לא היסס להסתייע לצורך זה אף בנציגי מק"י וחירות. איש לא ידע בדיוק כמה מאשימים את מסחרי. אולם באזור עברה השמועה שהוא לא בסדר.

כהן כבש משלט אחרי משלט. תחילה הצליח לסלק את זימן מראשות ועד כפר-אונן, בטענה שהוא לקח עצמו חלקת-קרקע באופן בלתי-חוקי, כדי להקים שם גנריה. אחרי-כן גרם לפרישת ועד כפר-אונן מהמועצה האזורית, הקים את מועצת קרית-אונן. כהן הפך לשליט יחיד במקום — יושב-ראש מועצת קרית-אונן.

רק אחר כך הגיע תורו של מסחרי. בית-הדין העליון של מפא"י מצא אותו אשם בחלק מההאשמות שהוטחו נגדו, גזר עליו שלא לללא תפקידים צבוריים במשך שנתיים. פרישתו מראשות המועצה האזורית נמנקה בציבור בטעמי בריאות. כעבור זמן קצר נתאמתה הנמקה זו. זמן מסחרי חלה קשה. אולם הפרשה לא הגיעה עדיו לאוני הצבור. שלטונו של כהן לא היה עדיין יציב.

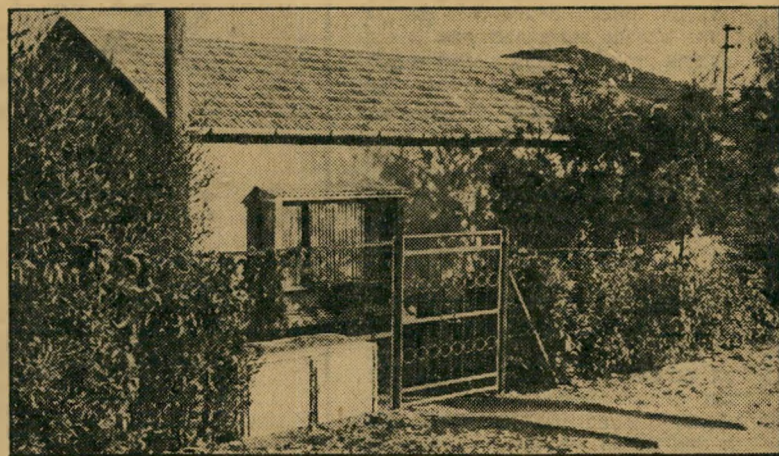
נראה שכהן הבין שלא חיסול סופי של מסחרי לא ישב לבטח. לפני כשנתיים הופיעה חוברת בהוצאת שירותי-המתנדבים בשם את מי אין שופטים. היה בה פירוט נגד של האשמות נגד מסחרי. כיום קשה לקבוע את מידת נכונות האשמות, שמבקר-המדינה טען כי לא מצא כהן חומר מרשיע, ושירותי-המתנדבים עצמה לא התייחסה אליה, לדברי החוברת, בחומרה יתרה. אולם מעניינת פיסקה אחת באותה חוברת הרומזת מניין שאבה שורות-המתנדבים את החומר המרשיע נגד מסחרי.

כל הפרשה הזאת לא היתה רואה אור לעולם. נאמר באותה חוברת, "אילמלא נמצאו בקרית-אונן קומץ אנשים אמיצים, חברי מפא"י גם הם, שגמרו אומר לערוך טיהור בקרב המועצה האזורית שלהם". לא היה צורך בדמיון רב כדי לנחש מי היו אותם חברי מפא"י אמיצים, שערכו את הטיהור והפיצו את החומר הסודי.

מרכז הש.א.

זהו מרכז מנגנון הש.א. בתל-אביב. הבית המאורך, השוכן במרכז וולובלסקי בין עשרות בתי-מלאכה קטנים, מוסתר מעיני עוברים וסבים סקרניים. השלט שעליו אומר: "האוצר — גניזה ומחקר כלכלי".

זהו ביתו של ראש הש.א. ויושב-ראש המועצה המקומית בקרית-אונן, יעקב כהן. הווילה השוכנת במרכז הקריה, ברחוב המהודדות שם, נמצא בה גן ילדים, אותו מנהלת אשתו של כהן.

ווילה כהן

רמז 22, היא אחת

פרשה שניה הנוגעת לאותה תקופה היא פרשת שבתאי צבייר. צבייר היה גם הוא חבר ועד כפר-אונן מטעם מפא"י. הוא היה נציגם של העולים החדשים בגבעת-הכרם, השייכת לכפר, בעל מעמד מבוסס, שעבד כפקיד בעל עמדה בחברת רסקו. צבייר לא שבץ רצון גם הוא מעבודתם של מסחרי וזימן, אולם סירב להילחם בהם, מאחר שידע כי הרקע למלחמה הוא סגירת ברו המים בחצרו של וישניאק.

עונשו לא אחר לבוא. בית-הדין העליון של מפא"י מצא כי ההאשמות שהובאו כ" פניו נגד צבייר, כאילו לקח שוחד ממת-ישובים בשיכון רסקו בקרית-אונן, הן נכונות, הוציא אותו לשלוש שנים מהמפלגה. מובן שצבייר התפטר מהועד המקומי.

אולם במקרהו של צבייר נמצא כעבור זמן כי האשמותיו של יעקב כהן, שגרמו לסילוקו, לא היו נכונות. סיפור השבוע צבייר לכתב העולם הזה: "אין לי שום דבר יותר נגד יעקב כהן. אני קיבלתי את הסיפוק שלי. כהן התנצל בפני והחזירו אותי למפלגה. נבחרתי גם כציר לוועידה".

★ ★ ★

הפחד בא קרית-אונן

מה שאירע בקרית-אונן אחרי התבססות שלטונו של יעקב כהן במקום, יכול לשמש דוגמה מאלפת למה שצפוי למדינה כולה אם ישתלטו עליה מנגנוני-החושך שבפיקוחם של אנשים מסוגו של כהן. יעקב כהן עצמו גילה חוסר כל ענין במקום. הוא חדל מלהופיע לישיבות, סירב לספל בענינים שוטפים של המועצה, אינו מקיים מזה שלושה חודשים את ישיבותיה. הוא מתנהג בגסות לפונים לעזרתו, אינו טורח לקיים את התבטחויות שנתן לאנשי המעברות והחוגים השונים במקום.

העיד השבוע הרב המקומי, הרב פרנקל, על אופיו של כהן: "יש לכהן שנהא עזה לכל מה שקשור בדת. הוא לא יודע איך להתנהג עם תלמיד-חכם או עם רב. כשהיה מסחרי ראש המועצה והייתי קורא לו, היה בא מיד לביתי. כשאני מוזמן את כהן, הוא אפילו לא עונה לי".

לכהן לא היה צורך להיות במקום כדי שאינם נמנים על חברי מפלגות האופוזיציה, פוחדים מפניו פחד מוות. אפילו מתנגדיו בין חברי מפלגתו, המפעילים לחץ כדי לסלקו, מפחדים לדבר עליו. כל אחד מהם פוחד מגורלם של מסחרי, וזימן וצבייר. כי ליעקב כהן יש בקרית-אונן רשת של מלשינים ומודיעים מוסרת לו על כל פעולותיו של כל אחד מתנגדיו. לאיוו מידה מגיעות פעולות-ההלשנה במקום, עיד הסיפור הבא.

שלמה זילברברג הוא תושב ותיק של כפר-אונן, גם היה בזמנו חבר מפא"י. היה לו רשיון לחלוקת קרח במקום. רשיון דומה, אם כי למספר בלוקים רב יותר, היה לאדם בשם חיים ציפרשטיין, חבר אחדות-העבודה. הרשיון לחלוקת-קרח הוא רכוש המועצה, אינו ניתן להעברה מאדם לאדם. אולם לגבי ציפרשטיין נקטה המועצה לפנים משורת הדין, המועצה המקומית מורכבת מתשעה חברים. ארבעה מהם חברי מפא"י, שניים דתיים ושניים אנשי חירות. התשיעי הוא איש אחדות-העבודה. שמו חיים ציפרשטיין. כדי לקיים את שלטון מפא"י במקום היה צורך בקואליציה בין מפא"י ואחדות-העבודה. המועצה התירה לציפרשטיין למכור את רשיון הקרח שלו תמורת כחמשת אלפים לירות.

אולם כאשר ניסה זילברברג למכור את רשיון הקרח שלו, התנגדה המועצה לכך. שלמה הפך לשונא מושבע של אנשי השלטון במקום. באחד הימים נקרא לפקיד השומא בפתח תקוה, נוכח לדעת כי בחיקו נמצא מכתב-הלשנה על הכנסות שלא היו ולא נבראו. כעבור ימים מספר נקרא ללשכת הגיוס בפתח-תקוה. הוא מצא בתיקו מכתב בנוסח הבא, שהאורגניזציה שלו שמור במערכת: "לכבוד לשכת הגיוס בפתח-תקוה. בזה אני מודיע לכם שבקריה שלנו נמצא משתמש מצבא ושמו זילברברג שלמה מקרית אונן רחוב ברנר 4. בכבוד רב אורח טוב".

רק אחרי ריצות התברר כי זילברברג הוא בעל תעודת-פיטורין מצה"ל, אותה קיבל אחרי שקיבל סוג בריאות ה' בתקופת שרותו כחייל קרבי במלחמת-העצמאות. ויהיו קל של כתב-היד ויהא את האורח הטוב", היה זה אחד חסותו של יעקב כהן בקרית-אונן.

★ ★ ★

גם במוסר שהוא ממונה עליו, משתמש כהן באותן הדרכים כדי להבטיח את שלטונו. הוא בוחר לרוב את אנשיו בעצמו, באופן קדנזי, מבטיח להם הבטחות, כמו הבטחה לעליה בדרגה, כדי להמשיך ולשלוט בהם. לרוב אינו מקיים את הבטחותיו.

מצד שני מונע יעקב כהן בכל צורה שהיא את התארגנות אנשיו. לפני זמן קצר ניסו עובדי הש.א. לבחור ועד-עובדים. כהן התנגד לכך בתוקף, טען שבמוסד כמו הש.א. אין זה נהוג שיהיה ועד-עובדים, וכי המחליט היחיד זה הוא.

כאשר למרות התנגדותו, הוקם ועד-עובדים בש.א. אחרי מלחמה ממושכת, לא הכיר בו כהן, מנע גם מאיגוד עובדי המדינה להכיר בו. תוך זמן קצר הצליח לחסל את ההתארגנות במוסדו. שניים מתוך שלושת חברי הוועד פוטרו. חברה שלישית התפוסרה, אחרי שיצאה לחופשת-הריון. אנשי הש.א. הוציאו מראשם את רעיון ההתארגנות.

★ ★ ★

מעל לכל: איש מפא"י

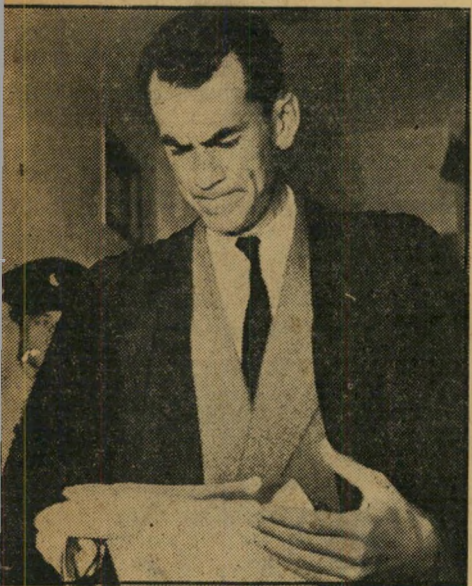
עובדות אלה מחייבו הציבוריים של יעקב כהן דין כדי להעיד על אופיו, גם מבלי להיכנס לתחום הפרט ולחטט בחיי האישים. העובדה שבראש הש.א. עומד עסקן מפלגתי מובהק ופעיל, הידוע גם בין חברי מפלגתו בשל שיטותיו המסוקפקות והחתרניות, צריכה לעורר חשש ציבורי קודר על מגמותיו ושיטותיו של המנגנון הסר למרותו של איש כזה, שהיה עד היום מתוסן מפני כל ביקורת ציבורית.

עוד כשמש כי יעקב כהן לא יוכל ולא ירצה לעולם לגלות ולפרסם פרטים סודיים העלולים לפגוע באיוו צורה שהיא במפא"י, בטרסטים ההסתדרותיים ובמנגנון המשקי האזרחי המרשת את המפלגה. כי כל הקאריירה שלו, מובן קטן בחנות ספרים ועד לראש מועצה מקומית ומנהל בולשת, קשורה במוסדות אלה.

עוד יותר ברור כי מנגנון כזה של הלשנה המונית, המרכז בידו תיקיה סודית עצומה, שולט על חומר העשוי להרשיע עשרות מנהיגים ומוסדות המפרעים למפא"י. נשק זה, אם ישתמשו בו ואם לאו, הוא נכס מפלגתי עצום. הוא מטיל צל על הבמה הפוליטית לגוויים אלה, בתוספת גילוי שיטות העבודה של המנגנון (העולם הזה 1049) יכולים להוביל רק למחשבה אחת: מה היה מתגלה אילו ניתן היה לעמתות החפשיית לגלות את האמת על האנשים העומדים בראש שאר מנגנוני החושך במדינה, ועל שיטות עבודתם.

המשך וידויו האישי של הייתי

עד שעלה אקשטיין לדוכן העדים, לא היה מובן כלל מי ומה בדיוק דחה אותו לדורותיו של שרות הבטחון. מסיפורו הארוך, שריקת במשך שבוע ימים כמעט את בית המשפט, מתברר שסוכן הש.ב. והפרובוקאטור דניאל זרניצקי, הוא אשר ניסה להסית את אקשטיין נגד מדינת ישראל וממשלתה. כאיש מפא"י נאמן ו"שרוף", מיהר אקשטיין למשטרה, ובאמצעותה לש.ב. כדי למסור ידיעות על זרניצקי. במשך תקופה ארוכה המשיך אקשטיין לדווח על זרניצקי, שעבד בשירות הש.ב. ושדיווח מצידו על אקשטיין לאותה כתובת. כל אחד מהם קיבל הוראות מפורשות להעמיד לעיני רעהו פני איש-מחתרת, שלא

משימה קשה עומדת בפניו של הסניגור אלכסנדר טל, פרקליטו של זאב אקשטיין. טל מכחיש בתוקף את ההאשמות על הסכם חשאי עם התביעה והש.ב., בדבר חנייתו והקדמתו של אקשטיין, לאחר שירשע בדיון.

היתה קיימת, ולנסות להסית את ה' שני למעשים בלתי-חוקיים.

אקשטיין: ... חונכתי בתנועה שיותר מאוחר היתה שייכת כולה למפא"י. הייתי מפא"יניק טוב, שרוף. (אולם) הרבה זמן אחר-כך, חל בי שינוי.

יש לי חבר ששמו סגל. הוא למד אתי בבית-הספר העממי. הוא היה קצת שחור, פגשתי אותו לפני שהתגייסתי לצבא. הבנתי שהוא בש.ב. ... רציתי להתקבל לשם וביקשתי ממנו שיסדר. הוא לקח אותי לשם. זה היה ענין רומנטי בשבילי.

זה שקיבל אותי לעבודה (בש.ב.) אמר לי שזו עבודה קשה ועשה לי את זה שחור. עזבתי את זה.

כמה שנים אחר כך פגשתי עלידי ביתי בחור צעיר שביקש נדבות. הוא דיבר ב' עברית ספרותית וזה היה מוזר בעיני. הת' חלתי לדבר אתו. הוא הסביר לי שאיחר את האוטובוס ואין לו כסף. נתתי לו. אחרי כמה ימים פגשתי אותו שוב. הוא סיפר לי שכל הענין עם הנדבות היה ה' ערבות עם חבר כדי לברר "אם יש לו דם לקבץ נדבות".

אותו בחור הציג לי את זרניצקי. זרניצקי הוא ציפור בלתי-רגילה. הוא אהב להקשיב יותר מאשר לדבר, ואפוף מסתורין. הלכתי אתו באותו ערב (כשהכרתי אותו) וביליתי אתו כל הזמן.

זרניצקי הרבה להתמרמר על מה שנעשה בארץ. הסברתי לו שהוא טועה. גיגשתי לביתו. הוא היה גר בשכונת שפירא על גג, שאליו היה צריך להגיע בסולם. כמו רובינון קרונו. על הדלת היה שלט: "סתם בן-אדם". היו בדירה סיפורי ילדים ומח' קרים פסיכולוגיים. דיברנו כל הלילה. הוא סיפר לי על כל מיני דברים שהולכים מ' תחת לפני האדמה. אמרתי לו שאני בקיא

במדינה

פרשת כפר קאסם עושים סולחה

עשרות גברים חובשי-כפיות וגשים עטרי פות-צעפים מילאו את מסדרון ועדת משרד הבטחון לקביעת אחוזי הנכות. איש איש, לפי תורו, הם נכנסו לחדר הוועדה, יצאו ממנו כשטופס בידיהם. היו אלה פצועי תק' רית הדמים, שאירעה ביום הכרות מבצע סיני, במבואות הכפר הערבי כפר-קאסם.

אחד המחכים לתורם היה בדיר איסמעיל, 21. במסח היריות שנורו על קבוצת ה' פועלים, שחזרה באותו ערב לכפרם, נמצא גם הוא. כדורי הרובה ותת-המקלע שפגעו בו השאירוהו נכה. רגלו של בדיר נקטעה עד לברך, ואוזנו האחת התחרשה. הוועדה אישרה לו 50 אחוז נכות, הורתה לשלם לו 4270 ל"י פיצויים. הסכום היה נמוך בהרבה ממה שבתי-משפט אזרחיים נוהגים להעניק לנפגעים במצבו של בדיר, אך בעיני הפלח המרוד נראה הסכום כאגרי.

השבוע היו במצבו של בדיר גם 47 משפחות קרבנות הרצח. ועדת אנשי-ציבור, חסרת כל מינוי חוקי, שנקראה מטעם ראש עיריית פתח-תקפה פנחס רשיש, פסקה פי-צויים שהים בסך 5000 ל"י לכל משפחה שכולה. משרד הבטחון מיהר להודיע כי הוא סומך את ידו על החלטותיה, ישלם את הסכומים שקבעה.

הוועדה לא חוקמה. הממשלה החלה לספל בפצויים לנפגעים שבועות אחרים אחרי ליל הדמים. "ברור שאין בכוח שום סכף לפצות על חייהם של האנשים", הכ' ריז דוד בן-גוריון בשיבת הכנסת. הנפ' געים קיבלו את דבריו כפשוטם. הם פנו באמצעות האיגוד היהודי הערבי, אחד ה' סניפים של מפ"ם, אל עורכי-הדין חנן רובין ושניאור זקהיים, חתמו על יפוי-כוח לפעול בשמם.

כאן החל גתוב היסורים של פרשת ה' פיצויים לנפגעים. היועץ המשפטי לממשלה, חיים כהן, הודיע לפרקליטים כי בדעתו למנות ועדה, בראשות שופט מחוזי, לקביעת גובה הפיצויים. הפרקליטים הודיעו על הס' כמתם, רצו לחסוך בפרוצדורה זו את זמן הדיון הממושך בבית-המשפט ואת אגרת התביעה כאחד.

הוועדה הממשלתית לא התכנסה מעולם. "... הקמת הוועדה נתקלה בסרוב משרד הבטחון למנות את נציגו", הסביר היועץ המשפטי במכתבו לעורך-הדין חנן רובין, סגן יושב-ראש הכנסת מטעם מפ"ם. התשובה הגיעה שנה לאחר הרצח. קדמו לה שורה ארוכה של מכתבים מלאי הבטחות. הפרק' ליטים התכנסו לשיבת חרום.

זקן השומרים מתערב. תשובת ה' יועץ המשפטי היתה מובנת יותר, אילו ידעו בינתיים עורכי-הדין מה מבשל להם משרד הבטחון בפתח-תקפה. זקן השומרים אברהם שפירא מונה עלידי רשיש לחסל את הפרשה, לערוך "סולחה" בכפר. הפרק' ליטים, להם נודע הדבר מן העתונות, ה' היו את רשיש: "אנחנו בעלי יפוי-הכוח היחידים לספל בענינים של הנפגעים." רשיש לא שם לב לאזהרה. מאחוריו עמדו כוחות חוקים יותר: משרד הבטחון.

"הקצינים של הממשל הצבאי הלכו מבית לבית בכפר, והפחידו את האנשים. הבן שלכם לא יקבל עבודה, לא תקבלו רישיון, הם אמרו. האנשים חתמו מפחד. היו כאלה שחתמו בשם מי שהוא אחר, בטביעת-אצבע", סיפר אחד הנפגעים, בן-שכול, לעתונאים שנקראו עלידי האיגוד היהודי-ערבי.

רשיש ושפירא המשיכו בשלהם. השבוע הם עורכים "סולחה" בכפר, למרות שמשי' פחות הנפגעים מסרבות ליטול בה חלק. "אנחנו גשלים. נביא אפילו זקנות לבשל את הבשר", הבטיח שפירא לתושבי הכפר. "למשפחות מגיעים סכומים גדולים בהרבה. זהו צעד שרירותי לפסוק סכום שזה לכל משפחה או לכל נפגע. צריך להתחשב בגיל, בכשר העבודה, במספר הנחמכים ובגורמים דומים." הסביר עורך-הדין זקהיים, במכתבו נגד החלטותיה של הוועדה ונגד הודעתו של משרד הבטחון כי יפעל לפיהן.

דעתו של היועץ המשפטי על העחל הנעשה, בניגוד להבטחותיו התגלו: "הדרך פתוחה לפניכם אל בית-המשפט." הוא שכתב זאת, כי יתכן מאד שהמושל הצ' באי על-לל גם לא לתת רישיון יציאה מ' הכפר לאלה המתושבים שיבחרו באמת בבית המשפט כדי לזכות במגיע להם על פי חוקי המדינה, ולא על פי חוקיהם של ב' ג'י, רשיש ושפירא.

הוא צעיר ואתלטי... בעבודה וכן בספורט הוא תופס מקום ראשון

מובן מאליו:

נלסון הוא מעשן!

יפאן פרס קולומביה תורכיה

הן רק ארבע מתוך הארצות הרבות אליהן נשלחים מדי שבוע מינוי החוץ של "העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי. העתון הנקרא ביותר במדינה, המוסר לישראלי בניכר דו"ח נאמן ומלא על כל הנעשה בארץ, בכל שטחי החדשנות.

למדו שפות!

מהר וביסודיות בבית-הספר לשפות "קדימה" תל-אביב, בן-יהודה 74, טלפון 20314

(א) אולפניות לאנגלית ללימוד מרוכז (2 שעות ביום) למתחילים ולמתקדמים וחוג לשיחה (Conversation) למשתלמים על-ידי מורים מאנגליה.

(ב) קורסים לעברית, אנגלית וצרפתית למבוגרים מכל דרגות הידיעות וקורס מיוחד לשיפור הכתיב העברי.

(ג) קבוצות לאנגלית לתלמידי בתי-ספר ג' ד' ה' ו' ז' ח' יסודיות, ה' ו' ז' ח' תיכוניות.

פרטים והרשמה: מ' 9-12 לפנה"א — 3-9 בערב (פרט ליום ו').

אקש"ן, הנאשם ברצח קסטנר, על חינוכו במכא"י, קשריו עם הש.ב. ועברו הצבאי באוירת הדג כל הזמן!

בארץ אינם צריכים להרשות זאת. הוא אמר שצריך לדפוק את קסטנר.

★ ★ ★

"פחדתי מזרניצקי"

כדי להסביר מדוע טוב, לדבריו, את הש.ב., סיפר אקשטיין כיצד חי אמיו לאט לאט בתורה המורכבת ביותר מועדון סולם. מסיפורו מצטיירת תמונה עגומה ביותר, מוכרת היטב מסיפורי הריגול של כל מדינה ומדינה, כיצד פרובוקאטור וסוכן חשאי רוצה לעזוב את תפקידו המאוס, אך חושש לעשות זאת מפחד מפקדיו. **אקשטיין:** ... במשך כל הזמן חילתי להרגיש יותר ויותר לא טוב בגלל העבודה שאני עושה. הייתי עם האנשים בחוג סולם והכרתי באמצעותם אנשים ב-

לדברי אקשטיין, "צריך לדפוק את קסטנר", הוא התכוון לפעולה שאקשטיין ביצע אותה לבסוף בעצמו.

אקשטיין: את השם ד"ר קסטנר אני מכיר מהעיתונות. קודם זה היה עניין אותי, אך בשלבים האחרונים (של המשפט) התחלתי להתעניין. בסוף, זה התגבש להצעה. קודם דובר על מעילות ואחר כך על פעילות תכליתית. לאט לאט זה הצטמצם לי נשק, ורק בסוף קפץ השם קסטנר.

השם של קסטנר עלה אחרי מיבצע סיני. חזרתי מן המיבצע, מאוחר מאחרים. חזרתי אחרי פינוי אל-עריש ונשארתי עוד כחודש בבסיס. זה היה חודש של לפני ההתנקשות. כשהחזרתי, הרגשתי מאד לא טוב.

הייתי בטוח שדופקים אותי באופן מכוון, ושאני נמצא ברשימה השחורה, כדי לעשות לי צרות ולהכאיב לי. החזיקו אותי במח-

כסופן של עדויות התביעה, במשפט שלושת הנאשמים ברצח ד"ר ישראל קסטנר, הכריז הסניגור מקס קריצמן: "במקום גבוה בירושלים ישנו הסכם שתמורת עדותו בשבועה של אקשטיין, הוא יקבל חנינה אחרי כמה שנים." עורך-הדין טל, סניגורו של אקשטיין, הכחיש את האשמה.

השבוע עמד אקשטיין עצמו על דוכן העדים בהגנת תורו, נשבע "להגיד את האמת, את כל האמת ואת האמת כולה." בעדותו גילה טפחים מפתיעים ומדהימים נוספים על פרשת חייו, עבודתו בש.ב. ופעולתו כחוגי "סולם". בעמודים אלה מפרסם "העולם הזה" קטעים מעדותו הארוכה של זאב אקשטיין, משלים בכך את וידויו האישי ("העולם הזה" 1049), בו גילה הנאשם ברצח, כיצד הגיע לש.ב.

גם את השוד בתחנת הדלק. שאלתי אותם: "למה?" והם אמרו שזה "כדי לחזק את מעמדי".

בענין הפעולה על הגבול הם אמרו לי: "תעשה, אך תמסור דו"ח על כל התקדמות. שאלתי בכנות אם יאפשרו לי לבצע את הפעולה. רק לאחר שהיה ברור שלא נבצע את הפעולה, אמר לי שלמה ("אסרם") שלא היו נותנים לי לעשות את הדבר "בין כה".

★ ★ ★

"הייתי בדעה שצריך להרוג"

הרגעים המועזים ביותר במשפט הרצח, היו אלה בהם סיפר אקשטיין על חלקו במבצע סיני. אפילו השופט טים, שהתרגלו בשנות עבודתם ה רבות לסיפורי אימים, האזינו בחדרה לוידיו המחריר של הנאשם הניצב לפניו על דוכן העדים. אקשטיין סיפר כי הרג אנשים רבים בסיני ללא כל צורך, וכי עשה זאת מתוך "צורך פנימי". לשאלותיו של עורך-הדין הניגמן, הודה אקשטיין כי תוך כדי מערכת סיני נתקף בכעין התקפת אמוק, השתולל במשך יום שלם, ויה בתוך אוהל חלא חיללים ישראלים.

אקשטיין: ... יש לי כאכזריות לעי תים תכופות מאז מבצע סיני. זכרונותיו כונג כי (מאז) לעיתים קרובות. יש לי גם רגש בחילה. אני ער בלילות.

זה התחיל ממבצע סיני. בעזה ניסיתי לערוק כדי לעבור לקו הראשון של ה חזית. הייתי כחצי יום ביחידה החדשה. לפי מנות הסיגירות גילו אותי.

בהיותי בקו השני, במבצע סיני, הרגתי חיילים מהאויב לא מעט. היתה אחירה כללית של "פנטזיה" ואם לא היתה אורה כזו, לא הייתי הורג (שלא לצורך).

ההרג (בקו השני) לא היה תמיד צורך צבאי מובהק, אך זה היה צורך שלי. הייתי בדעה שצריך להרוג וכל מי שנפל ליד, הרגתי אותו. לא יכולתי שלא לעשות את זאת. הייתי באחירה של הרג כל הזמן. ... הרגשתי הרגשת "ציקאגו". ריינו כל הזמן ביום ובלילה בערבים ובכלבים.

★ ★ ★

"עקבו אחרי כל הזמן"

אין ספק שמבצע סיני היה מפנה רציני בחייו של זאב אקשטיין. הוא שם ברצח קסטנר חזר מן המבצע, כשהוא מלא תאוות-הרג והתפרקות רגשות, אותו לא יכול היה לספק אחרי שחזר מסיני.

עבודתו בש.ב. ופעולותיו בחוגי ה מחזרת שהש.ב. הקים ("מחזרת אל" יאשוויל" על הירקון ו"מחזרת יפתח תקווה") סיפחו בו את תסביך הרוי פה. בכל פעולה שנעשתה כלפיו ב צבא, החל רואה קיפוח. הוא היה בטוח שעוקבים אחריו (אך לא אל מקוט הרצח), וכי שמו נמצא ב"רשימת השחורה".

כל מה שהיה מתפרש בעיניו, לפני סיני, כשיחזה חופשית — נראה לו עתה כקוי-פעולה למיבצע. הוא היה בטוח שמוקם (בו האמין כמי "מסוגל להוציא לבריקאדות טורי טוקים ורכב ממונע"), מתכוון לפעול לות מחזרת ממשיות, וכשמנסה אחר,

בנשק, והוא אמר לי שיש לו אקדח בבית. ביקשתי לראותו.

מעל לחדרו היה עוד חדר קטן. הוא טיפס והביא כל מיני חפצים בתוך גרביים. פתח את דלת החדר) ונראה שם מחסן נשק. התפעלתי מזה. היו שם אקדח וכדורים וחלקי מוקשים. בדקתי את האקדח. הוא היה שמומן ובמצב טוב.

הגענו ליד הבנה שכל אחד יספר לשני את כל הידוע לו. היום היו קוראים להסכם הזה: מחזרת... זה (זרניצקי וסיפורי) נראה לי לא-נורמאלי ומסוכן. הוא דיבר נגד המדינה ונגד המפלגה, בצורה ארסית. הוא נתן לי לקרוא כל מיני הדפסות ו סטנסילים.

הלכתי בבוקר למטה המשטרה...

★ ★ ★

"באתי בהצעה לבצע פשעים"

אנשי הש.ב. לא הסתפקו בידעיות. הם דרשו מאקשטיין לדווח על פעו לות, או ליוזם פעולות כשאינן כאלה. אקשטיין טוען שלא ידע כי יהיה שו תף לעבירה, אם ישתתף בה. הוא מספר על שורה של פשעים חמורים, בארץ ומחוצה לה, שרצו לבצע אנשי "מחזרת הגינה", אשר אליאשווילי הקים אותה. אקשטיין, ככל שאר חברי מחזרת זו, עבד אז בשירות הש.ב. הוא דיווח על הפעולות העומדות ל התבצע. לאקשטיין הובטח, לדבריו, שלא יאסר לעולם, אפילו אם יעבור עבירה.

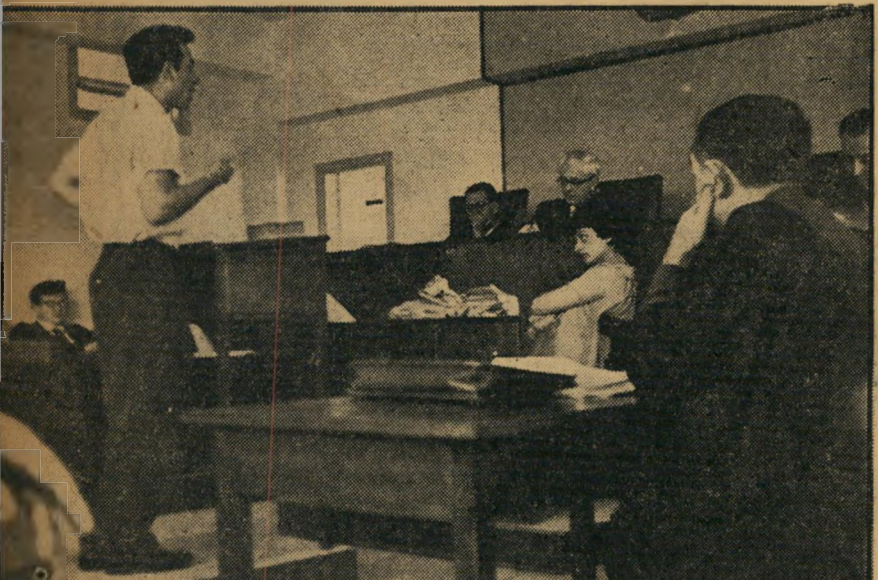
אקשטיין: כשהלכתי למשטרה עשיתי זאת מפני שהשבתי שזאת חובתי. שנאתי את האנשים שהלכתי למסור עליהם למש טרה. ראיתי בהם את שונאי העם. חשבתי שאני עושה את הפעולה הטובה ביותר בש ביל הארץ. לפני שעברתי את התמורה ה אידיאולוגית (בהתאם לסענתו כי דבק ב רעיונות סולם) חשבתי לעזור למשטרה ל חסל את התנועה הזאת (סולם).

... את המילה פרובוקאציה למדי רק בחודשים האחרונים. להפתעתי נתגלה לי שמה שאני עושה, זו פרובוקאציה. בתקופה שהייתי נאמן לש.ב. (ולמשטרה) מסרתי למשטרה גיטסה כדי למצוא חן בעיניהם. למשטרה אמרתי שבאתי בהצעה לבצע פשעים ואחרי כן, כשהעניין יבוצע ויאסר את כולם (את כל אנשי סולם). הייתי בטוח שלא יאסרוני, בעצם, קיבלתי הבטחה כזו. לא ידעתי אז שזו פרובוקאציה. אני לא יומתי תוכניות. אני תרמתי את תרומתי מבחינת התכנון ומבחינת עצם המעשה... הרעיון שלי היה שיתפשו אנשי מחזרת כאנשי מחזרת. לא ידעתי שיש הפרדה בין המשטרה לבין המשפט. חשבתי שהקצין יכול לסדר את הדברים כך, שהדבר לא יגיע לשופט.

... לא הצעתי פעולות (במחזרת) אבל אפשר להגיד שעודדתי פעולות. זה ענין אותי מבחינת עצם הדברים. תקרא לזה "כייף" אם אתה רוצה.

היתה לי תוכנית לעבור את הגבול ולד פוק כמה ערבים. לזה היה דרוש נשק.

קינינו מפות ועשינו סיור. דיווחתי לש.ב. הם עודדו אותי ונתנו לי יד חופשית. אך זה לא נראה לי חלק. גם לשוד בפתח-חקה (שוד בקופת קול נוע, שתוכנו עלידי אליאשווילי והמחזרת שהקים) הם (הש.ב.) חשבו שלא להפריע.

הנאשם מעיד בשבועה. במשך שבוע שלם ניצב זאב אקשטיין על דוכן העדים, ענה לשאלות פרקליטו, התובעת ושני הסניגורים האחרים. בשלושת הימים הראשונים של עדותו נראה אקשטיין מאושה ועליו כרגלי, אך ביומים האחרונים נשבר תחת לחץ חקירתו של הסניגור מקס קריצמן. "עליי זה שאני אומר את האמת שאני נשבע עליה, אני מוריד מעצמי את כל מה שיש עלי בענין זה", הכריז זאב אקשטיין תוך כדי חקירתו בבית-המשפט.

חוג יותר רחב. דעויות התחילו להשתנות. הקשבתי והשתכנעתי לאט-לאט שמהו אי ננו בסדר בארץ. בסוף מצאתי את עצמי שאני לא בסדר. לא חשבתי שאני ממלא חובה למדינה, אם אני מוסר אנשים אלה. רציתי לצאת (מן הש.ב.) ולא ידעתי מה לעשות. זה היה בלתי-אפשרי לצאת. לא היה לי לאן ללכת. פחדתי מהם. שמעתי הר בה סיפורים על אודותם. חשבתי שהש.ב. יכול להרוס אותי או לחסל אותי. שמעתי כל מיני סיפורים עליהם. פחדתי מזרניצקי: היו לו אקדחים ובשבילו לגמור בן-אדם זה נראה לא קשה. חששתי לחיי. הייתי מסכן מאד.

אולם אקשטיין פחד לא רק מן הש.ב. ומעצמו. לשאלותיו המדריכות של פרקליטו, החשיך לספר לבית המשפט כי בסופו של דבר פחד גם ממנסט ומאנשי סולם, למענם טוב, למענותו, את הש.ב.

אקשטיין: הוא (מנסט) הרגיש שאיני שלם עם עצמי. הוא אמר לי שכבר מאוחר. הוא נתן לי להבין שזה כבר מאוחר. הי דברים היו כבר בשלב כזה שזה התרחב (המוזמה לרצוח את קסטנר, לסענת אקשטיין) והמפקדה הראשית (של מחזרת מנסט, כבי יכול) אישרה את זאת. זה היה חלק ממבצע צבאי שלם. הוחלט ואין לחזור.

מנסט סיפר לי ספורים על מלשינים ועל אנשים שלא היו בסדר אתם. הוא לא איים במישרין. הוא נתן לי להבין שאין לי חיים אם לא אבצע (את הרצח). במקרים של מל שינים, אמר מנסט, יש רק גורל אחד, כי אין בתי-סוהר למחזרת. היה ברור שיקבלו כדור. הוא עירב גם את הוריי. בתור עונש היו פוגעים גם בהוריי. מנסט גם אמר לי במאסר כי בתור עונש ידפוק את הוריי.

• בריטניה ומצרים יחתמו בימים הקרובים על הסכם מסחרי. בזה יימסו, למעשה, את מצב המלחמה, השורר ביניהן מאז הלאמת תעלת סואץ והפלישה האנגלית-צרפתית למצרים. ההסכם יאפשר את הפעלתן מחדש של חברות בריטיות, שחדלו לפעול במצרים, לאחר הקפאת נכסיהן. יהודים מצריים, בעלי אזרחות בריטית, שרכושם הוחזר באיתו זמן, יושבים לקבלו וחתם בחזרה.

• מפא"י תציע לממשלה הפעול בהריפות נגד פעילות המדינית של ד"ר נחום גולדמן. בצמרת מפא"י מתגבשת והולכת הדעה כי פעילותו האחרונה של גולדמן מכוננת לגיבוש כוח אלטרנטיבי במדינה. נגד מפא"י. הם יציעו לממשלה לפרסם גילוי דעת חד-משמעי כי ד"ר גולדמן שאינו אזרח ישראלי, אינו ראוי לגלות פעילות ציבורית בבעיות המדיניות של ישראל.

• דויד ברגנריון ינסה שוב להעביר חוק כנסות, להנהגת שיטת בחירות אזוריות. כבר בימים הקרובים יפתח ראש הממשלה בשיחות עם המפלגות השונות בכיוון זה. החלטתו של ביג"י בנויה על ההנחה כי הוא יוכל לשכנע את המפלגות כי רק חרות ומק"י הן העשויות להפסיק מהנהגת שיטת בחירות זו. הנחותיו שלוש המפלגות הפועליות יגבירו את כוחן היחסי, עליידי הופעה משותפת בבחירות; הדתיים יוכלו להקים חזית דתית אחידה, בעלת הנהגות מקומיות, ולא יצטרכו להסתכסך על קביעת סדר המועמדים ברשימה המאוחדת; הציונים הכלליים יוכלו לנצל את השפעתם של אישים באזורים ספציפיים, בעוד שבבחירות ארציות יגבר כמעט תמיד כוח משיכתו של בגין בקרב הימין.

• מפ"ם תקבל את הצירות בשווייץ, כחלקה בשל המשרות הדיפלומטיות. המשרה התפתחה עם מותו של ד"ר ישעיהו אביעד, איש הפועל המזרחי, אולם במשרד החוץ התגבשה הדעה למנות הפעם איש מפ"ם — שיהיה הציר היחיד מבין חברי מפלגה זו בשרות החוץ.

• אין לצפות לפעילות מצד מנחם בגין במושב הניכחי של הכנסת. חיד עם שובו מסויר ההתרה הנפרד בדורס-אפריקה, יצא ראש תנועת החרות לסיר דומה בארצות-הברית, במסגרת המגבית היהודית המאוחדת

בימי שהותו הקצרים בארץ, יקיים בגין מנע מוגבל עם הציונים הכלליים, לפי בקשתו הנמרצת של אברהם קריניצי. מנע זה יבהיר סופית כי אין סיכויים לאיחוד שתי המפלגות.

לאיחוד שתי המפלגות.

• אחד מאנשיהרוח של ישראל יוזמן להשתתף בעידה מצומצמת למען השלום, אשר תיערך בארצות-הברית. הרעיון לעריכת ועידה זו בא מצד הנהלת קרן פורד לעניני רוח, אשר קיבלה את הסכמתם של הוגי הדעות ומדענים גם מהגוש הסובייטי. לדיוניה של ועידה זו לא ינתן פירסום בעתונות, מחשש שהפירסום רק יקשה על דיונים חופשיים.

• חברות פרטיות ישראליות תופענה בשוק הבנייה כי אפריקה. אחרי הצלחת חברת האחים מאיר בליבירה, תתבססנה חברות אחרות בארצות-הברית, רודזיה והקונגו.

• בפסח הבא תאכל מצות אמריקאיות. מלך המזון היהודי בי אמריקה, מנישביק, עומד להשקיע סכום גדול בישראל להקמת מפעל לתעשיית מצות.

• שדה הנפט הישראלי ייסגר בפני חברות פרטיות. החברה הישראלית-האמריקאית, שאחד מראשיה הוא הלל קוק, תהיה האחרונה בשטח זה. כל הזכויות הבאים יוקצבו לחברה ממשלתית.

• מתנות האוצר לאזרח לחג העשור: הורדת יחב המגן ניכוי הוצאות-הנסיעה של העובדים משכרם החייב במס; הנהגת חופש רב יותר ביעובא; פחת גדול יותר לציד תעשייתי; הגדלת הטובסדיות ב-20 מיליון.

• משפטי הסוכנות, שניתנו כפיצוי לכהר"ל בשעה שפוטרו מן הסוכנות, יחזרו לסוכנות. עורך-הדין דוב יוסף הגיע לחסוקה שהוא יכול לנהל את המשפטים ביתר כשרון מאשר עורכי-דין פרטיים המטפלים בהם כעת, שוקל עתה כיצד להקים מחדש מחלקה משפטית של הסוכנות.

• לא יהיה מנוס מפני גל של שביתות-שכר של עובדים אקדמאיים. גם המהנדסים וגם הרופאים החליטו ליימוד הפעם בתקיף על מילוי תביעותיהם. ואילו בצמרת ההסתדרות הדעות הן חלוקות. שמחה בלס, ראש המחלקה לעובד האקדמאי בועד הפועל, תובע להיענות במידה מקסימלית לתביעות אלה, ואילו אהרן בקר, ראש המחלקה לאיגוד המקצועי, סבור כי כל הזתז-שכר למעלה תגרו אחרת תביעה בלתי-נמנעת להעלאת-שכר כללית.

• קיימים סיכויים טובים מאד, כי "פרס ישראל" לספרות ינתן השנה לסופר יזהר (ס. יזהר) סמילנסקי ולמוראיה-שביעי נתן אלטרמן. משה שמיר שהתחנף אל השלטון, מתיד תקווה לזכות בפרס, יצטרך לחכות להזדמנות אחרת.

• סכסוך חמור ביותר יפרוץ בין הנהגת קופת-החולים, לכין רופאיה. הרופאים טוענים כי הם לא קיבלו ייצוג נאות בהנהלה, וכי ההנהלה אינה מתחשבת בדעותיהם, גם בעניינים מקצועיים סתורים. כצעד ראשון יגישו רופאים מחברי ההנהלה את התפטרותם.

משפט

נשאר טעם רע...

שעה ששופט-השלום חיים בנטל החל ל- הקריא בפני אולם גדוש את פסק-דינו של השחקן ההונגרי, זולטן גרגוש, שהואשם באונס ילדה בת 12, קשה היה לצפות להפתעה בפסק-הדין. גם התובע יעקב ברי אור וגם הסניגור דוד הרמן, ציפו לפסק דין שיוכח את גרגוש מחוסר-הוכחות לדעת הרמן, או כנהנה מהספק, לדעתו של ברי אור. שניהם טעו בהערכתם.

פסק-הדין שהקריא השופט בנטל במשך שעה וחצי בקול ברור וצלול, היה כתב-אשמה חריף נגד הנאשם וסניגורו כאחד. "על-לצין בצער, שהסניגור לא תמיד הביחין בין העיקר לספל", קבע השופט, כי שהוא פוסל אחת אחת את טענות הסניגוריה, מכנה את עדותו של גרגוש כשקרים, ומאמין לכל סיפורי הילדה המתלוננת, אביה ושכנתם.

מחוסר סיוע. הרמן הוריד את ראשו. בראור ניסה להסתיר את מבטו. זולטן גרגוש, שלא הבין מלה מפסק-הדין, כמעט ונדרס בעמידה. אולם בכל זאת לא יכול היה בנטל להרשיע את גרגוש, למרות ש- היה בטוח באשמתו. מחוסר סיוע לטענות הילדה, נאלץ השופט לזכות את גרגוש מהאשמה.

חלק מהנוכחים באולם פרץ במחיאות כפיים. אולם האוירה הכללית הייתה קודרת מאוד. "אין לי מה להגיד", אמר גרגוש בהתחמקו במדרגות, "נשאר לי טעם רע מכל הענין. אני נוסע".

התמונה שגרמה לויכוח (השעון בעיגול)

מי פיגד — הילדה או השעון?

"אסור לי להגיד כלום. אני עורך-דין", הסביר הרמן, כשהוא אורז את תיקו, "פסק-הדין הוא סופי. אילו הייתה הרשעה הייתי מערער. עכשיו אי-אפשר לעשות כלום".

היתה אמת מרה בדבריו של הרמן. כי ביום בו הסתיימו הטענות וההוכחות בבית-המשפט, התגלה בפניו קלף נוסף, עליו לא שיחק בבית-המשפט.

הגילוי בא במאוחר. היה זה ביום הופעת גיליון העולם הזה (1047), בו התפרסמו בכתבה על המשפט תמונותיה של הילדה, שצולמו בעת חגיגת הבת-מצוה שלה, יום לפני שאנס אותה גרגוש, לפי דבריה. כאשר נחקרה הילדה בבית-המשפט, לא ידעה לציין לוחזמים מדוייק מביקורה בי חדר הנאשם. היא הסבירה זאת בהעדר שעון-יד. כששאלה מדוע לא היה לה שעון, הסבירה כי מסרה אותו לתיקון. אולם עוררו של עורך-הדין הרמן, המתמחה ראובן זיו, גילה כי בתמונה שפורסמה בהעולם הזה עונדת הילדה את שעון ידה. מאחר שה- תמונה צולמה ביום ששי בלילה, לא היתה לה אפשרות למסרו לתיקון בין מועד ה- צילום לבין מועד ביקורה בחדרו של גרגוש. אילו הובאה תמונה זו לבית-המשפט, אפי- שר היה לנסות להוכיח באמצעותה כי ה- ילדה שיקרה בעדותה. אולם הגילוי בא במאוחר. הוא גרם רק לויכוח בין התביעה לסניגוריה, לא הוכנס למהלך המשפט.

החידון המוסקלי

במשך 40 דקות השבוע, דמה אולם ה- משפט של שופט-השלום צבי אלון לאולם קונצרטים. השופט ישב על כסא, נעץ את

מבטו בנקודה קבועה בשולחנו; הפרקליטים ישבו עצומי-עיניים וסגורי-פה. הצלילים שמילאו את האולם היו שירי ומנגינותיו של הסרט המלך ואני. השמעת התקליט המוסקלי, מעשה ללא תקדים בי- היסטוריה של כתיבה-משפט בארץ, נעשתה לפי בקשתו של עורך-הדין בראיז. היא באה לחזק את תביעתו של עורך מדור ה- קולנוע של העולם הזה, אשר תבע את התחרת מחיר כרטיסי הקולנוע שקנה ל- הצגה המקוצצת של המלך ואני בקולנוע אלנבי בתל-אביב.

למעשה באה ההשמעה כדי לרענן את זכרונם של שלושה מעדי התביעה — ה- זמרת רמה סמסנוב, מבקר-הקולנוע של דבר זאב רבין, ומבקר-הקולנוע של על-המשמר דויד גרינברג — שנתבקשו לזהות בדיוק אילו שירים קוצצו בסרט. העד הראשון, זאב רבין, עשה זאת ללא קושי. קבע הוא: חמשה מתוך 11 השירים מדהימים, שיר נוסף קוצץ בחלקו. את תשובותיהם של העדים הנותרים לחידון המוסקלי ישמע בית-המשפט בישיבתו ה- באה.

חקירות

ביזנס באיצטדיון

המכביה החמישית, שנעלה לפני שמונה שבועות, היתה עדיין חיה ואקטואלית ביותר השבוע. מיפגן הספורט הבינלאומי השאיר אחריו — כפי שזה קורה לעתים קרובות מדי במפעלים הציבוריים הנאים בישראל — ירושה מדהימה של שעוריות, הונאות ו- עיסקות מפוקפקות.

החקירות הראשונות התחילו במקרה פעוט. היה זה מקרה הברזים של איצטדיון רמת-גן. ביום טכס הפתיחה של המכביה הסתבר כי כל ברזי-המים בשטח האיצי-טדיון הענק היו סגורים. 40 אלף הצופים והמשתתפים לא יכלו להשיג סיפה אחת של מים. הם יכלו רק לשתות גזוז.

דם אי מים? שלמה בבגיאני הוא השומר הקבוע של האיצטדיון, מטעם עיר-ית רמת-גן. נוסף לזאת הוא גם בעל הזכויות למכירת משקאות בתוך שטח האיצטדיון. לתקופת המכביה, נמסר זכויות זה למר בכר, בעל בית-קפה לשעבר בתל-אביב. כדי לפצות את בבגיאני על הפקעת הזכויות, שלם לו המכבי העולמי פיצוי חריפתי של 300 ל"י. אולם גם אז לא ראה השומר בעין יפה את פלישת המתחרה. הוא איים על בכר שאם לא ישתף אותו בעבודה, "ישפך דם". בכר שביקש לשמור על השקט, העסיק את השומר כמומחה בעל ניסיון, ויועץ לעניינים מיוחדים.

הענין המיוחד ביותר שהציע בבגיאני היה לסגור את הברזים. עליידי מניעת מים מ- רבבות הצופים הצמאים, חשב, יעלה את פדיון השתיה. וכך היה.

המעגלים מתרחבים. בין הקהל ש- נאלץ לבלוע את הגלולה המרה בתוך בקי-בוקי הגזוז, היה גם אחיו של יהושע אלון, מנהל המכביה. "אם אתפוס את האיש ששגר את המים — ארצח אותו!" נשבע.

צופים אחרים, שהתחממו לא פחות בשמש הקיצית, רתחו גם בהגיעם הביתה. הם שיג-רו מכתבים לוהטים אל עיריית רמת-גן. ה- תלונות נבלעו כאבן במים אייריים. אך כמינהגן של אבנים המושלכות למים, השי-אירו אחריהן מעגלים שהלכו והתרחבו.

בטכס הנעילה כבר דאגו האחראים ל-איצטדיון (ואתם אחיו של אלון) — שאיש לא יגש לברזי המרכזי באצטדיון, וכל מי שרצה, יכול היה לשתות מים בששון.

היה זה רק אחד המעגלים הראשונים. התגובות שהתעוררו עליידי האבן הקטנה, שהושלכה אל תוך המים העכורים של עסקי-הספורט, איימו לגרוף בימים הקרובים את המיכנה כולו של הספורט הישראלי.

חינוך

האיש בא

"ילדה, את רוצה סוכריה?" שאל האיש את התלמידה, בת ה-9. הילדה רצתה. האיש הכניס את הילדה לבית-השימוש של בית-הספר תל-נורדוי, ברחוב פרישמן בתל-אביב. שם שלף סכין, איים על הילדה לרצחה אם תצחק. בעזר הילדה המומה ורועדת מפחד, ביצע בה מעשה מגונה וברח. זה קרה לפני חצי שנה. במשך ימים רבים אחרייכן פחדו 1400 ילדי בית-הספר העצום, בעל שני הבנינים הגדולים ושתי המשמרות, להיכנס לבית-השימוש שלהם. (המשך בעמוד 12)

עולה מדי שנה לא רק במספרים
מוחלטים, אלא גם ביחס גבוה
הרבה יותר ממספרי גידולי
האוכלוסיה.

כעמודים אלה מגיש, העולם
זה" את תוצאות החקירה
הממושכת שניהלו כתביו, את
ניתוח העובדות המדעיות שי-
נאספו בשטח זה בארץ ובי-
עולם, וכן את דעתם של רופי-
ארנפיש, קציני משטרה ועובדי
יום סוציאליים המטפלים יובי-
יום במקרים טרגיים אלה. הי-
כתבה מוגשת מתוך אמונה כי
הבנת הרקע הנפשי והחומרי
שבאחורי מקרי ההתאבדות
עשויה לתרום את חלקה כי-
שינוי תנאים אלה, וכצימצום
התופעה המכאיבה של המת-
אבדים בישראל.

כשהתפרסמה, לפני שבועיים,
היריעה המרהיבה על התאב-
דותו של אלוף-משנה נחמיה
ארגוב, שלישי של ראש הממ-
שלה, צפה ועלתה בעיה נוספת
וראשונה במעלה אל ההתעני-
ינות הציבורית: בעית המת-
אבדים.
עוד באותו שבוע נפטר רר-
פא ירושלמי מן הידועים כי-
ארץ. אשת ראש הממשלה
עצמה כתבה עליו הספר כי-
עתונים. גם הוא היה קרבן
לאותו פגע — ההתאבדות.
אלה שפתחו את לוחות הי-
סטאטיסטיקה הממשלתית כי-
שבועות אלה הופתעו להיווכח,
כי לפחות אזרח אחד מאזרחי
ישראל נוטל את חייו, בכל
יום מימות השנה. הם הופתעו
גם להיווכח שמספר המתאבדים

כל יום שם אדם אחד בישראל קץ לחייו — מי הוא, מדוע ואיך הוא עושה זאת

המתאבדים

שואים מחתרים בדרך כלל על חייהם במהירות גדולה יותר מאשר הרוקים. הפרופסור
קבע גם שדרך ההתאבדות בארצות-הברית היא האקרה, ואחריו צלוחית הרצל.
בישראל, סבורים רופאי-הנפש, אופייניים מקרי ההתאבדות לשכבות העולים החדשים,
ובעיקר לעדות המזרח. אולם לא מעטים הם מקרי ההתאבדויות בקרב התושבים הוותיקים.
ההבדל הוא רק בשיטות הביצוע (ראה להלן) ובסיבות למעשי האיש.
„הורים יקרים, סלחו לי עבור הצרה שאני גורם לכם, אבל הסאדיסטיה הזאת לקחה לי
את כל הכוחות. אני מודה לכם על כל מה שעשיתם בימי חיי. אתם הייתם ההורים הטובים
ביותר ואני לא הייתי ראוי לכם. אבל החיים עשו אותי חלש מאד. אם אתם אוהבים אותי,
אל תצטערו הרבה. ההיפך, היו שמחים שהתפטרתי לתמיד מהכאבים הנוראים...“ מכתב
אופיני זה נמצא בין עשרות מכתבים דומים, בתיק הגדול של חוקר מקרי-המתה הבלתי-
סבירים בתל-אביב. הוא היה כתוב בכתב יד מפורז, על נייר מוכתם בכתמי שמן ואולי בדמעות.
מרבית המתאבדים דואגים להשאיר אחריהם מכתבי-הסבר אחרונים לקרוביהם ולידידיהם.
רופאי-הנפש רואים בכך מתן פורקן אחרון לפני ביצוע המעשה. לחוקרי המשטרה משמשים
מכתבים אלה אמצעי מצוין לחקירות נסיבות המקרה, ולהחלטה אם אין להאשים איש במות
המנוח. לעיתים נמסרים המכתבים האחרונים לגוראפולוגים.
כך, למשל, נמסרו מכתביו האחרונים של אלוף-משנה נחמיה ארגוב לגוראפולוג המשטרה
ע.מ. חיים חגג, כדי שיבדוק את מצבו הנפשי של המנוח ברגעים האחרונים לפני שלחץ
על הדק אקדחו. „כתבי-היד מראה על מצב-רוח יציב. המכתבים כתובים בהחלטיות. כתב-
היד רגיל ביותר“, קבע השיטתה, לאחר שהישיבה את המכתבים שנמצאו בחדרו של ארגוב
עם מסמכים כתובים בכתב-ידו.

הפתרון: טיפול מונע

עיקר הוויכוח הגשום בין רופאי-הנפש, אנשי המשטרה והעובדים הסוציאליים הוא:
האם ההתאבדות היא מעשה-חולשה או מעשה אומץ יוצא מגדר הרגיל?
ברור שוויכוח זה ימשך כל זמן שבני-אדם ימשיכו להתאבד בצר להם. בהחלטה התקיפה
ליטול את חיי-עצמו, רואים כמה מרופאי-הנפש התקפת-טירוף, בשעה שאחרים מיהסים זאת
לאובדן-חושים. „אני הייתי מכביד עליכם כל החיים וגם לעצמי“, מנסה להתנצל אחד
המתאבדים כשהוא זוכר את משפחתו, שטיפול עתה למעמסה על אחרים. „זהו מעשה
פחדנות“, טוענים לפיכך העובדים הסוציאליים, העוסקים בתיקיהם של משפחות מתאבדים
חסרות אמצעים. המתאבד רואה אך את מצבו שלו, שוכח את משפחתו.

רק בנקודה אחת מסכימים כל הגורמים
למיניהם: כיצד להקטין את נסיבות ההת-
אבדות. הדעה הכללית היא שיש לשכלל
את הטיפול הנפשי של ההגינה הציבורית.
„מספר התחנות לטיפול בנפש אינו מספיק“,
קובע ד"ר ז'אן פינק: „את הדגש יש לשם
על הטיפול המונע, במקום לספל אחרי כן
בתוצאות של הזנחת הטיפול.“

אין ספק שרופאי-הנפש וקציני המשטרה
צודקים בנקודה זאת. לא מכבר פורסם הדיון
וחשבון של מומחה אמריקאי על הטיפול
בחולי-רוח במדינת ישראל. מסקנתו היתה:
המצב בישראל הוא למטה מכל ביקורת.
המקרה האחרון של ההתנקשות בכנסת,
מספרם הרב והולך של חולי-הרוח המסי-
תובכים בחובות, והמספר המתרבה משנה
לשנה של מקרי ההתאבדות, מעיד על שינוי
יסודי הנדרש מיד בשטח זה של טיפול
בחולי-רוח.

אולם טיפול בנפש בלבד אינו מספיק.
מהרים הרופאים להסביר, כדי להזהיר
מאשליות. „בעית ההתאבדויות היא קודם
כל בעיה כלכלית וחברתית. את ההפרעות
הנפשיות רוכשים המתאבדים לעיתים אחרי
השמכת החברתית או הכלכלית יורדת עליהם.
השינוי במצב הנוכחי אפשרי רק אם ישתנו
התנאים הכלכליים והחברתיים במדינה.“

ה קרה באחד הקרבות הראשונים בין הצבא היפאני, לבין כוחות הנחיתה האמריקאים
באוקינוס השקט. בקרב פנים אל-פנים נתקלה יחידה יפאנית ביחידה אמריקאית שבגברה
עליה. לאחר חליפת-אש עזה, נפסקה לפתע האש היפאנית. כשהגיע הכוח האמריקאי
למדרות האויב, מצא את החיילים היפאנים המכותרים נטולי-חיים כולם. חקירה קצרה
העלתה שהם מתו מנעיצת סכין בבטנם. הם עשו זאת כמו ידיהם. ביפאנית קראו לזה
„חאראקירי“.

אולם רק לעיתים רחוקות נוקט בן-האדם בצעד יאוש אחרון, כמו ההתאבדות, למטרות
נעלות. אמנם, בהיסטוריה האנושית ידוע על פולחנים דתיים, בהם הקריבו מאמינים את
עצמם כמנחת-אלים לאלוהיהם. בהסטוריה הצבאית העולמית מסופר לעיתים קרובות על
מבצעים צבאיים, בזכותם ניצלה המולדת, שהיו מבצעי-ההתאבדות, ושמצעיהם ידעו
מראש כי סופם יהיה מות, אפילו אם יצליחו לבצע את המוטל עליהם. המסתגנים הערבים
לישראל קראו לעצמם הפדאיון — המתאבדים למען אידיאל.

גם דברי ימיה הקצרים של מדינת ישראל מקדישים מקום ניכר, בחלקם הפלילי, לבעית
ההתאבדות. אך מתאבדים אלה אינם מופיעים כגיבורים שחרפו את עצמם על קידוש
השם. המספרים היבשים והלוחות הסטאטיסטיים מספרים על אלפי אזרחים ישראלים שניסו
לשים קץ לחייהם כמו ידיהם — ועל המאות שהצליחו בכך.

★ ★ ★

המלחמה — סיבה למתאבדים

ה חוק רואה במתאבד פושע. המדינה, בהתאם לתפישה החברתית המודרנית, נותנת
לאזרחיה את הזכות לחיות ואת הזכות למות מוות-טבעי. אך האזרח אינו רשאי
לחתר על זכות החיים מרצונו שלו, כשם שהוא אינו רשאי לדרוש זאת מאחרים וכשם
שאינו רשאי ליטול את חיי אחרים בידיו הוא.

למרות זאת אין היועץ המשפטי של מדינת ישראל מגיש תביעות משפטיות נגד אלה
שביצעו נסיגות-התאבדות וניצלו. הסיבה לכך: המספר הרב של נסיגות כאלה, ורצונם
של החוגים הממשלתיים להתעלם מבעיה זו.

ישראל היא, באופן יחסי, אחת הארצות בעלות מספר המתאבדים הגדול ביותר. היא
עומדת מבחינה זאת בשורה אחת עם ארצות-הברית, ניו-זילנד ואוסטרליה, בעלות מספר
המתאבדים היחסי הגדול ביותר בעולם, לפי פרסומי האו"ם.

„שמונים אחוז של המתאבדים בישראל מתאבדים מתוך דיכאון נפשי“, קובע ד"ר
ז'אן פינק, מנהל בית-החולים לחולי-נפש
באוניברסיטת בוקרשט. אין ספק שקביעה
זו היא נכונה. הוויכוח מתחיל רק ברגע בו
מתחילים לנתח את הרקע ל„דיכאון הנפשי“.

הפסיכיאטרים בישראל סבורים שהמלחמה
ומוראותיה מהווים את הסיבה החשובה כי-
יותר להתאבדות. רבים במדינה הם קרובות
השואה ההיסטורית, רבים אחרים נפגעו
במלחמת העצמאות ומבצע סיני. על רקע
המלחמות התכופות, מצב הבטחון הרעוע,
האסונות המשפחתיים של הורים שכולים
ומשפחות הרוסות, ונפגעי המלחמות הנשי-
ארים נכים בגופם וברוחם, מתרבה מספר
ההתאבדויות והנסיגות להתאבד, מעל לי-
מוצע של כל מדינה אחרת.

★ ★ ★

שלושה וחצי גברים לכל אשה

מחקר מקרי ההתאבדויות, בעזרת
„דו"חות המשטרה של כל מדינות הי-
עולם, הגיע כבר להשגים טובים, מבחינת
האפשרות לקבוע כללים בנושא זה. יחס
המתאבדים למתאבדות בעולם הוא שלושה
וחצי גברים לאשה אחת. קובע הפרופסור
בילי, מאוניברסיטת ייל, במחקרו, מנחשת
לאחד המחקרים המוסמכים ביותר בשטח זה.
„רוב המתאבדים הם בגילים 40—30, והני-

ליד הגדר

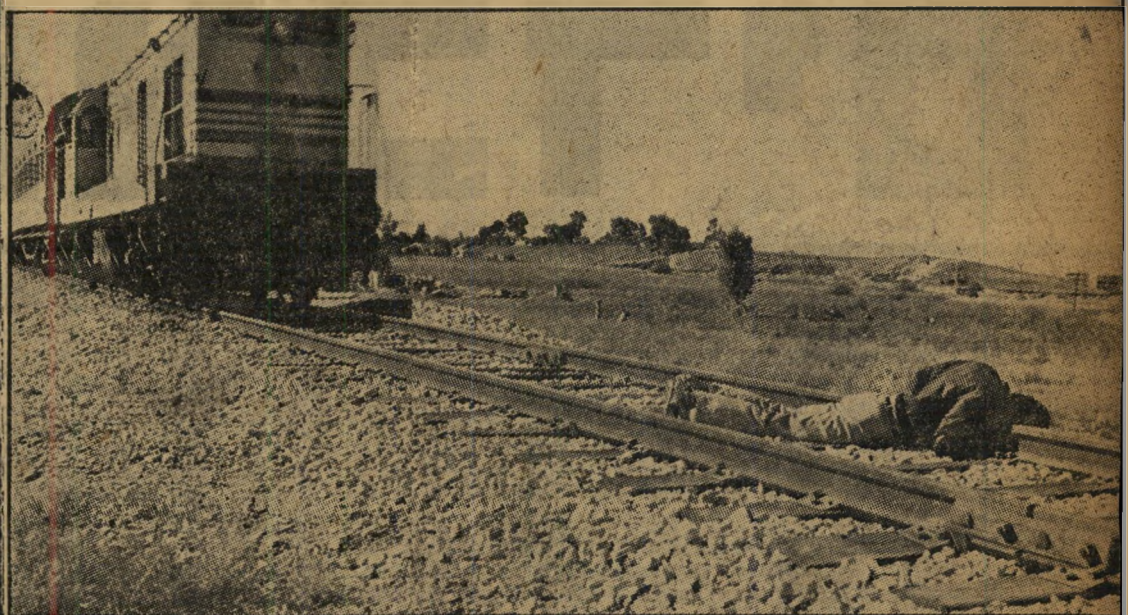
לפי ההלכה הדתית היהודית אין נוהגים בנפטר שהתאבד,
כמתים אחרים. אנשי חכרא קיישא קוברים את המנוח על
בגדיו בחלקה מיוחדת, מרוחקת משאר החלקות, בקרבת גדר בית הקברות. בתמונה נראית
חלקת המתאבדים העלוכה שבבית הקברות. לרגלי המצבות, קברות הנושאים שלט „אלמוני“.

סביעה

השיטה היא פשוטה מאוד: המתאבד נכלס למים, בדרך כלל כשהוא לבוש בגדיו, צועד בתוכם עד שהוא נאלץ להתחיל לשחות. אם הוא יודע לשחות, הוא ממשיך בשחייה קדימה עד שכוחותיו עוזבים אותו. אם איננו יודע לשחות, הוא צולל מתחת למים עד שהוא נחנק.

מרבית ההתאבדויות בסביעה ארעו בימי החורף, בשעה שהים סוער. רק אחוז קטן מהמתאבדים (2.5%) בוחר למות בסביעה ומצליח. מתוך המנסים להתאבד, אחוז הבוחרים בסביעה הוא גבוה יותר (16%). אולם אלה נתפשו ברובם הגדול עוד לפני שהצליחו להעלים מתחת לפני המים, וחלק גדול עוד לפני היכנסם עמוק לים.

אמצעים שונים

20%, כחמישית מן מספר המתאבדים ב-1956, בחרו ל- מות בעזרת חיתוך וורידים, רכבת, מכונית, שריפה או

אחצעי אחר. הם, בדרך כלל, בעלי רמת התפתחות רוחנית נמוכה. ההתאבדות בשריפה היא האיומה והמייס- רת ביותר. למרות זאת בחרו יותר מ-10% בשריפה ו- הצליחו, שעה שמספר דומה נכשל בניסיונו בשנת 1956.

תליה

ההתאבדות בתליה באה במקום השני בלוח מקרי ההתאבדות, הוכן על-ידי מטה המשטרה. רופאי הנפש מעידים כי רק מ- הנפש והמופרעים ביותר נוקטים בשיטה זו. מתוך 60 איש ואם מותם בתליה, ורק 13 ניצלו ברגע האחרון והובאו לבית-חן מצאו 47 את

שש דרכים להרג עצמי

בספרות המקצועית של רופאי הנפש האיטלקיים מסופר על רצון איטלקי, שהחליט להתאבד בצליבה. הוא הכין לעצמו במשך חודשים רבים את המכשירים המתאימים, כדי לעשות זאת בכוחות עצמו, צלב את גופו אל צלב גדול שהכין במו ידיו. הוא מת בבקתתו המבודדת, באחד ההרים, לאחר עינויי-גסיסה איומים. רוב המתאבדים אוהזים בצעד היואש האחרון לאחר היסוסים, הרהורים ומחשבות רבות. רק מעטים מן המתאבדים — קובעת הסטטיסטיקה הממשלתית המבוססת על דו"חות המשטרה — הורגים את עצמם מתוך החלטת-פתע.

האחר, פותחים את צינורות הגז, מוצאים את מותם במהירות רבה. בישראל, אמצעי ההתאבדות השכיח ביותר הוא ההרעלה. באמצעי זה נוקטים המתאבדים הרוצים במות קל ובלתי מכאיב. אולם רק רעלים חזקים ופעילים במיוחד קוטלים במקום את המשתמש בהם. מרבית גולות השינה והרעלים המגיעים לידי המתאבדים פועלים רק לאחר שעות רבות, או אפילו יממות. משך זמן זה מאפשר לקרוביו, ידי- דיו או שכניו של המתאבד להשגיח ב- היעלמו, לפרוץ לחדר מגוריו ולהצילו. זוהי גם הסיבה מדוע מרביתם של המתאבדים- המדומים והמאיימים בהתאבדות נוהגים ל- השתמש בגולות-שינה וברעלים קלים. המתאבדים מבצעים את זממם במכשירי וחומרי המות הנמצאים לידם או בסביבתם הקרובה. כך, למשל, מתאבדים, בדרך כלל, רוסאים ואחיות ברעלים חזקים; אנשי-צבא ושוטרים בכלי-יריה; פועלים בקפיצה-מגובה; פלחים בדריסה על-ידי הרכבת העוברת כש- דות הסמוכים.

שיטות גבריות ונשיות

זרת המוות האיומה ביותר היא ה- שריפה. צורת התאבדות זו היתה ידועה

עוד בימי קדם, בטכסים דתיים מיסותריים שהתקיימו בין שבטי המזרח הרחוק. הרכב האוכלוסיה בישראל, ורמתה הרוחנית, גרמו לכך שהשריפה היא אחת משיטות ההתאבדות השכיחות ביותר בארץ. נוקטות בה, בדרך כלל, נשים מעדות המזרח ומן האוכלוסיה הערבית, המציתות את עצמן בעזרת כמות גדולה של נפט או בנזין. ידועים גם מקרים שאמהות שפכו נפט על ביתן, הציתו אותו על עצמן ועל ילדיהן. גברים מן השכבות הנמוכות, מעדות ה- מזרח ומן המיעוט הערבי, אוהזים בדרך כלל בחבל התליה, כאמצעי לקרב את מותם. חוקרי משטרת תל-אביב, חיפה, ירושלים ונפות הכפרים יודעים לספר שמרבית מקרי ההתאבדות בחוגים אלה מבוצעים בתליה. נשים משכילות, שאינן יכולות להשיג סמי-שינה או רעל, ואין ברשותן אקדח, מתאבדות בחיתוך וורידיהן. דרושה מידה רבה של העזה וקור-רוח כדי לעשות זאת. אומר רופא-נפש תל-אביבי: "בכל זאת ישנן נשים רבות המצויות".

אולם רק מעטים מן המתאבדים בחתוך וורידיהם הצליחו לבצע את זממם בשנת 1956. לפי לוחות המשטרה ניסו לעשות זאת 70 מתאבדים, שרק 5 מהם מתו כתוצאה מאיבוד דם. היתר ניצלו בידי שכנים או עובדים ושבים. בחלק מן המקרים התעלפו המתאבדים למראה דמם השפוך, כסרם הצ- לוח להגיע אל העורך הראשי.

בין החוקרים את שיטות המתאבדים וה- סיבות להתאבדות, נטושה המחלוקת אם ההתאבדות היא מעשה של אומץ או של חסרונות. אולם לגבי אמצעי-התאבדות אחר, אין מחלוקת כלל: הקפיצה-מגובה. "דרוש אומץ רב כדי לעשות זאת", סבור קצין משטרה העוסק בשטח זה.

שבע הנ

ה ידיעה הראשונה על מציאותה של גופ כרגיל, למשטרה. אם תוך כדי החקירה מתברר התאבדות, עובר תיק החקירה לידי חוקר מקרי התיק מרכז החוקר את כל המסמכים, המסגולים היאוש של המתאבד.

מחקירות אלה הרכיב המטה הארצי של משט שבע סיבות למקרי ההתאבדות הרבים במדינת שהחליטו לקטול את עצמם (219 מהם הצליחו של 75 "סכסוך בין בעל ואשתו"; 72 "מחלה" "קשיים כספיים"; 31 "אהבה נכזבת"; 24 "חוב" 313 "דכאון כללי".

המספר הגדול של המתאבדים, לדעת המשטרה מתמיה במקצת. ברור שלוח הסיבות שופץ לפו שחלק גדול מתוך המקרים שתוארו כ-"דכאון" לא עבודה כרוני, מקרים סוציאליים, נכים שלא שו

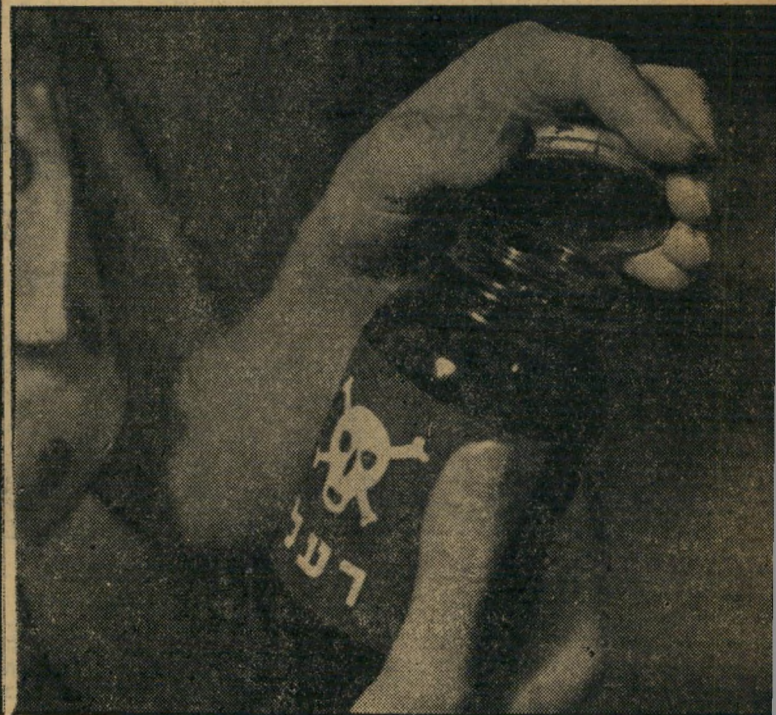
★★★ מות

אחד לא אשם במותי, רק הגורל... מתאבדי, לפני שהתאבדה בסביעה על חו את מכתבה האחרון שלחה האשה לבעלה, ובו הי בידים נאמנות. המסרו לה שאמא מתה מתאונה: חוקרי המשטרה, שמצאו את הגופה לאחר שנוצר במהרה את סיבת המות: בנה הבכור של אותה קודם לכן בתאונת-דרכים. מאז מותו שקעה האם ל- לאבד את עצמה לדעת. רוב המאסים בחייהם בטוחים שיצליחו לבצע א

יריה

למרות שההתאבדות ביריה היא המהירה וחסרת-הכאבים ביותר, נוק' טיס בה רק מעטים, יחסית. הסיבה היא הקושי להשיג את כלי היריה. רוב המתאבדים ביריה (31 בשנת 1956, 5 מהם נשארו בחיים) הם חיילים, קציני צבא, שוטרים או אנשי בטחון אחרים, שומרים, חברי קיבוצים. משי טריות כל המדינות חשדניות מאד לגבי ההתאבדות ביריה, ומקרה כזה נבדק כאילו היה זה מקרה רצח, עד שהבולשת משתכנעת כליל שההתאבדות אינה רצח מבוים.

הרעלה

יותר משליש המתאבדים בשנה החולפת ביכרו למות מתוך שינה. הם קנו כמות גדולה של גלולות שינה, בלעו אותן בזו אחר זו. אולם מסתבר שדרך זו אינה יעילה ביותר. לעומת 60 איש ואשה שמצאו את מותם בדרך זו, הצילו השירותים הרפואיים 282 אזרחים בשנת 1956.

קפיצה מגובה

שבועות אחדים לפני שהושלם בית-המידות של מקרה ההתאבדות ההסתדרות בתל-אביב, אירע בו

הראשון. מחוסר-עבודה מיואש קפץ מגג הקומה ה-19 שישית. מנהלי הבנין מיהרו לסגור את הגג למבק' רים. התוצאה הבלתי נמנעת היא בדרך כלל מוות (34 מתוך 51). הנשארים בחיים הופכים לבעלי מום.

יבנות

במקום כלשהו, נמסרת, ווטרים, כי לפנייהם מקרה ת הבלתי-טבעיים. בתוך היר את הסיבות למעשה

שאל לוח, המצביע על ואל. מתוך 692 אזרחים זות זאת, היו מניעיהם "סכסוך משפחתי" 34 ודה; 49 "בלתי ידוע";

נוך "דכאון כללי", הוא פורסם ברבים. אין ספק אלא תוצאה של חוסר- וחולירוח שלא אושפזו.

וסיכסוכי המשפחה

.. כתבה אשה בת 36 אכזיה, בחורף שעבר. נוב, בין השאר: "דורוה לב".

ווף עלידי הגלים, איתרו ה, בן 16, נהרג שנתים ין נפשי, החליטה לבסוף

לטתם. הם אינם פוחדים

מזרוע החוק, העלולה להעמיד אותם לדין, אם יכשלו. המרירות, האכזבה והיאוש הדוחפים אותם לצעדס הגורלי, אינם משאירים כנראה מקום להרהורים רבים.

למרות שמספר המתאבדים והמנסים להתאבד, מבין הצעירים עד גיל 18, מגיע ל-50, יודעת הסטאטיסטיקה המשטרית להצביע רק על 31 מקרים של "אהבה נכזבת". מסתבר, איפוא, שגם בגיל צעיר מ-18 פועלות כל שאר הסיבות: החל בסכסוך משפחתי, בין בן להוריו, וכלה במחלה או קשיים כספיים.

★ ★ ★

אין הבדל בין גבר ואשה

מכנה המשותף למרבית הרוצים להתאבד, הוא מצבם המשפחתי הישיר או המצב הנגרם במשפחותיהם עקב קשיים כלכליים. משום כך אין לראות את העליה במספר המתאבדים משנת 1955 (648) לשנת 1956 (692), אלא בזווית ראייה זו.

אפילו הסטאטיסטיקה הממשלתית נאלצת להודות בעליית מספר המתאבדים מתוך קשיים כלכליים. כך, למשל, מורים מספרי הדו"ח המשטרתי על 24 מתאבדים ומנסים להתאבד מסיבת "חוסר עבודה" בשנת 1955, לעומת 34 בשנה שלאחריה. גם בעמודות ה"דיכאון הכללי" מצביעה המשטרה על עליה ניכרת בשנה אחת: 376 בשנת הדו"ח האחרונה, לעומת 313 בשנת 1955. אין ספק שבעמודה זו כלולים גם מקרים רבים של התאבדות על רקע קשיים כלכליים.

הסיבות למעשי ההתאבדות אינן שונות, בדרך כלל, אצל נשים וגברים. רוב הסיבות משותפות לשני המינים, אולם בשעה שגברים רבים יותר מתאבדים כתוצאה מ"סכסוך משפחתי" ו"סכסוך בין בעל לאשתו", נוקטות הנשים (90 מהן התאבדו בשנה החולפת ו-250 ניסו להתאבד, ללא הצלחה) בצעד יאוש כזה מסיבות של רעב בבית, מחלה, או דיכאון בעקב אסון משפחתי.

"שמתי קץ לחיי, מכיון שאמך עובה אותי בצורה מחפירה ומלוכלכת. בידיה היא הרגה אותי באופן רוחני, ואחרי כן לא נשאר לי כלום מלבד לגמור בצורה פיזית. אמך שואה אותי כל ימי חיי. במשך כל הזמן היתה דוקרת בי סכין מאחורי גבי..." כתב אב-מתאבד לבתו. היה זה אחד המקרים האופייניים של התאבדות על רקע של סכסוך משפחתי.

"התאבדתי כי לא היה לי אוכל", כתב בפשטות מתאבד אחר. רבים אחרים שמאסו בחייהם לא טרחו להשאיר הסבר.

במדינה

באמצעות דפים אלה, שהיו כתובים בצרפתית, הם רצו לספר לאזרחים מצרפת על המערכה הציבורית שהם מנהלים נגד עורך הדין אלפרד לביהר, ראש האגודה המתחרה והבלתי-פעילה, לידיות ישראל-צרפת. הן האשמות הפליליות נגד לביהר, שהיו מודפסות בכרוזים אלה, היו חמורות מאד.

סודל בונה הזמין. בשעות אחר-הצהריים הגיעה תאודור-הרצל לנמל. האורחים הצריכיים נתקבלו בתוך אולם המכס הסגור על-ידי נציגי הממשלה ועורך-הדין לביהר. לגורביץ' וחבריו לא ניתן לגשת אליהם. לביהר הזמין על-ידי סולל בונה, היתה תשובתו של שר-שלום, נציג לשכת התיירות בחיפה, כשנשאל מדוע הועדף לביהר על גורביץ' בעת קבלת-הפנים.

אנשי האגודה לא נרתעו. הם הצליחו ל-חלק את הכרוזים לעתונאים האזרחיים, ש-קראו בהם בהתענינות. "נהפוך את הארץ על-פיה כדי לגלות את הלכלוך שלכם", צעקה אחת מעסקניות האגודה לעבר נציגי הממשלה שנכחו במקום. אלה מיהרו להס-תלק כשהם מחפשים על התחמקותה המבו-החמשה עשר.

אסיפת-המחאה של הווי "תל-נירודי" עלי באריקות יפגשו, יפגשו

הלת של המכונית שהובילה את האורחים. מבצע קבלת פנים הצליח רק בחלקו.

משטרה

חדש כמקצוע

שני הגברים המצוהצים לא הספיקו לפסוע אפילו את צעדיהם הראשונים ברחוב הירקון, תל-אביב, כאשר ניגש אליהם מח' לוף סבג, הציע להם את שירותיו: "רוצים בחורה? יש לי מצוינת. 15 ל"י כל אחת." השניים סקרו בהתענינות את הצעיר ה-צמוק. כמבקרים קבועים באותה סביבה, וידועים היטב לחיטקי המקצוע המפוקפק, התפלאו לראות את הסרסור החדש שלא הכירם. נענו להצעתו, סרו יחד עמו לאחת התצורות הסמוכות.

בחדר הציג סבג, 22, את רחל אבוטבול, 19, בפני לקוחותיו. הוא דרש את התשלום במקום, הלקוחות הסכימו. אך במקום כסף שלפו מכיסיהם תעודות-שוטרים. "אתה עצור," אמרו הסמלים החתיקים יונה סירקיס ויוסף מנולסקו לסבג.

תנועה

הבטחון מעל לדרגה

האיגרת הקטנה, שעל גבה התנוסס המשור לש הכחול של הדואר הצבאי, באה ליהודה בכר בעיתה. היא בישרה לו כי עליו להת-יצב מיד בבסיס הסמוך לביתו, לקבל לידיו בחורה את מכוניתו, גיפ שגויס למבצע סיני בתחילת השנה שעברה.

בבסיס חיכתה לבכר, תושב אילת צעיר, המתפרנס מהסעת תיירים והורכתם בדרכי הערבה, הפתעה בלתי-נעימה: הגיפ היה הרוס לגמרי, נזקק לבדוק רציני. הסדנה ה-צבאית לא יכלה לקבל על עצמה את מלאכת החיקוק; בכר נאלץ להעביר את הגיפ לצפון. לו נתקל בו בדרך שוטרת-נועה, היה רושם לו בחדא דויה עבירה רבי-סעיפים.

אישור או לא? מצויד באישור ה-מפקדה הצבאית על אייכולתה לתקן את הגיפ באילת, פנה בכר למפקח לשכת ה-

(המשטח מעמוד 8)

כמה פעמים ביום היו מורות עיפות נאל-צות להרגיע ילדים נסערים, שרצו אליהן בקריאות היסטוריות: "האיש בא! האיש בא!"

בפינת החצר. מאז מרחף על בית-ספר תל-נירודי פחד מפני כל הסטיות וה-פשעים הקשורים בכל העולם בבתי-שימוש ציבוריים, ביחוד בסביבת קהל ילדים. בי-שבוע שעבר ירדה עליו הידיעה כרעם: העי-ריה החליטה לקחת חלק משטח חצר בית-הספר, בפינת הרחובות סירקין ומנדלי, להקים עליו בית-שימוש ציבורי.

גימק העיריה: "אין ברירה". בכל סביבת כיכר דונגוף לא נמצא מקום מתאים אחר השיך לעיריה. היתה זאת רק אמת חלקית: סמוך יותר לכיכר, בהתחלת רחוב דוב הווי, ישנה כיכר קטנה המתאימה מאד למטרה זו. אולם שכני סביבה זו יצאו במחאה תקיפה, גרמו לנסיגה מבוהלת של העיריה, השבוע, ביום שנקבע לתחילת העבודה, התאספו כמה מאות מבין אלפי ההורים, ביניהם אנשים בעלי עמדה ציבורית, בחצר המועדת לפרוענות, נשבעו שלא יתנו לבצע

אפשר להשיג
בתשלומים נוחים

1. אמישראגז 2. פיירסייד

אמז 58

49.500 ל"י

על-ידי

ארגון לאשראי בע"מ

תל-אביב,

רחוב אחד העם 11

טלפון 66659

דונמא
סיגריה שטוחה

הוצאת ספרים
אחיאסף בע"מ ירושלים
בן-יהודה 36

כבר הופיע הספר

העיקר

שיהיה שמח!!!

מאת שבת זיס

בעריכת אמנון אחינעמי
ומצויר בידי דני.

"לקחנו את הרעיונות המשוגעים ביותר ועשינו מהם ספר שמושי לנהול מסבות עליונות.

יש כאן מכל ון ומכל מין, לכל הרמות (ואפילו רמות השבים) לכל טעם ולכל גיל. 2000 חידות וכי-100 "פסטיים" למסיבות נשפיות וערבי הווי."

כל המשחקים שבספר נוסו למעשה לפני קהל והצליחו.

המחיר 3.300 ל"י

עד 1.1.58 רק 3- ל"י

להשיג אצל כל מוכרי הספרים בארץ.

"פרימה"

הוא השם של רחמים מתקפרים וריחוט לחד-

רי ילדים ממדרגה א'.

כאשר אתה מבקש את המוכתר בריחוט מסוג זה, כגון מיטות לילדים,

כסאות נוח, שולחנות וכסאות למרפסת -

ת ב ח ר ת מ י ד

"פרימה"

על כל רגל

נעלי "דגל"

אנשים

כל רגע שווה כסף

חזרתו של ראש-הממשלה דוד בן גוריון לחיים המדיניים, עם נאומו בכנסת בתשובה למתחכמים בדיון המדיני, עוררה בקרב חברי כנסת רבים רושם כי ביגיי הכין במיוחד מלאי של עקיצות לחברי ה"בית". בציון הלגלגני ביותר זכה ח"כ מפ"ם **יעקב חזן** עליו אמר ביגיי: "עלי להגיד בדחילו ורחימו כי יש לי ספק אם חזן יודע בכלל על מה הוא מדבר". . . . את רי שחבר הכנסת **יצחק בן-אהרן** מאחדות העבודה ציין בנאומו, במסגרת הור" כוח על התקנות לשעת חירום, כי ראש הממשלה מקיים פגישות פרטיות עם כמה מנציגי המיעוטים בכנסת, התעקש חבר הכנסת **מאיר ארנוב** לדעת מה זאת פגישה פרטית, הפריע לבן אהרן בצעקות: "מה זה? מה זה?" ענה לו בן-אהרן: "פגישה פרטית זה כשאתם עושה ענינים עם קבוצה ידועה של אזרחים". . . . פחות מאושר היה ח"כ מפא"י אחר, **דוד הכהן**, שמאז שובו מאנגליה מזכירים לו בכל עת את הצהרתו המפורסמת על יחסי ישראלי-ערבי. באחד הדיונים הפליט דוד הכהן קריאת-ביניים, בה הזכיר את שמו של ח"כ הצי"כ **עזרא איכילוב**, קרא מי איכילוב: "אל תמסור הצהרות בשמי מס- פיק שאתה מוסר הצהרות על יחסי צרפת-ישראל". . . . במסיבה שנערכה בשבוע שעבר לכבודו של המלינור היהודי האנגלי **יצחק וולפסון** בביתו הרחובותי של **מאיר וייסגל**, יושב-ראש ועדת חגיגות העשור, היה וייסגל עצמו מרותק למיטתו בבית-חולים. אחרי נאומו הברכה הראשונה השתתפו המסובים, ומיטתו נשא וייסגל באמצעות מיקרופון נאום-ברכה, שהושמע ברמקול. אמר וייסגל: "עכשיו אני יכול לדבר כמה שאני רוצה, ואף אחד לא יכול להפריע לי". . . . אגב, חלפסון השתקע בעת ביקורו בארץ בביתו של וייסגל, בהס' בירו כי משם מטיבים לראות את הרי ירושלים. . . . באותה מסיבה העיר שר האוצר **לוי אשכול**, כי היה טוב אם איש עסקים כמו חלפסון יעשה עסקים עם ממשלת ישראל. חלפסון קפץ מיד על ההצעה ואמר: "מכסים. אתם תתנו את הכסף ואני את הרעיונות". . . . אחד הגוואמים באותה מסיבה התנצל על כי אין הוא מאריך בנאומו, משום שהוא יודע כי כל דקה מזמנו של חלפסון שחה ששת אלפים לירות שטרלינג. הפסיקו חלפסון בהערה: "זה רק עד שעה חמש. אחרי שעה חמש מותר לי לבזבז את הרגעים שלי". . . . אלה שהתפלאו על נצחונה המפתיע של הפועל ירושלים בשבת שעברה, על קבוצת מכבי רחובות — נצחו שהעלה אותה לליגה הלאומית לכדורגל — לא ידעו כי את ההר" כב הנועז של הקבוצה, שכלל ארבעה שחקני גוער, הרכיב דן ("דינודו") **הורוביץ**, סופרו המדיני של דבר ובנו של נגיד בנק ישראל **דוד הורוביץ**.

יש זמן בכלא

תוקפנות בלתי רגילה תקפה לאחרונה את הטוראי השביעי **נתן אלתרמן**. בשבוע האחרון צירף גם הוא את קולו למקהלת תובעי עונש-המחמת בישראל, קבע בחירותיו רחוקה: "המשפט הפלילי האדיש כמדוע, /

תנועה במשטרת באר-שבע, זה הוציא לו אישור, כי הוא מרשה לגיף המקוקלל לנוע בדרך באר-שבע — תלאביב, עד לי מוסך בו יוכנס לחיקון.

בהצטלבות הראשונה נעצר בכר עלי-די רוכב אופנוע, חבוש שרחלים לבנים. בתנו" עת-בסחון הציג הנהג את אישור הקצין מבאר-שבע. "אין דבר כזה", פסק השוטרי: "אתה עובר על החוק. אני לא קורא אי- שורים כאלה".

השבוע, לאחר שחזר על גימקויו בכתב בפני בית-המשפט, נדון בכר לקנס של 30 ל"י. קבע השופט: "אם קצין משטרה מוציא אישור המנוגד לכללי הבטחון — אין לאישרו רי כל ערך. הבטחון עדיף על הדרגה".

דרכי אדם אישור רפואי

תושבי רחובות הכירו את ברוך קרנץ כעסקן פעיל ורבי-מרץ. הוא גם היה מנהלה של קופת חולים עממית בעיר, כמעט מאז נוסדה לפני 30 שנה.

בביקורת של מנהל-החשבונות הראשי של הקופה, לפני חצי שנה, התברר כי חסרים סכומי כסף ניכרים. הנהלת הקופה, שידעה להעריך את עבודתו המסורה של קרנץ, הציעה לו להתפטר בשקט. להחזיר את הסכום החסר, לראות את המקרה כמחול. קרנץ הסתלק בשקט. אך לא לזמן רב אפשר להעלים מעין הציבור מקרים כאלה, עם כל הרצון הטוב והגמרי. ביקר אחד השותפים קרנץ, חבר נלהב ופעיל ביותר של המפלגה הפרוגרסיבית, לקראו על מע' שיו דחקא ביומון הקרוב למפלגתו, הארץ. **מכתב ליועץ המשפטי**, קרנץ, ש' טען נמרצות כי לא היתה כל מעילה במעשיו, נפגע קשות מהפרסום. הוא עקר רגליו מרחובות, בה גר מיום עלותו ארצה, מסר את דירתו לספורטאי אורי כהן, עבר לתלאביב, הדלל בעבודתו על הסוכנות היהודית. אחרי הפרסום בכתב-העיתון הגישה המשטרה תביעה פלילית נגד קרנץ. הנאשם בן 56, מיהר לשגר מכתב ליועץ המשפטי, צירף אליו אישורים רפואיים על היותו חולה-לב. בסוף ביקש לבטל את התביעה הפלילית נגדו. בגלל היותו הוא ואשתו חולים. לפני עשרה ימים הגיעה תשובתו של היועץ: הוא אינו מוכן לבטל את המשפט. השבוע מת ברוך קרנץ משבץ לב.

כל ישראל מותר לנון

חותר לתזמורת הפילהרמונית הישראלי נתן מיצירות חגג וסטראוס. על כך הודיע השבוע חבר הנהלת התזמורת אורי טפליץ. יצירות מלהיטים הגרמנים המזרחיים וכלל בתוכניות הקרובות של התזמורת. . . . **יעזר חלפסון**, הלכה למע' שה, הדגים השבוע לפני עובדיו חבר הנהלת הסוכנות מטעם אחדות העבודה י. ברגינסקי, כשכנים את חברי מפלגתו מבין עובדי הסוכנות לאסיפה במועדון מדורה, בשעה עשר בבוקר, בעיצומו של יום העבודה. . . . **צינור ברזל חלוד** גרם להפסקת ה- לימודים בבית-הספר בכפר הערבי רינה שליד נצרת, לאחר שהתלמידים חשבוהו לפצצה. מסתבר כי אלמנים זורעים מזה כמה שבועות חפצים חשודים בתחומי בית-הספר, גורמים מדי פעם להפסקת הלימודים.

תזכיר כשפים בכלא

הרב המבשר, אשר את תעלוליו חשף העולם הזה (969), נדון השבוע למסר. אחרי דיון משפטי שנמשך חודשים רבים, את הנשיא התורן של בית-המשפט המחוזי בתלאביב מרדכי קנת את הרב עובדיה ברטי למאסר שנה וחצי, על הוצאת כספים ממאמניו בטענות שהא. . . . **קשריו ה" טובים** של פייבוש אנגלשטיין, מנהל ח" רת יהודי-הגנה, עם משרדי הממשלה, ה" כחו השבוע פעם נוספת. אחרי ששוד ה- יהלומים המסתוריים ביהודי-הגנה איים ל- שתק את עבודת הבורסה בתלאביב, שיגר שר האוצר לוי אשכול מכתב תודה ל- אנגלשטיין, שיבה אותו יחד עם תשעה יהלומים אחרים, על "חלקו בעידוד סחר היהלומים ותעשייתם בישראל". כזכור, גילה העולם הזה (1046) כי המפקח על היהלומים יהודה דהידוביץ' הוא קרובו של אנגל- שטיין. . . . **מי שהיה** ממנהלי מפעל ה- אשלג הכושל בים המלח, סגן-אלוף יוחנן פלץ, (העולם הזה 971) עלה השבוע פוען נוספת לחדשות, כשהתברר תוך כדי משפט חירותו כי פלץ מילא פעם תפקיד חשוב בשב. הציע חירותו לשחררו בעת מח- תרצריפין, אם יעבור לשרת את השב.

אירנה בורוש קופצת על ג'ורג' ואר הורן פרטי

כשנשאל עלידי התובעת **מרים בן-פורת** מה דעתו על מאמר מסוים בטולס, השיב: "תני לי אותו לבית-הסוהר. יש לי שם הרבה זמן. אני לך אחרי שאקרא".

★ ★ ★

כוכבים קופצים

תוך כדי הסערה הגדולה סביב התרומות של הרב הראשי **יצחק רחמים נסים** (ראה במדינה), הניח הרב את כל עניניו וביקר ביקור חולים אצל **גורדון מאיר** בביתו שבירושלים. . . . כאשר החנה ביום ששי השבוע סגן ראש עיריית רמת-גן, **שלום זיפמן**, את מכוניתו לפני בית-קפה תלאביבי, ניגש אליה שוטר והחל רושם לו רפורט על חניה במקום אסור. זיפמן ביקש מהשוטר לחתר על הרפורט. כששאל השוטר מה הנימוק לבקשה, השיב זיפמן: "כדי שלא יהיה לי מצב רוח רע בשבת". השוטר ויתר. . . . **בנימין גלאי** הסופר המפא"י, הכותב טור שבועי ב" מעריב", עשוי לזכות בנקודה שחורה בכר-סיס המפלגתי, ברשימתו האחרונה מתח גלאי ביקורת חריפה על התיאטרון הקאמרי לא נמצא נגדיר את מועדון התיאטרון החוגק עלידי הקאמרי כ"תיאטרון חוגי הנוצצים של **דוד קולק**". בחוגי התיאטרון הקאמרי מפרשים התקפה חריפה זו, בסיורו התיאטרון לקבל להצגה מחזה שכתב גלאי. . . . כשהושמעה השבוע הקראת פסק-הדין במשפטו של השחקן ההונגרי **זולטן גרגוש**, שהואשם באונס יל-דה בת 12 (ראה במדינה), היה ספ-סל הפרקליטים גדוש ומלא עתונאים. בהופיע פרקליט המדינה, **יעקב בריאור**, לא נמצא לו מקום בספסל. בריאור התישב על ברכיו של הסינור **דוד הרמן**, בהשמי מעיו: "הן אני יכול לשבת על ברכיו ב" משך כל הזמן", רמו בכך בצורה עדינה לכתב הארץ **זאב שיף** לפנות לו את מקומו. . . . על גירושיה של כוכבת הסרטים ההוליוודית היהודיה **אסתר וילי** **אמם** מבעלה **בן גאס**, אחרי 12 שנות נשואים, נמסר השבוע. בזמנו, כאשר פירסם כתבת-העת קונפידנשל על אהובותיו של בן גאס, איימה אסתר ויליאמס לתבוע את ה- עתון לדין. אולם בבקשת גירושיה הסתמכה כוכבת בגדיהם הרטוב, בין השאר, על החומר שפורסם בקונפידנשל. . . . בהצגת הכוכבה של אני אוקלי אשת לפידות בוד-רהימי (ראה אמות), הוסיפה כוכבת ההצגה ההונגרית **אירנה בורוש**, בסיום התכנית, קטע הדרן מקורי. היא הזמינה לכמה את מנהל התיאטרון **ג'ורג' ואר**, שבמשך כל זמן ההצגה הסתובב מאחורי הקלעים כשוא צועק וגוער בשחקנים, קפצה עליו והניחה את רגליה סביב מתניו, לקול תשואות הקהל. . . . צרה חשה ירדה על משפחת בוגרינו, אשה תלאביבית, הטוענת כי היא אנטסטיה, בתו של הצאר הרוסי האחרון, הכניסה לראשה כי גליה, בתו של **עמנום בן-גוריון**, היא בתה אשר נגולה ממנה. האשה נוסעת עתה מדי פעם לרמת-גן לבית-הספר בו לומדת נכדתו של ביגיי.

פסוקי השבוע

- **"ח"כ מפא"י מאיר ארנוב**, בהסבירו מדוע הוא מתנגד לביטול הממשל הצבאי: "אילו למדינת ישראל היו אותם אמצעי-הבטחון כמו לרוסים, אולי אפשר היה לדון אז בביטול הממשל הצבאי".
- **שר המשפטים פנחס רוזן**, בעת אחד הויכוחים בכנסת: "אני מציע שהיושב-ראש יקרא את המתחכמים לא רק לסדר, כי אם גם לענין. שידרוש מהם לדבר לענין".
- **"ח"כ מפא"י יוסף אלמוגי**, בעת הויכוח בכנסת על חוק תיקון לפקודת רופאי-השיניים: "מרפאי השיניים החששים במדינה באו מארצות שחלק מחברי הכנסת חושב שיש משטר חברתי נחשל, אולם איש מאתנו אינו חושב שיש בהן שיניים נחשלות".
- **ילדה אלמונית**, במשפט קוראים, על ספרי חסמב"ה של יגאל מוסינזון: "אנו קוראים את אגדות אנדרסן. שם הכל בדוי, אבל אנו מאמינים לכתוב שם. ואצל מוסינזון — הוא כותב על דברים שהיו באמת — וכל זה שקר".
- **הרב משה צבי נריה**, ראש ישיבת בני עקיבא, בתיכוח על הצעת מפא"י להנהיג לימודי התודעה היהודית: "זהו ירח מלאכותי וכלב קבור בו".
- **פיקרי אבאזה**, עורך השבועון המצרי אל-מוסוואר, במאמר שפירסם השבוע על רשמי ביקור בברית-המועצות: "הקומוניזם אינו מתאים למצרים. הקומוניזם מצליח רק במדינות נחשלות".
- **האפיפיור פיוס ה-12**, כנאום על האופנה החדשה: "ישנם מעשים מסויימים שהם הוגנים מאוד כשלעצמם — מאחר שהם נעשים לפי סידורי הכורא — אך יש להגן עליהם בכל זאת בעצמי הצל ולהסתירם בשתיקה מאופקת, כדי להבטיח כבוד למטרה הגדולה".

לומד להעריך את משאלות בנו והבן את קפריסות אביו.
יש בסרט חן ונועם משחקי, אולם חסרים בו אותם הסמנים המסוגלים להפכו מסרט לנוער בלבד, לסרט לבני כל הגילים, כפי שאירע בעלילה הילדותית של החוטפים.

גם מטאטא יורה

הגירוי הגרודי (אסתר, תל-אביב: אר-צות'הברית) הוא סרט שזכה השנה לפרס הראשון בפסטיבאל הסרטים בקאן, לא רק

שחקנית מגלי נואל ב"סירוף חושים" גבר אחד ושלוש תאונה

בשל רמתו הטכנית והאמנותית הגבוהה, אלא בעיקר משום שהוא מטיף נגד מלחמות ואלימות בכל צורה שהיא.
הבעיה העומדת במרכזו של הגירוי הגדול היא: מה יעשו הקהיקרים, המטיפים לאלימות, ולחייצניו ושלוחיו, שעה שיעמדו במבחן של אלימות שתפגע בהם?
האויב האנושי מדי, חלקו הראשון של הסרט מכיל תיאור אידיאלי של משפחה קהיקרית באמריקה. בני המשפחה אינם מתו ארים כנוזרים וזעופי-פנים וחסרי-גשמה. להי-פך: הם מתגלים כבני אדם רגילים, בעלי חולשות ומגרעות. אב המשפחה, גרי קופר, להוט אחרי מירוצי סוסים ואורגן חשמלי. הבת, פיליס לאו, מפרססת עם בחיר ליבה, ככל בת-חיה אחרת.
אולם ברגע בו נקלעת משפחה זו אל תוכה של מלחמת האזרחים האמריקאית, מסרבים אנשיה להשתתף בקרבות. כשהרעה מגיעה אליהם, והתוקפים מגיעים לאחוזתם, מגיב כל אחד מבני המשפחה בצורה אחרת. הבן, אנטוני פרקנס, נוטל רובה בידו, בוכה אחרי שהוא הורג את החייל הראשון. האב מתגבר בכוח-הזרוע על חייל שעמד להרגו, משלחו לחפשי. האם מארחת את צבא האויב, אולם ברגע בו מעז אחד מהם לגעת באחות השעשועים שלה, רוצה הא-לוהים וגם המטאטא הופך לרובה, והיא חובטת באמצעותו את התוקפן.
מוסר-ההשכל: גם כשמתקפים אותך, הי-שיכנוע הידידותי הוא הדרך היחידה להתגוננות. אולם מוסר-ההשכל זה אינו משכנע ביותר, כשם שהאויב אינו משכנע, בהיותו אנושי מדי.

תדריך

אלה הסרטים המוצגים בשבוע זה בערי הארץ, אשר העולם הזה ממליץ לראותם:
● **מסביב הרווקים** (צפון, תל-אביב) — שני נשואים, רחוק ומועמד-לנשואים יוצאים להתהלך בצאתם, לחזר אחרי בנות ולבקר בבתי-בוסת, כדי להגיע למסקנה שהאורש נמצא בחיי הנשואים.
● **מה טוב להיות צעיר** (ארמון, חיפה) — רוקנרול בתכנית הלימודים של בית-ספר שמרני, בסרט משעשע ומאלף, המטיף למהפכה ביחסי מורים ותלמידים.
● **ריצ'ארד השלישי** (סטודיו, ירו-שלים) — לורנס אוליבייה, בתפקיד המלך הגיבן והאכזר, המפסל בדם את דרכו לשלטון.

סרטים

בכל זאת, עשהו חולי

סירוף חושים (מקסיס, תל-אביב: צר-פתאיסליה) הוא סרט העוסק יותר בהטרפת חושיהם של הצופים, מאשר בהצגת חושיהם המסורפים של גיבוריו. שכן הוא רצוף לכל אורכו שלוש נשים מגרות, בתלבשות מינימליות, המתחרות זו בזו בסירוף חושיהן. אל אי העזים, חדה מיושנת ובודדה בהרים, המנוהלת עלידי שלוש נשים — אלמנה שבעלה מת בשבי, בתה וגיסתה — מגיע באחד הימים גבר, אגיל (ראף ולונה), חברו של בעל החחה המנוח, הטוען שהלה השאיר לו לפני מותו את אשתו בירושה. הוא פוחד ועצלן, אולם שלוש הנשים מחזיקות בו. הוא מתגבר קודם כל על קדור שמה של אגתה (מדלנה רובינסון), בעלת החחה הי-מזוקנת, ואחרי שהוא מת-בסס במיטתה, הוא כובש לעצמו גם את גיסתה הי-סוערת (מגלי נואל).

שלוש נשי החחה, המת-פרנסות מעדר עזים, נראות בעצמן כעדר חיות אכולות-תשוקה, שראף ולונה משמש להן פר מרביע. הצרות מת-חילות ברגע בו מתחילה הבת הצעירה לקנא באמה, במסחה של קנאה לכבוד אביה המנוח. באותו זמן מתחילה אף האם לקנא ב-בתה הצעירה, בתארה לעצמה כי הגבר חושק בצעירה.
האשה אינה מתחילה קת. כדי להשתחרר מה-מועקה המשפחתית מחליט העדר הקטן לערוך מסיבה. כאשר מתחילה נופל הפרי-הגבר אל תוך באר עמוקה, ואינו יכול להיחלץ משם אלא בעזרת הנשים, מוצאות השלוש במצב זה פתרון מניח את הדעת. כל אחת מפחדת להסתלק, במחשבה שחברתה תוציא את הגבר ותזכה בו. לבסוף מסתלקות הבת והגיסה, משאירות לאם את מלאכת הוצאת הגבר. היא חולצת אותו בעזרת חבל, מחכה לרגע בו יבין שהיא והוא והבית נותרו לבד. אבל הגבר הגאה מסתלק. תמונת הסיום מראה כדי-חלב נשפים על הארץ, תוכנם מבוזבז לריק. כל מה שמנסה הסרט להוכיח, היא מסקנה פסיכואנליטית ישנה: הגבר משתוקק לפולי-גמיה, בעוד האשה אינה מוכנה להתחלק בגבר חייה עם אחרות. אם כי אין הסרט עובר את גבולות הטעם הטוב, ומשחק גי-בוריו הוא מאופק ביחס לאפשרויות שמי-עמיד להם הנושא. קשה להשתחרר מהרושם שמדי חולני טבוע בו.

גונות לילדים

הגנן מספרד (ארמון-דוד, תל-אביב: בריטניה) הוא סרט תמים ושלי, המבוסס על ספר בשם זה, מאת המחבר האנגלי ארציבאלד יוסף קרונין. למרות שהוא עוסק בבעיה הנושנה של יחסי אבות ובנים, יש בו יותר ענין לבנים מאשר לאבות.
ג'ון ויטלי, הילד הזכור לטובה ממשחקו הכן והלבבי בהחוטפים, הוא בנו של די-לומט אנגלי בספרד, הדיפלומט, שאשתו נטשה אותו, מנסה לרכוש בכל האמצעים את אהבתו של בנו. למטרה זו הוא מונע ממנו כל מגע עם נערים בני גילו.
אולם באורח טבעי מתקשר הילד עם גנן החצר הספרדי (דירק בוגארד), המצליח בידידותו לנער לעזור את ערוגות ליבו, ולהפכו לפרח חי ומלבלב. האב, החושש כי הוא מפסיד את אהבת בנו, אוסר על הילד להתרועע עם הגנן, נאחו בעלילת-שוא כדי לשלוח את הגנן לבית-הסוהר.
פגישת בליל גשם, עד כאן מתמשך הסרט לאט, משעמם אפילו במקצת. מכאן ואילך מתחילות ההתרחשויות לגבש בזו אחר זו בגינת יחסי האב והבן. הגנן בורח מידי סוהריו, הילד בורח אליה, העובד הספרדי בבית הקונסול שודד את הבית, והאב יוצא לחפש את בנו.
כאשר נפגשים כולם בחורבה אפלה בליל גשם, מתפרצת שנתה הבן כלפי אביו, אלא שהגנן הספרדי מצליח, במלאכת הרכבה מקצועית, להשיב הכל על מקומו. האב

תל-אביב, רח' אלנבי 74
רח' נחלת בנימין 44
חיפה, רח' הרצל 37

גורדון לבינסון אילון

המתנה היפה לכל הזרמנות!

כלי כסף
ומצופה
כסף

פרינצנטל

נוסד בורשה בשנת 1905

PRINCENTEIL

Established in Warsaw 1905

silver and
silver-plated ware

מבחר עשיר של 10 דוגמאות מרהיבות עין
להשיג בכל רחבי הארץ

מהקומה ה־13 בבית ממול כמו שהיא

כחיתור ליצר העצלנות של בעלה הסכימה מרילין להציב מיטה מתקפלת בחדר העבודה, לתנומה קצרה מדי פעם. "עבודתו תמיד תהיה העניין המרכזי בחיינו", סיפרה היא, "ולכן אני לא ארשה לו לונגה". והיא הוסיפה: "אבל גם אני ממשיך לעבוד". כי נשואיה לאדם משכיל נתנו לה בשחון עצמי כשחקנית, ותפקידה הבא יהיה, כנראה, התפקיד הראשי בנוסח מחודש של המלאך הכחול, הסרט הגרמני שהפך בשעתו את מרלן דיטריך לכוכב.

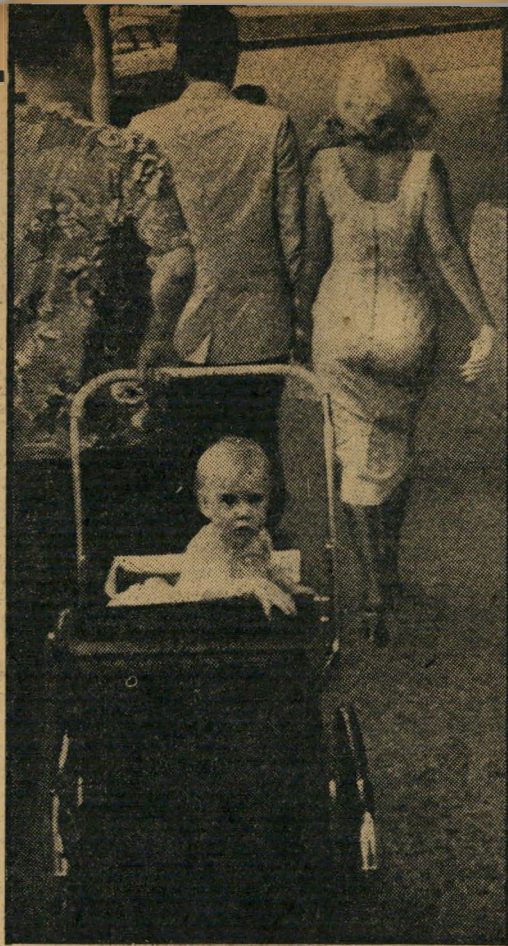
מה אומר בעלה על כשרונותיה? "ידעתי שהיא שחקנית רצינית, עוד לפני שנשאתי אותה לאשה. אני חושב שהיא קומיקאית מהקצת, אבל אני גם חושב שהיא יכולה להתגלות כשחקנית הגדולה ביותר של תפקידים טראגיים. אבל לי זה לא משנה: גם אם היתה השחקנית הגרועה ביותר עלי אדמות הייתי ממשיך לאהוב אותה."

★ ★ ★

הבית המשוגע ביותר

כאשר נישאו ארתור ומרילין ניבאו כל חכמי הדור כי הנשואים לא יאריכו ימים. "סתם תעלול פרסומית", קבעו כותבי הטורים. אך המילרים עצמם בטוחים שישארו בעל ואשה "עד סוף החיים", והם כבר מתכננים ילד חדש. "אני כבר אפילו התרגלתי לכך שילדים ברחוב קוראים לי אדון מרילין מוג'רו", התבדת ארתור. ואילו מרילין הודתה: "אני יודעת שהוא תמיד יתכה לי, בטוח שאני אבוא".

כיום מתרחקות כל תוכניות המילרים סביב ביתם החדש, שייבנה בתוך שטח של 800 דונם. "זה יהיה בית מודרניסטי", סיפרה מרילין, "משוגע לגמרי וכל כך רחוק ומבודד, שאפילו איירונים לא עוברים שם בשמים". הוסיף הבעל: "זה המקום שאנו נחיה בו עד שנודק ונמות."

אבניוירוקי גורר את עגלת תינוק, שעה שהוא עוקב ב־ מרילין ובעלה ארתור מילר, הרוצים מאד בילד. נאח אחר

תינוק-אחר

עקרת-בית יהודיה רגילה, גב' מילר

צי בא של סקרנים עקב בנושמה עצורה אחרי כל צעד מצעדיה של יפהפיה משגעת, לבושה שמלה לבנה הדוקה, פשוטה וזולה. היו אלה בני העיר ניוירוק, שעקבו בתחילת חודש זה אחרי מרילין מוג'רו, האזרחית המפורסמת ביותר של עירם. השחקנית נעצרה ליד דוכן נקניקיות, קנתה כריך, אכלה את הנקניקיה אך השליכה את הלחמניה ("בשביל לשמור על הפיגורה").

בכיוון נעצרה היפהפיה הנודפת ליד בריכת המזרקה, חלצה את נעליה והחלה מרעננת את רגליה בתוך המים. "בואו גם אתם!" היא עודדה את הצופים. אלה היו כה מופתעים שרק עמדו ולטשו עין במפירת הסדר העירוני. היא הבחינה בתור מתמשך ליד פתח קולנוע. "מה זעתך?" שאלה את הצלם שליחה אותה, "יותר לומר להם לשמור על כספם בשביל הסרט שלי?" ומיד השיבה בעצמה: "לא, זה לא ימצא חן בעיני סיר לורנס אוליבייה".

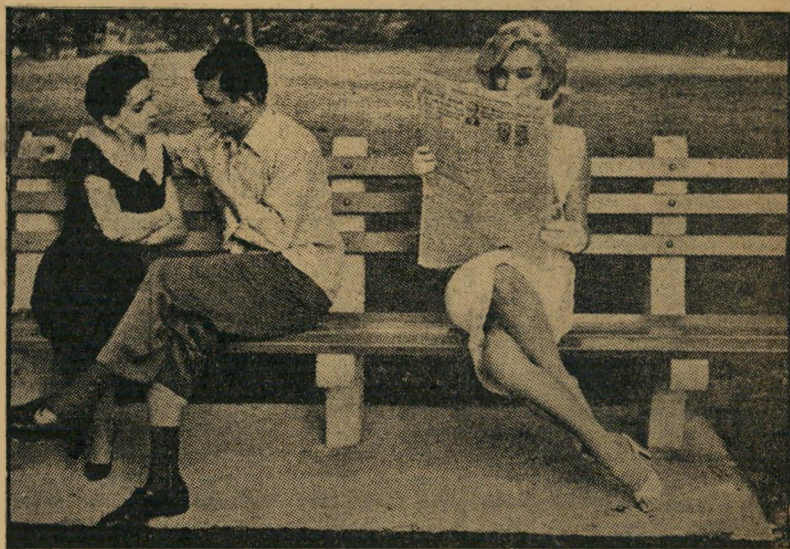
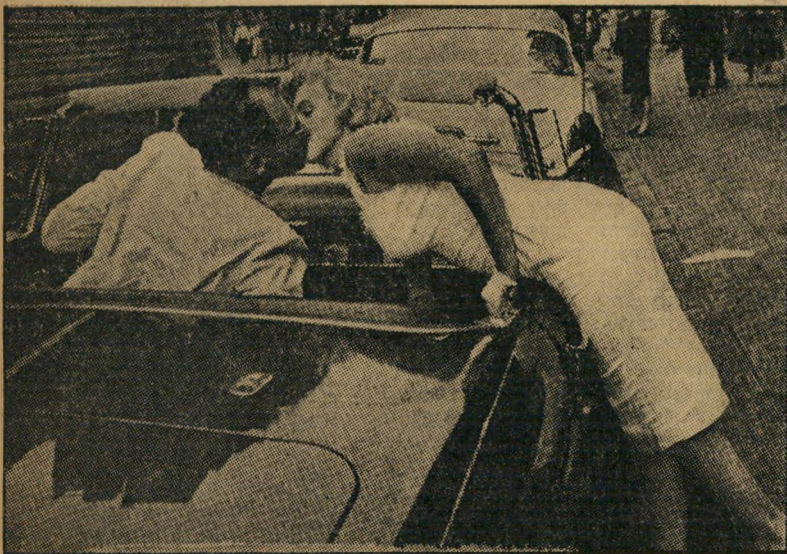
בקיצור, מרילין מוג'רו, החתיכה מספר 1 של הוליווד, חזרה לאיתנה, ולתעלולי־הפרסומת שלה.

★ ★ ★

אחרי הצרות, ירחיבש חדש

עברה שנה מאז נישאה נערת הזוהר ליהודי־אמריקאי ביישן ומסתגר, שהתפרסם בשל מחזותיו (בין השאר: מות הסוכן, מראה מעל הגשר), ובשל גטייתו הליברליות. לדבריה של מרילין מוצא חן בעיניה תפקידה החדש, כגברת מילר, יותר מכל תפקיד אחר שהיה לה עד כה בחיים או על הבד. "נשואי לארתור שינו אותי לגמרי", התחזתה.

כיום הגברת מילר היא עקרת־בית המאוהבת בבעלה עד מעל לראשה, שזנחה את ביתה בהוליווד כדי לגור בעיר הולדתו שלו, אימצה את משפחתו כמשפחתה וקיבלה את

מרילין נפרדת מבעלה, בצאתו בבוקר לערוך קניות בעיר. בדרך כלל מזהה אותם הקהל, אלא אם כן מרילין בצורה החביבה עליה: היא מרכיבה את משקפי הקרן העבים של בעלה. מתפשת

נשיקת פרידה

מאז התחתן ארתור מילר, הוא השמין ונעשה "אדם המסוגל להינות מהחיים בכל". אדם. הייג הוא בילוי האהוב

עם האדון

עתידו כעתידיה. היא גם קיבלה את מצות הדת היהודית. סיפרה הבלונדית המפורסמת: "כשהורי ארתור אמרו לי 'דארלינג, סוף־סוף יש לך אבא ואמא, היה זה הרגע הנפלא ביותר בחיי — מלבד הרגע בו השיא אותי הרבני לארתור'. לא רק הגברת השתנתה. המחואי בן ה־41 השתנה גם הוא, בלהט חיי הנשואין עם הפצצה האנאטומית. 'בשנה אחת עם מרילין למדתי יותר מאשר בכל שנה אחרת בחיי', סיפר: 'אני עכשיו גבר חדש'."

שנתם הראשונה של המילרים כזוג נשוי היתה זרועה צרות. הבעל נחקר עליידי ועדה של הקונגרס, בדבר עברו הפרוקומוניסטי. חודשים מעטים לאחר־מכן פקדה אותם צרה חדשה: מרילין, שהשתוקקה לילה, הפילה את חלדה. "עכשיו", הצהירו האדון והגברת מילר, "אנחנו יוצאים סוף־סוף לבלות את ירח־הרבש שלנו."

בפעם הראשונה מצאו השניים גם את הפנאי להציג את חייהם המשותפים בפני עדשות המצלמות. אולם תנאי אחד העמידו: לא לצלמם בתוך ביתם. "אני מעשה הכל — אבל בחוץ. בפנים הבית, זה שטח פרטי בהחלט." וכך יצאו הצלמים ללחץ את הגברת מילר, הדיירת מן הקומה ה־13 של הבית ממול, בסיולה ברחובות העיר.

★ ★ ★

בעקבות מרלן דיטריך

את חודשי הקיץ שעבר בילו בני הזוג בחתה שכורה, הרחק מרעש הערים. סיפר ארתור: "מרילין פיקחה על הקמת צריף צנוע, כולו צבוע בלבן, שם הייתי יושב וכותב". כמחרה למד הבעל לנחש מה חושבת אשתו על שקדנותו בעבודה. "אם קראה לי 'ארת', או 'פופי', ידעתי שהכל בסדר", הסביר; "אם קראה לי 'ארתור', ידעתי שהיא מרוגזת עלי, ושאתי חייב לעבוד עוד יותר קשה על המחזה שלי."

אילו אתה יושבת

מה היית עושה אילו הופיעה החתיכה מס' 1 של הוליווד, והתיישבה לידך בגן העירוני? אל תגיד. זוג זה, על כל פנים, לא הראה כל התרגשות. "ראינו שהיא שקועה בקריאה", הסביר.

מרילין (מוג'רו) מילר חותרת בסירת שעשועים בבריכה שבגן העיר. היא לבושה שמלה פשוטה שקנתה בששה דולר בחנות כל־בו.

הגברת

קנוניות

מחיר הנוצחון

לפני שלושה שבועות, כאשר קבוצת ה' כדורגל של מכבי רחובות עמדה להתמודד במשחקי-המבחן נגד הפועל חדרה, נעלם ברגע האחרון שחקן הקבוצה מאיר מלמד. רק ביום ראשון גילו אנשי מכבי כי מלמד, 19, נשלח לבית הבראה על-ידי אלמונים. זהו סיפורו האישי של מאיר מלמד, השופך אור על מהלך ה' עסקים בספורט הישראלי, המר בוח לאיון רמה של ניוון מוסרי הגיע ספורט הכדורגל:

זה היה בסיום העונה שעברה. שיחקתי אז במכבי רחובות. לקבוצתי נותר המשחק האחרון נגד הפועל קרית-חיים, המשחק שהיה צריך לקבוע אם נעלה לליגה הלאומית או לא. יומיים לפני המשחק ניגש אלי אחד מאנשי הנהלת הפועל רחובות, והציע לי לעשות "סריק" במשחק. כלומר — לשחק במתכתי לא טוב, כדי שקבוצתי תפסיד.

התמודדתי לבקשתו הצנועה היתה גם היא צנועה. הציעו לי אלפיים חמש מאות לירות במוזמן. שהיו צריכות להגיע מקבוצת הפועל חדרה, מאחר וזו היתה עולה לליגה ה' אומית במקרה של הפסדנו. דחיתי את ההצעה. מצפוני לא הניח לי לקבלה.

4000 ל"י הלוואה. מאז נערכו הרבה ישיבות בבנין התאחדות הצנועה ה' קבוצתי נאלצה להתמודד שנית במשחקי-מבחן. באותה תקופה השתחררתי משירות כמדריך ספורט צבאי, וסודרתי על-ידי מכבי כפקיד במזכירות הסניף. לא רציתי להמשיך בעבודה זו, כי ידעתי שברגע בו אפסיק לשחק כדורגל, או אצעה לעבור לקבוצה אחרת, אפסור ממקום עבודתי.

כאשר נקבע תאריך לתחילת משחקי המבחן, שמעו אנשי הפועל רחובות שאני מרוצה ממקום עבודתי. הם הציעו לי עבודה במוסד לביטוח לאומי, בתנאי שאפסיק לשחק במכבי. הסכמתי. אולם אני רציתי להיות עצמאי, לקנות טנדר או מכונת-משא. הם הציעו לתת לי ארבעת אלפים לירות ה' האה, שלחו אותי ללמוד נהגות על חשבונם. התנאים קסמו לי. חשבתי שזו ההזדמנות שלי להתבסס בחיים; הסכמתי לעזוב את מכבי רחובות ונכנסתי להסגר. אולם כש' ביקשתי שחרור ממכבי, הסביר לי מוסי ליטבק: "אנשי הפועל יודעים שאתה שחקן מצטיין אצלנו. הם מציעים לך הצעות קוסמות, כדי שלא תשחק איתנו במבחן. אחר כך לא יתנו לך כלום. נדבר גלויים. גש אליהם, תדרוש שעד סוף השבוע יקיימו את הבטחותיהם. אם יתנו לך, ניתן לך שחרור כדי שתוכל להסתדר בחיים".

זה העידם ביום המשחק. ניגשתי לי הפועל. הרגשתי שהם מתחילים למשוך את הענין בכוחה. אמרתי להם: "אז שתתנו לי, או שאני חוזר למכבי". הם אמרו לי לחזור ביום ראשון. התחלתי להסתובב ב' רחובות, לחפש מכונת מתאימה. אחרי שבועיים חזרתי להפועל, לבקש את הלוואה.

אולם הם שמעו בינתיים שאני רוצה לבטל את ההסגר שלי, וכשבאתי בוקר אחד לע' בודתי בביטוח הלאומי, פיטרו אותי. בהפועל המשיכו לדחות אותי בלך ושוב. לבסוף הבטיחו לי שאקבל את הכסף אם ביום תחילת משחקי המבחן אעלם מהעיר. עשיתי גם את זאת. אולם כשחזרתי, לא קיבלתי את מה שהובטח.

כך סחבו אותי אנשי הפועל באפי, עד שאפסו לגמרי סיכויי מכבי לנצח במבחן. כשבאתי שוב לדורש מה שהבטיחו לי, אמרו לי שזה אי-אפשר, מפני ששאר השחקנים של הפועל מתמרמרים על מה שנותנים לי, ושהם איימו להפסיק לשחק אם לא יקיימו גם את דרישותיהם.

הבנתי שסדרו אותי כהוגן. חזרתי למכבי, קיבלתי הלוואה מבנק לאומי כדי לקנות מכונת, ואני מתכוון לעבוד כעצמאי.

איגרוף

יהודי מהקסבה

שעה 25:5 אלה צופים מילאו את איצ' טדיון ריגלי בלוס-אנג'לס, בשבוע שעבר, הרגיש ראוול מציאס את עצמו כמו בבית. לפחות 90% מהצופים היו מקסיקאים, שחצו את הגבול כדי לחזות במתאגרף בן ארצם, שעמד להתמודד אותו ערב על אליפות ה' עולם במשקל תרנגול. המקסיקאים הביאו עמם אלפי תרנגולים כקמיע.

כשהחלה התחרות צווחו המקסיקאים ל' עבר מציאס לרצוח את הצרפתי הקטן, ב' פינה ממול. אולם הצרפתי הקטן, אלפונס חאלימי, לא הבין מילה מדבריהם. הוא ניגש לקרב בפשטות ובשלווה, הוריד את ראשו, נשען על מתנגדו וקיפץ בזריזות. למרות משקלו הקל, הלה חאלימי ביריבו כמתאגרף במשקל כבד. אחרי 15 סבובים השתתקו גם המקסיקאים הנלהבים ביותר, כשהשוטט ה' דיע על נצחון חאלימי, אלוף-העולם החדש.

מכנסים ומג'ידור. אלפונס חאלימי, בעל צוואר הפר, והאחרון בשורה ארוכה של מתאגרפים עולמיים שהוצאו הצרפתים מ' מושבותיהם באפריקה, הוא הצעיר שבי' בניו של מפקח דואר יהודי באלג'יר. בגיל 12 עזב את בית-הספר, נעשה שוליה אצל חייט. כעבור חמש שנים תפר אלפונס ל' עצמו זוג מכנסים קצרים אדומים-ירוקים, רקם עליהם מג'ידור ונעשה למתאגרף.

הוא התחיל את דרכו כחובב, זכה לפני ארבע שנים, בהיותו בן 21, באליפות צרפת. הוא החזיק בה שלוש שנים רצופות. לפני שנתיים הפך מקצועי, חזר לאלג'יר.

מאז נוצח המתאגרף היהודי-צרפתי ר' ברט כהן, גם הוא יוצא צפון-אפריקה, חול' קה אליפות העולם במשקל תרנגול לשניים. באירופה הכירו בחאלימי כאלוף ובאמריקה במציאס. חאלימי חיסל את הפיצול. בזכותו באליפות וב'50 אלה דולר, נשאר חאלימי נאמן לאמונתו ולמכנסיו. לפני עלו' תו על הוירה התפלה בבית-כנסת בלוס אנג'לס, וכשצלמי הטלביזיה דרשו ממנו ללבוש מכנסים מבד שחור או לבן, לבש אותם על גבי מכנסיו הרקומים במג'ידור.

שחקנית בוריש ליד ציורה
לפני ההצגה, שיפור באולפן

הווי

דאר שמו

ב' תל-אביב, נעצר תייר מארגנטינה על- ידי שוטרי, כאשר זרק קליפות תפוז לתוך תיבת-דואר, הסביר כי היה סבור שזהו פח אשפה.

★ ★ ★

ש-א-ב-ם!

ב' תל-אביב, נהג עמי ברוצקי בן ה'19 במכונית, כיבה את הסיגריה שבידו בעורפו של צעיר דתי, שרכב על אפניו סמוך למכונית, הסביר לשופט: "זה הרגיו אותי. שהוא דתי ורוכב בשבת", גזון ל' התנהגות טובה במשך שנתיים.

★ ★ ★

הוצפה ומעשים טובים

ב' מושב נגה, דקות מספר לפני שעמדה להיערך חתונת זוג צעיר במקום, הת' חרט אבי הכלה, סירב להוציא בתו מביתו, הסכים להשיא רק אחרי שהמשרה הגיעה למקום ואיימה לעצור באשמת הפרעת סדר.

★ ★ ★

המי לקדו הפעמונים

ב' תל-אביב, נתפס יצחק ויבליין בג' ניבת אלה פעמונים ו'300 פנסים, בשחי 4500 ל"י, ממקום עבודתו, הסביר: "המעביד שלי היה חייב לי 1750 ל"י, החלטתי לגבות את החוב בעצמי".

★ ★ ★

סדר צריך להיות

ב' באר שבע, נרשמו לנשואים מוריס סדר ותקוה בלבול.

★ ★ ★

ער 120

ב' תל-אביב, הביא ישיש בן 75 את אשתו בת ה'33 למגן דוד אדום בשענה שהיא סובלת מכאבי בטן, נדהם כאשר בוסר לו כי אשתו נמצאת בחורש החמישי להריונה, סיפר שבנו הצעיר הוא בן שנה.

★ ★ ★

הרגמה

ב' פאוס שידלם, בריטניה, אחרי שבית' המשפט שלח נער בן 16 לבדיקה פסיכ' אטריה, כדי לבדוק מה הביא אותו לידי גניבה, הודיע הרופא כי תוך כדי ההתבוננות גנב הנער שלל לירות.

★ ★ ★

חפיקור

ב' תל-אביב, הומינה משלחת מסחרית פינלאנדית 3000 מקורים לארצה, כדי לשמור באמצעותו על מצרכי מזון בחורף, מחשש פן יתקלקלו מהקור שבחוף.

אמנות

תיאטרון

קליעה למטרה

אני אוקלי אשת לפידות (דורה ימי): מחזה מוסיקלי מאת רוג'רס והמרשטיין: במוי: ביטוש דוידוב; ריקודים: אלישבע מונה) — יודעת לקלוע היטב בבאלונים צבעונים מתוחים על חבל, במרומי ה' זירה-סרן הרמתי-גני, אך עדיין אין היא קולעת ישר למטרתו האמיתית של המחזה המוסיקלי המפואר: בידור בכל רגע מרגעי ההצגה.

ג'ורג' האל, מנהלו הדינאמי והחרוץ של דורה-ימי, הוא חלוץ המחזה המוסיקלי ה' אמריקאי בישראל. בהחלטתו לשים את כל כספו על קרנה של אני אוקלי, עשה האל נסיון נועז ביותר. הוא הצליח במידה לא מבוטלת.

את נטל המחזה רבי-המשתתפים נושאת איה בורוש, בלוגנית כשרונית ורב-תמך, שהגיעה לא מכבר מהונגריה ועלתה אל זירת התיאטרון אחרי שלמדה עברית ב' אולפן כמאמצים גדולים ובתוצאות מצוינות. אילו היה הבמאי משקיע מאמצים דומים בחינוך מנהל הבמה שלו והאחראי על ה' פעולות הסכנים; הכוריאוגרפית ברקדניה, ומתרגם הפזמונים (שמואל פישר) בפזמונים, היתה אני אוקלי הופכת להצלחת הקופה הגדולה ביותר של עונה זו.

אולם גם בביצוע הנוכחי, עולה אני אוקלי על כל מחזה מוסיקלי אחר שהוצג ב'דורה-ימי עד היום. גלי הצחוק ומחזאות הכפיים מעידים, כי אני אוקלי תמשוך צופים רבים. "קליעותיה" המדויקות לבאלונים הצב' עוניים, קולה הערב ולחניה העליונה ראויים בהחלט לכך.

מאחורי הקלעים

הקואופרטיב שהתפרק

קואופרטיב אמנותי הקימו משתתפי המחזה שולמית. אחרי שג'ורג' האל הודיע להם, כי אין לו יותר אמצעים לשלם את משכורתם משום שהשקיע את כל אמצעיו בהצגת אני אוקלי אשת לפידות (ראה לעיל), החליטו השחקנים להמשיך בהצגה על אחרייתם. במשך שבועיים המשיכו ה' שחקנים בהצגה, חילקו את ההכנסה באופן שחה בין כל המשתתפים. אך כססון שפרץ בין השחקנים לבין התומרות, על רקע חלוקת ההכנסות, חיסל סופית את ההצגה. . . . המישיה יפאנית תוצג בקרוב בתיאטרון זירה. בפעם הראשונה בישראל יוצג ריפרטואר יפאני מודרני בתרגום עברי. את התרגום ימסור זירה לחמישה משוררים וסופרים צעירים, שיתרגמו את המערכונים מאנגלית ומצרפתית.

אדווקטים חיימי אחרי נצחונם
לפני הקרב, תפילה בבית-כנסת

באלם הישיבות של בית-הנבחרים הסורית התכנסו השבוע חברי הבית לדון בדרכים מעשיות לביצוע החלטת האיחוד בין סוריה ומצרים. לצד הסורים, בתוך אולם הישיבות, ישבו 40 אורחים שהמחישו את רצינות הדיון. היו אלה חברי בית-הנבחרים המצרי, שבאו להשתתף בדיון.

על סדר-היום עמדה הצעה אחת: להמליץ בפני ממשלות שתי המדינות להתחיל ב"שיחות מעשיות, למימוש ההחלטה העקרונית לאיחוד פדרלי. היא נתקבלה פה אחד. האורחים המצריים השתתפו בהצבעה.

היתה זו, לדברי קרייני קהיר ודמשק, הישיבה הגורלית ביותר בחיי שתי האומות. **לזו חסר, לזו יש.** כיום נמצאים כבר בסוריה חיילים מצריים. צילומי תעמולה הראו אותם מתאמנים יחד עם חיילים סורים, מפעילים בצחתא תותחים סובייטיים, או יוצאים לפעולה משולבת של הנחת מוקשים בגבול.

היה זה רק צעד התחלתי, ציורי ומלהיב, של תוכנית העלולה להתגלות כאחת הימנעות ביותר שנוולו בקלחת המרחבית. הצעדים הבאים, אותם החליטו שלוש קהיר ודמשק לממש בהדרגה, יובילו אל האיחוד הכלכלי, הפוליטי — ולבסוף: הדמוגרפי. שני הצדדים גם יחד ינהו מתוכנית זו הנהגה ממשית, אולם בו בזמן שבצעד המצרי עשויים ליהנות מן האיחוד דווקא ההמונים,

נשק מערבי לטוניסיה - ומשם לאלג'יריה חביב המורדים

מטוס צבאי אמריקאי נחת השבוע בשדה-התעופה של טוניס. בואו נועד לגרום את הקרע הרציני ביותר בין שותפות הברית האטלנטית, מאז מיבצע סואץ. כי משאיות הצבא הטוניסיות שניגשו לפירוק את מטען המטוס, הובילו בחזרה את משלוח-הנשק המערבי הראשון לטוניסיה. מפארים נשמעה מיד יללת תדהמה. "דקי רה בגבו" צעקו העתונאים הצרפתיים. פליקס גאיואר, ראש הממשלה בן ה-38, אשר רק יומיים לפני כן נבחר לתפקידו הבלתי יציב, רמז לחבריו בלונדון ובוואשינגטון כי לא יתכן שצרפת תמשיך לשבת אתם בברית-הגנה אחת, שעה שנשקן משמש להרוג חיילים צרפתיים באלג'יריה.

הנחתם של הצרפתים היתה מוצדקת: קיימים כל הסיכויים כי הנשק הניתן לטוניסיה יגיע לידי הלוחמים האלג'יריים, המנהלים מלחמת-התשה בשלטון הצרפתי. כי מזה כמה חודשים, ממלחה טוניס מקומה של קהיר כבירת המרד האלג'ירי.

בעיני הצרפתים אין הבדל בין קהיר וטוניס, אך בעיני האויבים של צרפת, חביב בורגיבא הסורי-מערבי לאין ערוך על גמאל עבד אל-נאצר העויין. הן ראות ב-

שם חביב בורגיבא לתפקידו כמנהיגה של תנועת-מרד ערבית נגד מעצמה מערבית. אחרי שהוביל את ארצו לעצמאות, היה מ-עונין בפיתוח יחסים טובים עם צרפת - ביחוד בשטח הכלכלי. הוא גם חשש כי המלחמה שהתחילה באלג'יריה יכולה להשתפך בקלות לארצו, לפגוע בעשרות רבבות המתיישבים הצרפתיים שנושאו בה.

לפי כל הסימנים, היה האיש שפרש את כנפיו על תנועת-המרד האלג'ירית שמח מאד, אילו יכול היה להביא להפסקת הקרבות. הוא ערך נסיונות רבים בכיוון זה, אך תמיד נכשל. הנסיון המפורסם ביותר נערך ערב הפלישה לסואץ, כאשר מנהיג המרד מוחמד בן-בילה וארבעה מחבריו נחטפו באחרי עלייתו מטוסי-קרב צרפתיים. הם היו בדרכם לטוניס, שם ביקש בורגיבא ל-ערוך פגישת-תיאור בין בן-בילה והצרפתים. במקומו של בן-בילה המתון באה מני-היגות קיצונית ותקיפה. יחד עם זאת נפלה קרנו של הרוזן המצרי. מפלגתו בסיני פגעה בכבודו בעיני שבטי צפון-אפריקה. בורגיבא, הסולד מרעיונותיו של עבד אל-נאצר ומ-שיטותיו, ניצל את ההזדמנות, מילא את החלל הריק כמנהיג המגרב.

החלל הריק כמנהיג המגרב. **הסכם עם פ.ל.נ.** **הסכם הדחים את הצרפתים.** במשך כמה שבועות לא נקטו בפעולה. אולם כאשר החלו שיירות גדולות של נשק יוצאות את הגבול לאלג'יריה, ולוחמים אל-ג'יריים נמלטים מרופיהם הצרפתיים מעבר לגבול הטוניסית, הודיע ראש הממשלה גי מולה כי צרפת הפסיקה את המענק לטוניסיה. החלטה זו נתקבלה שעתים לפני שגי מולה חדל להיות ראש ממשלה. היא הסי-פיקה כמעט למוטט את הכלכלה הטוניסית. אך בורגיבא, שעמד מול קופה ריקה לגמרי, סירב להיכנע, וכעבור כמה שבועות היו אלה הצרפתים שנכנעו. ראש הממשלה החדש, בורגיס מוגרי, הודיע על חידוש המענקים.

אך המצב לא השתנה. בורגיבא המשיך לבקש נשק — לביצור כוחו שלו, ולקיום הסכם עם האלג'יריים. הצרפתים סירבו לספק אותו, השפיעו על האיסלמים להשיב את פני בורגיבא ריקם. הוא פנה לאמריקאים. אלה ידעו כי אם יסרבו לספק את הנשק, לא תהיה כל בעיה לבורגיבא להשיג מאותו מקור שעשו זאת מצרים וסוריה. הם החליטו לספק את מבוקשו. "יתכן שזה יכאב לצרפת", הסביר ד"ר לומס אמריקאי, "אולם זאת הדרך היחידה להציל את אפריקה מהקומוניסטים. וזה, בסופו של דבר, לטובתה של צרפת לא פחות מאשר לטובתנו".

היה זה הנסיון הנוצני ביותר של המערב לבצר את מעמדו של המנהיג הערבי המסוגל להקים גוש מתחרה לגוש המצרי-סורי.

יתרון על מדיניות מצרים בשטחים רבים. המפקד העליון של יחידת המשמר הוא ביקבשי (סגן אלוף) אל-נאשר, לשעבר ס.ס. גרוסאקציונליסט לראשית דרכו, גליים. היה ראש שירות הבטחון של היטלר. גליים, כי גילה הגרמני החור, הכריז לא פעם כי יחידת המשמר שלו היא "עמוד השדרה של מנגנון ההגנה המצרי, העומד מול הכוחות התוקפניים של הציונות והאימפריאליזם".

יתנה לשאלה זו תשובה מפי גרמני מערבי, שעזב את מצרים אחרי ארבע שנות עבודה בשירות הרפובליקה המצרית.

לדבריו נמצאים כיום במצרים 6249 ג'רמנים, שרובם התאסלמו, ואשר כולם נושאים שמות ערביים חדשים. כוח זה מהווה את גרעין יחידת השומרת על מועצת ההסכמה, והוא גם משפיע בדרכי

חיילים מצריים (בכומות) וסוריים באימונים משותפים

בדוך: מיליון פחים מעמק היראור

נשיא טוניסיה את הגורם היחיד העלול להציל את צפון אפריקה מחידה סובייטית. לפני שנה, כשמדינת טוניסיה העצמאית היתה בת כמה חודשים בלבד, הצהיר בורגיבא באוזני הצרפתים, כי בשום אופן לא יגיש עזרה בלתי-מסוייגת ללוחמי אלג'יריה. אולם כיום כבר מחזיק צבא השחרור הלאומי האלג'ירי מחנות אימונים ונופש לכל אורך הצד הטוניסית של הגבול; ראשי "מש" לחת החזק" של אלג'יריה, המבוקשים על-ידי הצרפתים, מנהלים את פעולותיהם מתוך מטה מוכר בטוניסיה ואף הצטלמו בצילום רשמי; נשק מכל הסוגים — החל במקלעים וכלה בתותחים כבדים — חוצה באין מפריע את הגבול לאלג'יריה.

קשרים בעבר ובהווה

מען האמת, לא קיחה איש ממדינות צרפת כי טוניסיה העצמאית תתנכר לח' לטין למאבק שכלתה לעצמאות. אמנם, הייתה טוניסיה אסירת-תודה לצרפת על הסיוע כמתה להעניק לה את עצמאותה, ועל הסיוע

ישראל לא תתקיים. "אבל אלה", הוסיף נבחר העם המצרי, "הם רק פרטים קטנים, לעומת העובדה הגדולה של איחוד סוריה ומצרים."

מצרים
עמוד-שדרה גרמני
מי שומר על עבד אל-נאצר? השבוע

יחידת חיידה-שריון הטוניסית
באופק: מתחרה לרודן מקהיר

רוב הפליטים הגיעו חסרי-כל, ומקור הפרנסה היחיד שנפתח בפניהם היה השוק השחור והברחת-הנשק. במהרה נדבקו גם טוניסאים רבים מעיסוקים הרסניים אלה, ואזור הגבול נהיה לשטח-הפקר פרוץ. עוד יותר מסוכנים מהמבריחים והסו-סרים, היו כנופיות הפלאגה. היו אלה קבוצות מורדים אלג'יריים חסרי-משמעת, ש-צייתו רק למפקדיהם הישירים. הם חיו משני צדי הגבול, התקיימו משוד האוכלוסיה, היה קיים גם ארגון מתחרי מרכזי, החזית לשיחרור לאומי (פ.ל.נ.) אך שליטתו של ארגון זה על המצב, ועל מאות קבוצות הלוחמים, היתה מפוקפקת ביותר.

בורגיבא החליט לכרות ברית עם פ.ל.נ. הוא הבטיח לו את תמיכתו המלאה, תמורת התחייבותו של ארגון זה להטיל את מריו על קבוצות הפלאגה האנרכיסטיות, והב-טחת הסדר והמשמעת בצד הטוניסית של הגבול. בורגיבא עשה זאת כי הצבא הסורי ניסו החדש — פחות מ-2000 איש — היה חלש מכדי לבצע את המשימה בעצמו.

נסיון לבצר מתחרה
הסכם הדחים את הצרפתים. במשך כמה שבועות לא נקטו בפעולה. אולם כאשר החלו שיירות גדולות של נשק יוצאות את הגבול לאלג'יריה, ולוחמים אל-ג'יריים נמלטים מרופיהם הצרפתיים מעבר לגבול הטוניסית, הודיע ראש הממשלה גי מולה כי צרפת הפסיקה את המענק לטוניסיה.

החלטה זו נתקבלה שעתים לפני שגי מולה חדל להיות ראש ממשלה. היא הסי-פיקה כמעט למוטט את הכלכלה הטוניסית. אך בורגיבא, שעמד מול קופה ריקה לגמרי, סירב להיכנע, וכעבור כמה שבועות היו אלה הצרפתים שנכנעו. ראש הממשלה החדש, בורגיס מוגרי, הודיע על חידוש המענקים.

אך המצב לא השתנה. בורגיבא המשיך לבקש נשק — לביצור כוחו שלו, ולקיום הסכם עם האלג'יריים. הצרפתים סירבו לספק אותו, השפיעו על האיסלמים להשיב את פני בורגיבא ריקם. הוא פנה לאמריקאים. אלה ידעו כי אם יסרבו לספק את הנשק, לא תהיה כל בעיה לבורגיבא להשיג מאותו מקור שעשו זאת מצרים וסוריה. הם החליטו לספק את מבוקשו. "יתכן שזה יכאב לצרפת", הסביר ד"ר לומס אמריקאי, "אולם זאת הדרך היחידה להציל את אפריקה מהקומוניסטים. וזה, בסופו של דבר, לטובתה של צרפת לא פחות מאשר לטובתנו".

היה זה הנסיון הנוצני ביותר של המערב לבצר את מעמדו של המנהיג הערבי המסוגל להקים גוש מתחרה לגוש המצרי-סורי.

אכתה דוק ארותי

בלימודיה. כמובן שהן רציניות ויועדות גם לצחוק בשעת הצורך, והן גורא אהבת לכיף, לבלות ולטייל "ברכב וברגל". מה עדיף על מה?

למרות שלא כתבנו שאנו נחמדות, אומ' רות הן בהתחשבות, "אין לנו מה לחשוש".

★ ★ ★

בין שאר הספרים והחבורות של כיצד ל... ומדריך ל... יצא גם מדריך למתבונן בנערות, שהוא, מסתבר, אמנות יחידה ב' מינה. ברשותכם האדיבה, אתן לכם, בהתייחסות, תורה לא-כליכ' מודרנית וחשובה נורא-נורא זו:

המתבוננות בנערות היא אמנות ועל כן איננה חריצות או כשרון. זה צירוף של השגים. אם יש לך נשמה של משורר ורצון ללמוד, תוכל להיות חוקר בהתייחסות בנערות.

אין כל מגבלות של גיל. כל זכר הוא מתאים, אם כי רוב מתבונני הנערות הגם למעלה מבני עשר ומתחת למאה וארבע. אין צורך בשום ציוד מיוחד.

זהותו של המתבונן הראשון בנערות עדיין לא נקבעה סופית. אנו בטוחים שלא היה זה אדם, משום שהיתה לו רק חחה. פשוט בלתי-אפשרי לעשות התבוננות בנערה אחת בלבד לחובבות. לפי אמונתם, יודעים אנו כי הן היחידות והן הרומאיות היו מה-בונני נערות. מבט אחד בחונס היא הוכחה משכנעת כי האמן ידע את ההבדל בין נערה לבין שחף. רומאי חושב אמר פעם:

Non id quod magnum est, pulchrum est, sed id quod polchrum, magnum.

שפירושו: לא כל מה שגדול הוא יפה, כי אם כל מה שיפה הוא גדול.

אין כל ספק, איפוא, שגברים התבוננו בנערות מה זמן מה. ויש אפילו פחות ספק שלנערות היה איכפת. אובידיוס אמר פעם, שהדבר היקר ביותר ללבן של נערות הוא יופיין. דבר זה יכול לבדות אחת ולתמיד את החששות שהמתבונן בנערות פולש לפרטיות הזולת. אחרי הכל, נערות שאינן אהובות שיתבוננו בהן, יכולות ל' לכת מכוסות מכף רגל, ועד ראש.

שיטה עצמית. ברגע שגבר באמת פולש לפרטיותה של נערה, שוב איננו מתבונן בנערות. על כל פנים הוא חזל להיות כזה מאותו רגע. אם כי סבורים אנו כי התבוננות בנערות איננה דומה ביותר להתבוננות בצפרים, הרי לשניהם מכנה משותף: שניהם עדינים. שניהם מכבדים את זכויות אלה שמתבוננים בהם. מתבונן בני נערות, המבקש את כתובתה של יפהיה זרה, דומה למתבונן בצפרים הגונב ביצים.

המתבונן בנערות לעולם לא יסתכל רק בנערה יפה. הוא יתבונן בה תמיד. הוא סבור כי הנערה היפה נפגעת כאשר רק מעיפים עליה עיין. ועוד יותר מעליב ל' טוש עליה עיין. מתבונן בנערות לעולם אינו לוסט עיין או משמיע הגה או קול כלשהו. העלול לגלות את הנאתו. תגובתו היא חשאית, הנאתו היא חמימה, שקטה, פנימית, שמורה לו לעצמו.

מרוץ מתבוננים גברים בנערות. גברים מתבוננים בנערות מסיבות שונות. מאקוליי סיכם את הדבר בקצרה כאשר כתב: "הדבר היפה ביותר בעולם הוא אשה יפה".

שמענו גברים זקנים אומרים שחם מת' בונים בנערות, משום שהדבר מצעיר אותם. והצעירים משום שהדבר מבגר אותם. ישנם גם כאלה המתבוננים בנערות אך ורק בגלל ההנאה שבדבר.

(המשך יבוא)

שום עניין משותף עם הבנות המקומיות — "ראג'ן היחידה היא תסרוקת, מלבושים ו' כמו שאומרים בקיצור, להיות במורה". לכן הם פשוט מתגעגעים לבנות ישראל החמודות, ואם לא לראותן במציאות אזי לפחות להתכתב עמן ולראותן בתמונות. הם מב' טיחים המון חתימות מסופרות, דורשים כת' מורה משכירות ישראלית חמימה בשחיין הקפואה.

★ ★ ★

כמעט כל אחד מספר לי שהוא משתגע אחרי פילוסופיה. לאלה, שבכל זאת יצטרכו לספר משהו אודות זה, כמה הנחיות. קחו, למשל, את סוקראטס. סוקראטס נחשב בשי' עתו לגדול ההוגים בדורו. הוא אמר כי האושר הוא מידה והמידה היא אושר, ולכן לא יעשה את הרג, כיוון שאושר הוא מידה והמידה היא אושר.

השיטה הסוקראטית מורכבת בעיקר מה' צגת שאלות. סוקראטס היה מאזין לשיחת אנשים ואז היה שואל אותם למה בדיוק התכוונו, ואם ידעו על מה הם מדברים בכלל. זה היה מביך מאד, מפני שהם לרוב לא התכוונו לשום דבר. הם פשוט דיברו. אילו ידעו על מה דיברו, לא היו מדברים. ואז היה מוכיח להם סוקראטס, שבעצם אין להם הבנה בכלל. הוא חשב, משום מה, שהדבר

מות, או רוצה בחברים כדי לעשות חיים, אין לך מה לכתוב אל (1050/105). שכן הוא מדריך ב'שוב ספר, רציני, שקט ויציב, המעדיף לבלות את זמנו בקריאת ספר טוב או בדייג, על כל בילוי עירוני אחר. הוא סולד מחברה סלוגנית, באותה מידה מתנועות נוצר, בן 23, רוצה להתכתב עם נערה רצינית המוכנה להסתפק בידיות לשמה.

★ ★ ★

חתיכה של רחוב ריינס, במקרה שלא ידעתם, היא חתיכה שמתביישים לעבור אתה ברחוב דיזנגוף ליד כסיית ורחל, והולכים אתה בריינס.

★ ★ ★

אומרים ש... ודאי שהיה לה מצב רוח רע שעה ש' כתבה אלי. היה זה במוצאי שבת, והיא

נערת השבוע

ניצה ב'יוסף אהבה מאז ומתמיד לצייר פנים, בעיקר עיניים ופיות. היא היתה ממלאה את דפיה בעיניים גדולות, קטנות, עגולות ומלוכסנות. עיניים צוחקות ועיניים מיסתוריות. ופיות. פיות דקים וחושניים, רחבים וקטנים. כעת עושה היא אותו הדבר, אולם לא על הנייר, כי אם על פנים. ניצה בת ה-20, היא מומחית לאיפור.

מספרת ניצה כחולת-העיניים, המסוגלת ב' ריטיה הארוכים לסאטא את הקיר, לאחר שובה מסירור של שמונה שבועות באירופה, שם למדה, ברומא ובפאריס, איפור: "איפור איננו חייב להיות מוגזג דווקא, אולם עליו להיות מעודן ומושלם, עשוי בטוב טעם. כמה נשים בארץ יודעות לצבוע שפתיים באמת כפי שצריך? הן מושחות מעט שער, מעבירות שפה על שפה, מפרדות את פניהן, מדגישות במקצת את עיניהן ומיד מחזקות את הפניות בזוויות ה' עיניים, שנייה לאחר שציירו אותן. בפאריס, למשל, כל נערה, תהא זו זבנית או פקידה, מאופרת באמנות. הן אינן מתביישות מן העובדה שהן מתקנות פגם זה או אחר, או מבליטות חלק זה או אחר בפניהן. הן גאות על כך."

ניצה הבלונדית איננה זרה לאמנות זו. היא בתה של אחת האחיות ניהולתה, עקבה מיל' דותה אחרי עבודת אמה ודודתה, אף לא נמשכה אליה. מאוחר יותר הגיעה למחשבה להריץ את מכחוליה על פרצופים.

מסתבר כי האיפור הוא תורה מנחנת ביותר. היא למדה איפור יום ואיפור ערב, איפור לתצוגות אופנה, איפור קולנוע, איפור במה, ואיפור לקרניבלים. אם תרצי להתחפש בפורים לכל דמות שיעלה על דעתך, תוכל היא לעזור לך. היא מסוגלת ללכסן את העיניים, להכניס בהן צהבהובית קלה, להבליט את עצמות לחיך שתיארי מונגולית, לעשות לך צלקת שתיראה כה ריאליסטית עד כי תפחיד את אמן הורדת, להחריב את אפך, לקצרו או להאריכו, להתפית את שפתייך ולקטט את מצחך.

מה עושה ניצה בשעות הפנאי שלה? מציינת שמלות שראתה ברחוב, פנים מעניינים שנתקלה בהם, ובעיקר, עיניים ופיות.

ישבה בבית ושמעה מוסיקה לריקודים. ישיבה בבית בשבת, היא בהחלט סיבה למצב רוח רע.

אינני חושבת ש(1050/106) רוצה להתכתב עם בחור כבן 25-30, אך ורק כדי להמשיך לשבת בשבתות, ולשם שינוי לכתוב אליו. יש לי חשד נורא שהיא מצפה לקצת יותר מזה. אך מי אני שאתערב? היא אומרת שלא איכפת לה אם לא יהיה חתיך, ובבלבד שיהיה חריף-שכל ובעל חוש הומור. היא, כמובן, צעירה בת 20, ואומרים עליה שהיא נורא נחמדה.

★ ★ ★

תסרוקות, מורה ותמונות שלושתם, (1050/107) כל כך בודדים ב' ניכר. הוצאנה את ממוחית התחרים שלכן. וקנחנה בעדינות את הדמעות. הם שלושה סטודנטים ישראלים בגינה, שאינם מוצאים

אם מוצא הדבר חן בעיניכם או לא — החורף בא. משוררים כתבו שירים נלהבים על החורף, אותם משוררים כתבו גם שיר' רים נלהבים על האביב, הקיץ, הסתיו או כל דבר אחר שהיה מתאים אותה שעה בשוק לאנשים אוהבי שירה. אני, אישית, חושבת כי החורף הוא שגיאה אחת גדולה.

★ ★ ★

זנבות למאות ועדי צנון הומור זה על כל מרכאותיו ותסלחו לי אם אומר: הברקותיו, שיין לגגנת (1050/104).

"על אפך ועל חמתך אכתוב לך מכתב ארוך." "מן הראוי היה להעלות לדיון במסגרת פרלמנטרית מתאימה את הבעיה הנכתבת להלן, בכל חריפותה. מכת האספנות באה על מדינתנו הצ' עירה; כולם אוספים.

לא חשוב מה, העיקר לאסוף: בולים, צדפים, עלי צנון, מקטרות עתיקות, זנבות לסאות, חצאי גרשים עם חור וכו' וכו' עד אין סוף. ייתכן שהסיבה להתפשטות הנגע הזה נעו' צה בכך, שלא הוטל עדיין כל מס שעשועים או היטל עניינים על תחביב זה — פשוט קשה להבין כיצד אורחים מרהיבים עוז בנפשם לדבר דברים קשים על מדיניות ה' מסים ולהתאונן על שר האוצר "החמוד" והפורן שלנו.

"על כל פנים, הסכנה בעיניה עומדת. כי אני עדיין לא גרבתיו במחלה מודרנית זו. וקיים "חשש רציני" שבאחד הימים הבהירים עז מעונינים חלקית, אמצא את עצמי מוצאת מתחום היישוב ה"תרבותי", רחמנא יצלן. "מכיוון שבזמן האחרון, היחידים ש' מחליטים החלטות הם אלה המחליטים ל' תוב אליך, מצטרפת אני כצעד ראשון אל מחנה זה ומחליטה לבקש ממך לעזור לי ל"התאספן" — אל תפני בטענות לחעד הלשון.

ובכן, הסי עיניך ל"בעיית" ! המ... המ... לפני זמן מה קיבלתי כריכת אלבום מהודרת — איך ומימי אינני יכולה לספר לך בקול רם, כי יש כמה חברה שעומדים ב"שורה" — ולא ידעתי "מה לעשות בפנד, בפנד הזה?"

לאחר כמה שיעורים לקיפולי המות, זרה בי הפתרון: אל האלבום הזה ייכנסו וית' אספו כל מיני מתכונים מוצלחים של מעשי קונדס — פשוטו כמשמעו — תעלולים, הרפתקות מעניינות, ודאסוציאציה הישירה העולה ממושגים אלה, של קונדסנות ולצון ברור-הומור, כי מאז ומתמיד הקונדסנות משעשעת אותי ותסכימי אתי ש... ה... שאין כל הצדקה בימים טרופים אלה, לקפח את השטח הזה בממלכת האספנות.

"במידה שהעסק הזה מצליח — אהיה מוכנה בריצון רב להשאל לך את האלבום לעיון, אם תהיי מעוניינת כמובן. את רואה? אני בכלל לא חוזרה, ובכן את מסכימה להיות אתי בשותף?"

אם תחליטי כן, או בכדי שהמבצע יצליח, לא תוצרכי אלא להוציא ציגיוס לכל ה' חילות הניצבים לפקודתך: תחל מחיל מחממי הספסלים לענפיםיהם ומחלקותיהם בעבר ו' בהחה — וגמור בחיל המעופפים, הצעפים ההולכים והזוחלים. צ'קריאה מאחד מטורי מדורך, הקורא לשגר אל אלבומי את מיטב העלילות, החתימות המקונדסות, ההרפתקות והתעלולים וכו' וכו'.

לבסוף, הנימוס מחייב איכשהו להציג את עצמי: צברית, בת כ'ד, גננת גנהנית מאד מחכמותיהם של הקטנים, ומעוניינת ליהנות גם מחכמותיהם של הגדולים.

"אספירין — יעיל מאד נגד כאבי ראש." במקרה שלך, (1050/104) אני חוששת שאפילו קודינאל-פורטה יהיה חסר אונים.

★ ★ ★

בלי חיים אם הינך מסוגן של אלה הרוצות להת' כתב אך ורק עם צנחנים ושאר גסיסי חל'י

מקור

איבה מתוך שואה

לחם האוהבים (מאת שושנה שריא, הוצאת אגודת הסופרים ליד דביר, 438 עמ') הוא רומאן-ריפורטאז' ישראלי, שראשיתו בתקופת המאבק ערב קום המדינה, וסיומו בנוף המעברות ובעיות הקליטה.

המחברת, בתו של הסופר והמורה התל-אביבי המנוח ש. שריא, היא חניכת בית ספר גבוה בלונדון, והשכלתה הספרותית הרחבה ניכרת בתרבות הכתיבה שלה. גם שנות עבודתה המרובות בעתון יומי (הבוקר) השפיעו על אופן התרשמותה, שכן ניכר בספר המאמץ להקיף את מאורעות השנים

אב"א אחימאיר
אין הגיון לבריונים

האחרונות למלוא היקפם — אפילו כאשר ההיקף מקפח את הריכוז.

למרות "האוהבים" שבשמו, קשה להשיג תחרה מן ההרגשה שמחברת הספר שואת את גיבוריה. אחרת קשה להסביר את הטיפול המפורט-עדכני-שיעמום, בפרשת ה-אהבה הבלתי-מוצלחת של הגיבור הראשי ראובן רימון, אל הגיבורה הראשית, עטרה הצברית. פגישה דומה לקודמתה, שיחה אחת לשיחה שתבוא אחריה.

אולם יתכן כי בזאת רצתה שושנה שריא רב לבטא את כל אפסותם של הגיבורים, את קלישות רגשותיהם הפושרים; שאכזבתם אינה גורמת למכאוב, כשם שאדישותם איננה מביאה לניתוק הקשר חסר-המשמעות.

הגיבור המקצועי. שגאת המחברת מובנת מאד. כי גיבוריה מהווים אפיק צדדי במהלך ההיסטוריה הכביר, שנשא את הגורע בארץ באותה תקופה לפעולות מזוהרות. לא גורמים עקרוניים גדולים מניעים גיי בורים אלה: ראובן רימון משתמש מהת גייסות לבריגדה היהודית, לא משום שהוא רואה בכך הקרבת הכוח הלוחם של הישוב מזובחות זרים. הוא משתמש מטעמי אנוכיות פוטרם: הרצון לשמור על בית העסק הוער שלו, ומין שליחות משפחתית מעורפלת — להותיר נצר חי למשפחתו, שאולי נשמדה בידי היטלר.

אינסטינקט גלותי זה של "גוהרתם לפני שותיכם" מצוי גם בצברית החיזרת, עטרה, הרחוקה ממוקד ההתרחשויות המסעירות את הארץ, לא פחות מידדה האנימי.

לא מעט לגלוג עולה גם בחלקו של רוי, איש ההגנה המקצועי, הנושא את עטרה לאשה. רוי הוא טיפוס פעלתני, יהיר ודוחה למדי, ביחוד בשעה שהוא מציג לראדה את המום הקל ברגלו, שבא לו בשל השתתפותו באיוו פעולה הגנתית, שלא פורש בשמה. אך זכויותיו ונאמנותו של רוי עומדות לו, והוא מתמנה לתפקיד דיפלומטי בחוץ-לארץ, למרות שהוא האיש האחרון המתאים לכך.

עטרה דיושנה. לסופרת היה דרוש אומץ-לב לחשוף בצורה כה חסרת-רחמים את דמות הגיבור המקצועי, העושה קריירה על רקע מנגנון המחתר, ואת החברה הי מאפשרת לו לעשות קריירה זו. היא לא לקח תה בחוסר אומץ-לב, גם בפני בעיה כאובה

אחרת של העשור הראשון למדינת ישראל: יחסי העדות.

לעטרה, לרוי ולחבריהם בני החוג הנוצץ יש דעה יפה על בעיה זו: אחדות העם היהודי... שחיון הזכויות האזרחי... קיבוץ גלויות בלי הבדל צבע ומוצא. אך דעתם האמיתית נחשפת רק שעה שעטרה משדלת את רימון לבוא למסיבת-הפרידה, לרגל צאתה עם בעלה לחוץ-לארץ, "ליצג שם את הנוער הישראלי החדש".

באחד הדיאלוגים החזקים ביותר בספר מתבקש רימון לבוא, אך — למען השם — בלי חברתו, המרוקנית. ואין כאן ענין של שחורים ולבנים, כי המרוקאית הבלתי-רצויה הינה דחאק בלונדית. מסבירה עטרה: אין הללו (המרוקאיות) יודעות פשוט אינן יוד-כראוי בחברה גבוהה. והן פשוט אינן יודות את סוד התאמת הצבעים — בשמלות.

שלטון הפרדוקס

עם קריאת הגבר (מאת אב"א אחימאיר, הוצאת עמח"י, 336 עמ') הוא קובץ, שקשה להגדירו בסוג ספרותי מסוים. לכי אורה אין הוא אלא אוסף של "רשימות עפרון", הערות אישיות חסופות לשאלות השעה ולשאלות הגורל.

זוהי קריאת-תגר נגד מרבית ההנחות וה-מוסכמות המקובלות כהשקפת-עולם מת-קדמת, רציונליסטית, סוציאליסטית. והשם הופך לסמל מרומז: קריאת הגבר, במובן עלית-השחר של השקפת-עולם רחוקה מן המוסכם והנודש. ודעות המחבר הן, לכל הפחות, מפתיעות מאד.

הגיון לבריונים. אחימאיר נמנה על הוגי הדעות בעלי האינטואיציה, להבדיל מ-הוגי הדעות בעלי ההגיון. את המחשבת הדבר אפשר לראות בפרשת ארגון-המחתרת הרא-שון בישראל, ברית בריונים. אחימאיר, ד"ר לפילוסופיה ולהיסטוריה, היה האסיר הפור-ליטי הראשון של ימי המנדט, ומנהיגו הרור-חני של ארגון זה.

ראשי הקבוצה, שהתיימרו לחולל "ציונות מהפכנית", לא חשו בסתירה הפנימית ש-בעצב המושג. שהרי אין פרדוקס גדול יותר מתנועת שחרור לאומית שאינה מעמידה לעצמה כמטרה חד-משמעית את גירושו של השלטון הזר, אלא מתבסס על תורת-הלחץ, לוא גם יהיה זה לחץ באמצעים בריוניים. ואילו עיקרה של תורת-הלחץ היה השגת משטר-של-התיישבות, שיונהג דחאק על-ידי המנדטור.

כוחו ההגיוני-מדיני של החוג "הבריוני" היה מועט, אולם ביסוסו האינטואיטיבי הכ-שיל מסקנות הגיוניות למדי. אם אי-אפשר היה להשיג משטר-של-התיישבות מידי של השלטון הזר — הרי ש"ענייני נשואות אל השלטון עצמו", כפי שאמרו החוגים ש-בישרו את אברהם שטרן וארגונו המח-תרת — הלחי.

משל מסכתא היסטורית. להלכה, הרי אבי "הבריונים" היה צריך להיות חסר-דה של תורה טוטליטרית, הכופה אמונתו על אחרים — אם לא בכוח ההגיון, לפחות בכוח המיתוס, המסתורין, הפולחן. אך הנה מה שמעיר אחימאיר בהקדמה לספרו:

"אלה הן רשימות עפרון, שהשגא מרובה בהן על הודאי. הרושם אינו כופה על ה-קורא את דעתו. בסער התקופה טרם הגיעה שעת הגיבוש והסדר-הכל, אבל כבר הגיעה השעה לאחוז בקרדם ולנפץ את התרפים, להם סגר עמנו בדורות האחרונים ועדיין מוסיף לסגוד להם."

בקיצור, אחימאיר פשוט מטיף לחוסר-הכפיה, לסובלנות, להכרה בחופש-הביטוי והמחשבה שהיו את יסוד הליברליזם המע-רבי מן המאה ה-19. "התרפים" שהוא מת-ייצב נגדם הם הרציונליזם והסוציאליזם ה"מדעי". הוא מנסה לנפץם על-ידי כוח הפרדוקס, כשהוא נעזר בטיול לאורך, לרוחב ולעומק גנייה שקווייהם של "סכתא היס-טורית".

הוא אינו מוכיר אף במלה אחת בעיות ישראליות אקטואליות או מסורתיות. אך המשלים של פרוסיה-ספרטה, אוסטרית-אתר-נה; הטמפרים האבירים, הנפכים ליונקרים ולביוורקראטים יעוררים; לותר, פרידריך ר-ביסמרק; הקרפורל ממתרף הבירה של מינכן; ביתורה של גרמניה למערב ומזרח, לפרוטסטנטים וקאטולים — כל אלה מכים בפטיש המחשבה על חומותיו של הנמשל — הוא מחשבר ידוע ואקטואלי מאד לגבי הקורא הישראלי.

דין ודבוקה

תשבץ העולם הזה 1050

		8	7	6	5		4	3	2	1
13				12		11			10	9
	18			17			16		15	14
				21			20			19
	24				23				25	22
		28		27			26			25
			32		31			30		29
37		36			35				34	33
			39							38
	43			42		41				40
		47		46		45		44		
			49							48

מאונך 1: מצ-בה; 5. בת שגול-דה מחוץ לנישור-אין; 10. דג טור-רף; 12. "... ו-רוכבו רמה בים"; 14. משקוף; 16. מתקומם; 18. אר-יב; 19. התיי-של תנ"ך; 21. משיכת לב; 22. בן זוג הברק; 23. כינוי רומז; 24. מספיק; 25. בר-דואן הוא המלך-הזה; 27. פנורמה; 30. מטוס קרב; 31. ציפור; 33. צבע פאר; 35. שגיר; 36. כוח; 38. יישוב בשרון; 39. אבן יקרה;

40. מערב; 41. זכר לחבורה; 43. גב-עה נישאה; 44. סלע; 46. פרי; 48. עובדת ממשלתית; 49. הנשיא הרא-שון של ההסתדרות הציונית העולמית.

מאונך 2: עבורך; 3. תחבולה; 4. בלעדיה אין ערך רב לעט נובע; 6. אהוב על אשכול; 7. חוקר חי; 8. ארס ללא ראשית; 9. אחת המגילות; 11. חבר הנהלת הסוכנות; 13. אמ-

תחת; 15. שם פרטי, לנקבה; 17. ה-דל"ת של חב"ד; 18. עיטוק של גב-רים; 20. מגדולי היהדות; 23. בעל מלאכה; 26. גמד; 27. אביו של יהו-שוע; 28. מכונית; 29. תכשיט; 31. פרח; 32. הבעת הוקרה; 34. גידול שיער; 35. מתכת; 37. אורה; 39. מה שעל תשבץ זה להיות; 42. גידול תי-מני; 44. פקודה; 45. לא חם; 47. ביטוח חיים ממין חדש.

בי"ס לפקידות
מרכז מורים וסמכים
רח' הס 12 ת"א
טעם שנתות 333 לעצירים

ל מ ב ו ג ר י ם : קורס מזור, מקצועות בודרים.

מספרים על מוגרבי הזקן, שעל שמו קראים בית־הקולנוע והכיכר, שהוא היה צאת חרש בשנותיו האחרונות. באחד הימים, בקרפת מלחמת העולם השנייה, כשהאיטלקים הפציצו את תל־אביב, ישב אדון מוגרבי במשרדו ביבון בית־הקולנוע, לפתח הסילו האי־שלטים פצצה ברחוב פינסקר, לא רחוק מבית־הקולנוע. אדון מוגרבי הרים את ראשו וקרא לעבר הדלת: "יבואו!"